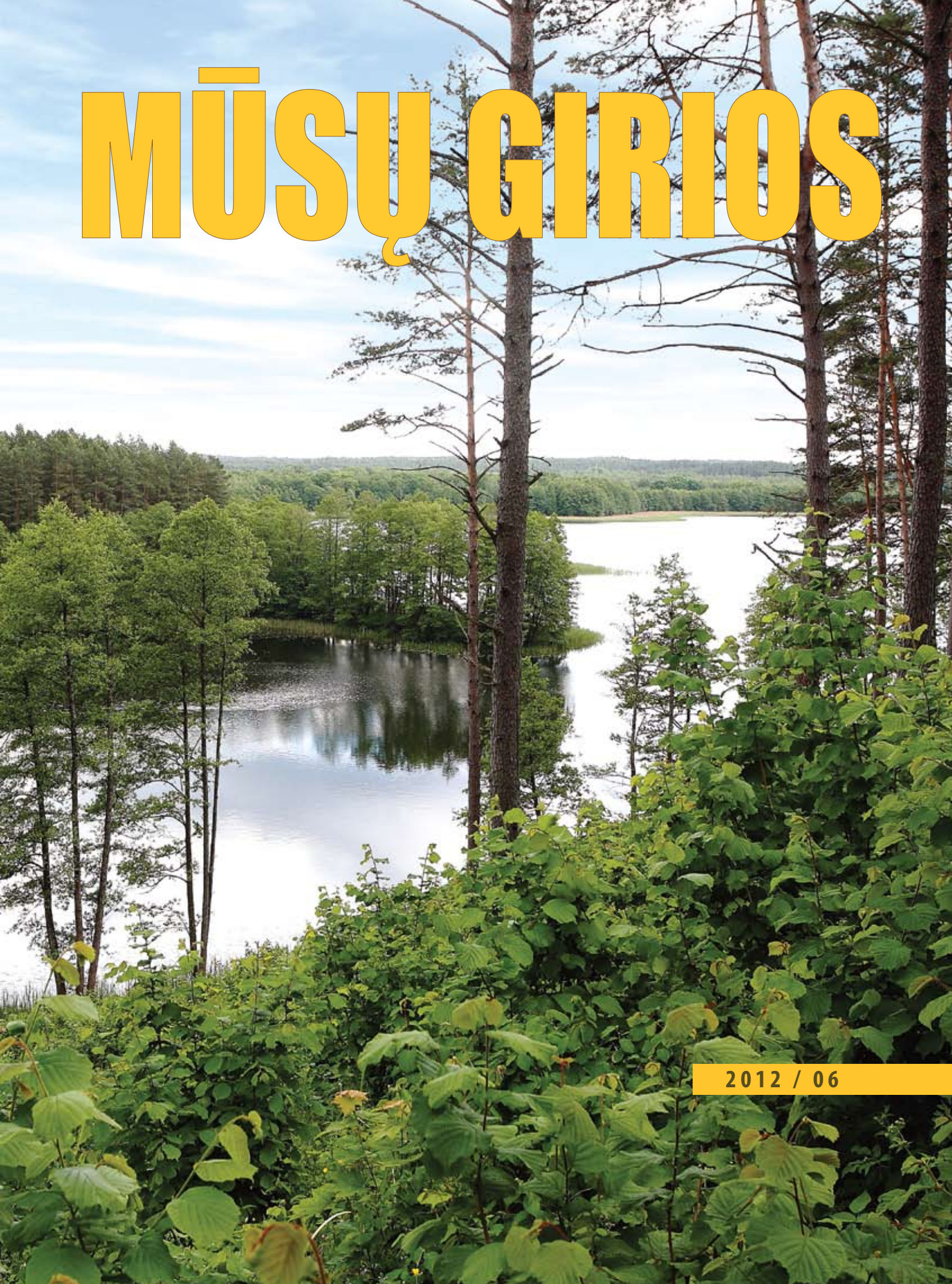

MŪSŲ GIRIOS

A scenic view of a lake surrounded by dense green forests. In the foreground, several tall, slender pine trees stand prominently, their trunks and branches framing the view. The lake is calm, reflecting the surrounding greenery and the sky. The background shows a vast expanse of forest stretching to the horizon under a clear blue sky with some light clouds.

2012 / 06

VALTRA

Individually Yours

**Miškui skirtos
diskinės akėčios**

sampo
ROSENLEW

Darbinis ilgis 2,00 m 2,30 m 2,50 m Diskų skaičius 8 8 9

Disko skersmuo (mm) 660 660/710/810 660/710/810

Svoris 1875 kg 1930 kg 2060 kg Galingumas 110 AJ 130 AJ 150 AJ

ROvaltra

Kalvarijų g. 125-602, LT-08221 Vilnius

Tel. (5) 2 737 000, faks. (5) 2 472 085, mob. tel. (687) 400 42, el. paštas: rovaltra@rovaltra.lt

www.rovaltra.lt

MŪSŲ GIRIOS

LIETUVOS MIŠKININKŲ SĄJUNGOS
ŽURNALAS

Leidžiamas nuo 1929 metų birželio
Indeksas 5057, su nuolaida – 5058
2012 m. birželis Nr. 6 (770)

ISSN 1392-6829

LEIDĖJAS

Viešoji įstaiga „Mūsų Girios“
A. Juozapavičiaus g. 10a
09311 Vilnius

Tel. (5) 275 20 47

Faks. (5) 275 48 28

El. paštas: info@musu-girios.lt
www.musu-girios.lt

Įmonės kodas 125302897
PVM mokėtojo kodas LT 253028917
A/S LT887044060001501044
AB SEB bankas

REDAKCIŲ KOLEGIJA

Edmundas Bartkevičius (pirmininkas),
Raimondas Juzikis,
Andrius Kuliešis,
Romas Kupstaitis,
Vygantas Mierkis,
Remigijus Ozolinčius,
Edvardas Riepšas,
Benjaminas Sakalauskas,
Albinas Tebėra,
Valdas Vaičiūnas

REDAKCIJA

Direktorius – vyr. redaktorius
Rimondas Vasiliauskas
tel. (5) 275 20 47,
mob. tel. (8–687) 10616;
el. paštas: rimondas.v@musu-girios.lt

Atsakingasis redaktorius
Vaclovas Trepėnaitis
tel./faks. (5) 275 48 28,
mob. tel. (8–687) 10614;
el. paštas: vaclovas.t@musu-girios.lt

Redaktorė – korespondentė
Jūratė Kuusienė
tel./faks. (5) 275 48 28,
mob. tel. (8–687) 10609;
el. paštas: jurate.r@musu-girios.lt

Spausdino AB „Spauda“
Laisvės pr. 60, 05120 Vilnius
www.spauda.com
Tiražas 2035 egz.
Dizaino autorius: Algimantas Dapšys
Kaina 11 Lt, su nuolaida 7,50 Lt

„Mūsų Girios“ (Our Forests) magazine
Editor-in-chief R. Vasiliauskas
A. Juozapavičiaus 10a, Vilnius, Lithuania

Redakcijos ir autorių nuomonė
ne visada sutampa.
Už reklamos turinį redakcija neatsako.
„Mūsų giriose“ išspausdintus straipsnius
ar jų dalis perspausdinti galima tik gavus raštišką
redakcijos sutikimą ir su šaltinio nuoroda.
Redakcija pasilieka teisę redaguoti straipsnius.

Turinys

Kronika	2
Aktualijos	4
N. KUPSTAITIS. Patvirtinta Nacionalinė miškų ūkio sektoriaus plėtros 2012–2020 m. programa	4
Miškų potencialo stiprinimui	6
V. TREPĖNAITIS. Padėkos – gamtos saugotojams	7
J. REČIŪNIENĖ – KUUSIENĖ. Lietuvos miškininkai Šviesuoliai	8
Miškininkystė	10
L. SADAUSKIENĖ. Informacinių technologijų naudojimas priešgaisrinei miškų apsaugai: Italijos geroji patirtis	10
Saugomos teritorijos	12
A. KOMIČIENĖ. Spindžiaus mišku vingiuoja „Žaliasis takas“	12
R. ZIZAS. Labanoro girios kurtiniai	14
Urėdijose	17
Elektroniniame aukcione parduota beveik 600 tūkst. m³ medienos	17
V. TREPĖNAITIS. Miškų atkūrimo pamokos Dubravos girioje	18
Pirmą kartą Lietuvoje – specializuota miškininkystės paroda	22
V. STACEVIČIUS. Bendradarbiausime su lenkų miškininkais	23
J. JANKAUSKIENĖ. Moteris, kuriai patikimos paslaptys	24
Privatūs miškai	26
J. GRIGALIŪNAS. Pasodinau giraitę tėvų žemėj	26
Medžioklė	28
V. PADAIGA. Miškų bei žemių savininkai ir medžiotojai – ne priešai, o draugai	28
S. PALTANAVIČIUS. „Fotografija – tobuliausia medžioklės forma...“	30
Miškas ir visuomenė	32
J. REČIŪNIENĖ – KUUSIENĖ. Miškininkų fotografų dovana Onkologijos institutui	32
V. RIBIKAUSKAS. Girionys – Lietuvos miškininkų Meka	34
Laisvą minutę	36
P. JURJONAS. Savo jubiliejui pasodinau beržų alėją	36
V. DANUSAS. Ar užčiuopiam gyvenimo prasmę?	36
Naujos pareigos	39
Datos	40
Nauji leidiniai	40

Gegužės 25 d. LAMMC filialo Miškų instituto direktorius prof. **Remigijus Ozolinčius** išrinktas tarptautinės programos „Žmogus ir biosfera“ komiteto pirmininku.

Birželio 1 d. Valstybinės miškų tarnybos Miško sanitarinės apsaugos, Miško genetinių išteklių skyriai bei Valstybinių miškų kontrolės poskyris persikėlė į naujas patalpas Kaune, Pramonės pr. 11A (kontaktiniai telefonai nesikeitė).

Birželio 1 d. surengtas **Medienos perdirbėjų asociacijos ataskaitinis susirinkimas**. Ši asociacija vienija per 20 smulkių ir vidutinių pirminio medienos apdorojimo įmonių, kuriose dirba apie 1000 darbuotojų. Asociacijai priklausančios įmonės per metus perdirba apie 600 tūkst. m³ medienos. Susirinkime dalyvavęs generalinio miškų urėdo pavaduotojas G. Visalga skaitė pranešimą apie Prekybos apvaliąją medieną taisyklės, apžvelgė prekybos medieną situaciją bei Apvaliosios medienos elektroninę pardavimų sistemą.

Birželio 1 d. Biržų miškų urėdijoje surengtas **Miško genetinių išteklių, sėklininkystės ir miškų atkūrimo ekspertų komisijos posėdis**. Jame aptarta miško genetinių draustinių būklė ir atkūrimo galimybės. Valstybinės miškų tarnybos Miško genetinių išteklių skyriaus vedėjas dr. V. Verbyla padarė pranešimą apie I selekcinės grupės medynų naudojimą miško sėklininkystei (plačiau kitame nr.).

Birželio 4 d. Generalinėje miškų urėdijoje vyko pasitarimas biokuro panaudojimo energetikai klausimais. Aptarta bendradarbiavimo sutartis tarp Generalinės miškų urėdijos ir asociacijos „Litbioma“. Nacionalinės energetikos strategijos programa įpareigoja siekti, kad vietinių ir atsinaujinančių energijos išteklių dalis bendrame mūsų šalies energijos balanse 2025 m. sudarytų apie 20 proc. ES valstybės iki 2020 m. turi padidinti iki penktadalio atsinaujinančių energijos šaltinių naudojimą. Pasitarimo metu R. Lapinskas pristatė pasaulinės biomasės ir energetikos konferencijos bei parodos „World bio-energy 2012“ gaires, aptarta biokuro gamybos ir skatinimo, racionalaus biomasės panaudojimo, plėtros Lietuvoje klausimai.

Birželio 4-7 d. Bulgarijoje, Hissare vyko Europos Komisijos nuolatinio komiteto Žemės ūkio, sodininkystės, daržininkystės, miškų ūkio sėklos ir dauginamoji medžiaga ekspertų pasitarimas. Jame svarstyti Nacionalinių registrų, Bendrijos sąrašo tvarkymo ir atnaujinimo klausimai, apibendrinti šių metų kovo 2 d. Komiteto posėdyje svarstyti klausimai, Direktyvos 1999/105/EB straipsnių 19.1 ir 19.3 taikymo galimybės ir kiti einamieji klausimai. Komisijos atstovai pažadėjo nekelti miškų sėklų tyrimo laboratorijoms privalomo akreditavimo, nekeisti iš esmės definicijų, išlaikant visus esamus direktyvos reikalavimus. Tačiau dar liko neišspręstas iki galo inspektavimo procedūrų atsiperkamumo klausimas. Organizuotos išvykos į Hissaro ir Plovdivo miškų įmonių įvairius objektus: sėklų tyrimo stotį, robinių ir liepos sėklines plantacijas, hibridinių tuopų selekcijos centrą Pazardžike. Šiame pasitarime iš Lietuvos dalyvavo VMT Miško sėklų ir sodmenų kokybės skyriaus vedėjas K. Česnavičius.

Birželio 5 d. Generalinėje ir Vilniaus miškų urėdijose lankėsi **Europos Sąjungos Audito Rūmų narė R. Budbergytė, jos kabineto nariai, NMA atstovai**. Pagrindinis Europos Audito rūmų dėmesys skirtas Lietuvoje baigiamo diegti Vieningos antžeminės automatinės miško gaisrų stebėjimo sistemos projekto stebėsenai (plačiau 32 p.).

Birželio 5 d. Pasaulinės aplinkos dienos proga Vilniuje įteikta Č. Kudabos vardo premija **Vilniaus edukacinio universiteto prof. Algirdui Jurgiui Stanaičiui**, pagerbti aplinkosaugai nusipelnę darbuotojai, visuomenės atstovai, apdovanojami konkurso „Pasiekimai aplinkosaugoje“ laimėtojai (plačiau 7 p.). Šią dieną Vilniuje, Onkologijos institute taip pat surengta gerumo akcija **„Padovanokime įamžintus gamtos vaizdus“** (plačiau 36 p.).

Birželio 6 d. LR Vyriausybė patvirtino naująjį **Kuršių nerijos nacionalinio parko (KNNP) tvarkymo planą** (ankstesnė planavimo schema buvo patvirtinta 1994 m.). Šis planas sudarys galimybes užbaigti

Neringos savivaldybės bendrąjį planą ir pradėti įgyvendinti daugelį visuomenei reikalingų rekreacijos ir kraštovaizdžio projektų; leis užtikrinti į Pasaulio kultūros ir gamtos paveldo sąrašą įtrauktos šios vietovės apsaugą, sudarys prielaidas darbiai jos plėtrai.

Birželio 6 d. Trakų miškų urėdijos Paluknio girininkijoje surengtas **praktinis pasitarimas biokuro ruošimo klausimais**, kurio metu pristatyta naujausia miško kirtimo atliekų smulkinimo technika. Trakų miškų urėdas V. Mierkis pristatė šios miškų urėdijos valdomų miškų būklę, medienos ruošos ir pardavimų rezultatus bei miško kirtimo atliekų ruošos galimybes. Miškų urėdijos darbuotojams ir biokuro ruošos specialistams pristatyti stacionarus ir mobilūs medienos bei jos atliekų smulkintuvai, kurie patogūs dirbti kirtavietėse ir sandėliavimo aikštelėse.

Birželio 6-7 d. Valstybinės miškų tarnybos specialistai vykdė **žievėgraužio tipografo monitoringą** (antrosios žievėgraužio tipografo populiacijos apskaitą).

Birželio 7-9 d. Kaune, ASU vyko **„Antroji Euroforester absolventų konferencija“**, kurioje dalyvavo per 100 miškininkų – studentų, absolventų, mokslininkų ir dėstytojų iš Lietuvos, Latvijos, Estijos, Lenkijos, Rusijos, Ukrainos, Švedijos, Suomijos, Vokietijos, Danijos ir Indijos. Pasidalinta patirtimi, diskutuota Europai aktualiomis miškų sektoriaus temomis (plačiau kitame nr.).

Birželio 7 d. Klaipėdos miesto savivaldybės posėdžių salėje vyko Valstybinės miškų tarnybos parengto šio miesto sa-

vivaldybės valstybinės reikšmės miškų plotų schemos pakeitimo projekto viešas aptarimas.

Birželio 8 d. Vilniaus Rotušėje surengta tarptautinės žemės ir miško savininkų organizacijos „**Friends of the countryside**“ **XV-oji Generalinė Asamblėja ir tarptautinė konferencija „Naujos valstybės narės. Žemės savininkai: praeitis – dabartis – ateitis“**, kurioje dalyvavo apie 150 žemės ir miško savininkų iš visų Europos valstybių. Kartu su svečiais iš užsienio konferencijoje dalyvavo daugiau kaip pusšimtis Lietuvos žemės ir miškų savininkų, verslininkų, politikų, žiniasklaidos atstovų. Pranešimą „Dabartinė miškininkystės padėtis Lietuvoje, aplinkosauginiai ir ekonominiai iššūkiai“ padarė LMSA valdybos pirmininkas dr. A. Gaižutis. Svečiai lankėsi Vilniaus apylinkėse esančiame Europos centre, Trakų pilyje, susipažino su Kauno apylinkėmis, Aukštaitijos nacionaliniu parku, lankėsi miško savininko K. Šiaulio valdose.

Birželio 9-10 d. Vilniuje pirmą kartą organizuotas **renginys „PARKUOK KITAIP“**, kuriame dalyvavo KMAI kolegijos dėstytojai ir želdynų dizaino specialybės studentai, miesto Vilniaus gatvėje sukūrė „žaliają“ trumpalaikio poilsio erdvę.

Birželio 12-16 d. Graikijoje, Servijoje vyko **Tarpregioninio bendradarbiavimo programos INTERREG IVC projekto EFFMIS: Europos miškų gaisrų stebėseną, panaudojant informacines sistemas 2010-2012 m. projekto partnerių susitikimas**. Jame iš Lietuvos dalyvavo Miškų instituto darbuotojai dr. Liana Sadauskienė bei Evelina Kutkaitytė.

Birželio 13 d. Nacionalinė mokėjimų agentūra organizavo apskritojo stalo diskusiją **„Parama miškams – paraiškų teikimo**

ir administravimo aktualijos“, kuri vyko Vilniuje, viešbučio „Šarūnas“ konferencijų salėje. Joje dalyvavo Žemės ūkio, Aplinkos ministerijų, Nacionalinės žemės tarnybos, Generalinės miškų urėdijos, LMSA atstovai. Aptarta ES paramos pagal priemonę „Miškininkystės potencialo atkūrimas“ įsivavinimo baigiamasis etapas, mokėjimo prašymų teikimas, dažniausiai pasitaikanti klaidos, kokios paramos miškų sektoriui reikėtų 2014-2020 metais (plačiau kitame nr.).

Birželio 20 d. Jurbarko rajono Seredžiaus seniūnijoje surengtas **Lietuvos nepriklausomų medienos matuotojų asociacijos metinis suvažiavimas**, nuo 2004 m. jau 10-tasis. Suvažiavimui pirmininkavo UAB „LIKMERĖ“ generalinis direktorius **M. Kasmauskis**.

Šios asociacijos pirmininkas ASU Miškovtarkos katedros vedėjas dr. E. Petrauskas pateikė 2011 m. asociacijos veiklos ir finansinės atskaitomybės ataskaitas bei nepriklausomo auditoriaus išvadą. Generalinio miškų urėdo pavaduotojas G. Visalga apžvelgė esamą šalyje prekybos mediena situaciją, svarbiausius Prekybos apvaliųjų mediena taisyklių klausimus bei aukcionų rezultatus 2012 m. II pusmečio ilgalaimėms ir pusmetinėms sutartims sudaryti. Asociacija vienija 21 organizaciją-narį, joje dirba 15 nepriklausomų medienos matuotojų.

Birželio 27 d. LR Seimo Aplinkos apsaugos komiteto posėdyje generalinio miškų urėdo pavaduotojas Gintaras Visalga pristatė **Antžeminių automatinų miško gaisrų stebėjimo sistemų diegimą Lietuvoje**. Komiteto išvadoje teigiama, kad diegiant pažangią šiuolaikišką sistemą nuo jos įdiegimo pradžios pažeidimų nenustatė Nacionalinė mokėjimo agentūra, Viešųjų pirkimų tarnyba bei kitos institucijos.

► Valstybinė miškų tarnyba, remiantis sklypine ir atrankine miškų inventorizacijomis, atliko 2012 m. Lietuvos miškų valstybinę apskaitą. Bendras inventorizuotas miškų plotas per metus padidėjo nuo 2229,6 tūkst. ha iki 2230,2 tūkst. ha (541 ha); miško žemės plotas – nuo 2169,8 tūkst. ha iki 2172,9 tūkst. ha (3,1 tūkst. ha); šalies miškingumas yra 33,3 proc. Didėjant miško žemės plotams, apaugusių miškų miško žemės plotai pirmą kartą per pastarąjį dešimtmetį sumažėjo nuo 2057,5 iki 2055,4 tūkst. ha (2026,3 ha). Valstybinės reikšmės miškų miško žemės plotas padidėjo 1,1 tūkst. ha (nuo 1075,4 iki 1076,5 tūkst. ha). Žemės ir kito nekilnojamojo turto registre 2012.01.01 buvo įregistruota 810 350 ha privačių miškų. Miško žemė I grupės miškuose užima 26 282 ha, II grupės – 266 783 ha, III grupės – 331 201 ha, IV grupės – 1 548 589 ha plotą. Pagal NMI duomenis vidutinis visų miškų medynų amžius 53 metai, medynų I ardo skalsumas – 0,76. Lietuvos miškuose sukauptas 501,3±7,0 mln. m³ medžių stiebų turis, kasmet miškuose priauga 17,2±0,24 mln. m³ medienos. Vidutiniai medynų tūriai skirtingos nuosavybės miškuose mažai skiriasi: valstybiniuose – 244 m³/ha, privačiuose – 241 m³/ha ir rezervuotuose – 222 m³/ha, per metus padidėjo 3-5 m³/ha.

► ASU Miškų ir ekologijos fakultete šiemet Miškininkystės studijų programą baigė 74 miškininkystės bakalai ir 19 miškininkystės magistrų. Už labai gerą mokymąsi Padėkos raštais apdovanota Viktorija Jakštaitė, Milda Stasytė, Ugnė Vegytė, Irma Žukauskaitė, Vaidotas Misiūnas, Mindaugas Ilčiukas, Tadas Vaidelys. Miškininkystės bakalauro diplomai įteikti ASU studentų atstovybės prezidentui Antanui Girčiui, Tado Ivanausko ornitologų klubo pirmininkui Kęstučiui Danauskui.

Burbiškyje – atviras Lietuvos medkirčių čempionatas „Medkirtys 2012“

Radviliškio rajone, Burbiškio dvaro teritorijoje liepos 7 d. vyks 11-asis atviras Lietuvos medkirčių čempionatas, kurį organizuoja KMAIK kolegija ir viešoji įstaiga „Sportas visiems – Šiaulių regionas 2012“. Rėmėjai – UAB „HUSQVARNA LIETUVA“, Radviliškio rajono savivaldybė, UAB „Omniteksas“ ir Radviliškio miškų urėdija. Į čempionatą žada atvykti medkirčių komandos iš Baltarusijos, Latvijos, Lenkijos, Estijos, Rusijos federacijos.

Šių metų Europos šalių miškininkų orientacininkų ir jų šeimų čempionatas vyks Druskininkų ir Veisiejų miškų urėdijų miškuose liepos 31 d. – rugpjūčio 4 d.

Platesnę informaciją apie dalyvavimą čempionate bei registraciją rasite tinklapyje www.efol.eu. Galima kreiptis į A. Smilgių tel. 8-699-94400, el. paštu audrius.smilgius@takas.lt

Patvirtinta Nacionalinė miškų ūkio sektoriaus plėtros 2012-2020 m. programa

LR Vyriausybė 2012 m. gegužės 23 d. nutarimu Nr. 569 patvirtino ilgai rengtą, svarstytą ir derintą vidutinės trukmės strateginį dokumentą – Nacionalinę miškų ūkio sektoriaus plėtros 2012-2020 metų programą. Šis dokumentas oficialiai paskelbtas Valstybės Žiniuose, 2012 m. Nr. 61-3058 ir įsigaliojo nuo 2012 m. gegužės 31 d.

Kaip ši programa buvo rengta, jau buvau rašęs periodiniuose leidiniuose, publikuojančiuose informaciją miškų ir miškų ūkio temomis. Per daug nesikartodamas paminėsiu tik porą epizodų.

Pirmiausia tai, kad ši programa rengta, svarstyta, tobulinta, derinta, koreguota bemaž dvejus metus. Tai pakankamai ilgas laiko tarpas netgi strateginio dokumento rengimui, tačiau iš kitos pusės labai trumpas epizodas medžio ir miško gyvenime. Užsitęsę programos svarstymai ir derinimai rodo, jog dokumentas svarbus ne vien miškininkams, bet ir kitoms visuomenės grupėms. Siekiant platesnės diskusijos ir geresnio visuomenės dalyvavimo, projektas buvo paskelbtas viešai, rinkti ir analizuoti bei pagal galimybes ir suderinamumą į dokumentą integruoti suinteresuotų asmenų pasiūlymai dėl projekto tobulinimo. Nors tokie parengiamieji žingsniai iš esmės nebuvo privalomi pagal teisės aktų reikalavimus, tačiau jie buvo pasirinkti, nes yra įprasti rengiant nacionalines miškų programas kitose Europos šalyse, o be to, svarbūs, siekiant turėti kuo kokybiškesnę ir realiai įgyvendinamą miškų ūkio plėtros strategiją.

NERIJUS KUPSTAITIS

Aplinkos ministerijos Miškų departamento
Miškų ūkio plėtros skyriaus vedėjas

Kitas paminėtinas dalykas yra tas, kad, svarstant ir derinant programą, ji tapo labai kompromisiniu dokumentu. Jau buvau rašęs, kad Nacionalinė miškų ūkio sektoriaus plėtros programa esminių (revoliucinių) pertvarkymų miškų ūkyje nežada. Iš esmės tai nuoseklią ir ganėtinai atsargią miškų ir miškų ūkio plėtrą su jaučiamu aplinkosaugos prieskoniu numatantis dokumentas. Patvirtintoje programoje nenumatyta kokio tai rimtesnio miškų ūkio valdymo institucijų pertvarkymo, tačiau susikongreguota į miškų plėtros, miškininkystės, miškotvarkos, miškų ekonomikos ir kitas panašias priemones, kurios ir be didesnių socialinių sukrėtimų ar politinių diskusijų duotų realią naudą Lietuvos miškams ir Lietuvos visuomenei.

Kadangi užsiminiau, jog dokumentas rengimo eigoje keitėsi, manau, svarbu akcentuoti, o kas gi liko jau patvirtintoje programoje. Taigi, programoje suformuluotas miškų ūkio plėtros strateginis tikslas – *didinti miškų teikiamą įvairiapusę naudą visuomenei atsižvelgiant į ilgą miško augimo trukmę ir nuosavybės formų skirtumus bei sąveiką, taip pat užtikrinant darnaus miškų ūkio principų įgyvendinimą visuose šalies miškuose*. Matome, kad akcentas yra įvairiapusę miškų nauda visuomenei. Tai rodo, kad ne vien atskiri ekonomi-

niai, socialiniai ar aplinkosauginiai aspektai, bet jų darna ir būtent ilgalaikėje perspektyvoje yra siekiamas tikslas. Žinoma, tai visa apimantis tikslas, tačiau jis programoje detalizuojamas keturiais smulkesniais miškų ūkio plėtros tikslais, kurių kiekvienam pasiekti savo ruožtu formuluojami 3–4 uždaviniai.

Pirmasis tikslas – *išsaugoti ir gausinti Lietuvos miškus ir jų išteklius*. Tai yra pagrindas visiems kitiems tikslams pasiekti. O siekiant šio tikslo, numatoma didinti šalies miškingumą – įveisti mišką ne-naudojamoje ir žemės ūkiui netinkamoje žemėje, taip pat finansiškai skatinti įveisti miškus privačioje ir valstybinėje žemėje. Čia suformuluoti ir konkretūs siekiai: 2011-2015 m. laikotarpyje įveisti 15 tūkst. ha naujų miškų, o 2011-2020 m. laikotarpyje – 30 tūkst. ha. Atsižvelgus į tai, kad 2011 m. įveista 4,3 tūkst. ha (didžioji dalis – privačioje žemėje), lieka kasmet įveisti maždaug po 3 tūkst. ha naujų miškų valstybinėje ir privačioje žemėje. Tokie siekiai yra mažiau ambicingi, nei nustatyti tiegi Lietuvos miškingumo didinimo programoje, tačiau jie yra realesni ir labiau suderinami su kitais žemės naudojimo poreikiais. Be to, siekiant pirmojo tikslo per artimiausius devynerius metus numatoma padidinti šalies ažuolynų plotus nuo 2 proc. iki 2,4 proc. bendro miškų ploto. Nors ažuolynams auginti tinkamų žemių Lietuvoje yra daugiau nei pakankamai, tačiau ažuolynų atkūrimas, priežiūra ir apsauga reikalauja didelių finansinių išteklių, todėl siekiant užsibrėžto ažuolynų

kiekio reikės numatyti ir papildomas skatinimo priemones. Siekiant pirmojo tikslo dar numatyta plėtoti miškų atkūrimą genetiniu–ekologiniu pagrindu selekciškai vertinga ir kokybiška miško dauginamąja medžiaga, optimizuoti miško dauginamosios medžiagos auginimą, na ir žinoma, užtikrinti tinkamą miškų apsaugą nuo ligų, kenkėjų ir gaisrų išplitimo.

Antrasis tikslas – **užtikrinti racionalų Lietuvos miškų išteklių naudojimą ir didinti medynų produktyvumą**. Labai svarbus uždavinys siekiant šio tikslo yra atnaujinti ūkinę–komercinę veiklą visuose nuosavybės teisėms į žemę atkurti rezervuotuose ir šiam tikslui nepanauduotuose miškuose, juos pardavus aukcionuose arba priskyrus valstybinės reikšmės miškams. Šis procesas nors ir lėtai, tačiau įsibėgėja, o programoje numatyta, jog iki 2020 m. nuosavybės teisėms į žemę atkurti rezervuotų miškų turėtų nelikti iš viso, tai yra visi šie miškai pagal savo statusą turėtų būti įtraukti į miškų ūkio veiklą. Tai reikštų maždaug dešimtadaliu padidėjusį plotą miškų, kuriuose vykdomas miško išteklių naudojimas, o tuo pačiu atitinkamai padidėjusį naudojamų miškų potencialą. Be to, numatoma suderinti miško ugdomųjų, sanitarinių ir pagrindinių kirtimų apimtis. Čia pagrindinis akcentas numatomas ugdomųjų miško kirtimų apimčių didinimui, taip pat perbrendusių medynų ūkiniuose miškuose plotų mažinimui, pirmiausia kertant vyresnio amžiaus degraduojančius medynus. Taip pat svarbus ir pakankamai naujas uždavinys siekiant racionalių miškų išteklių naudojimo – padidinti smulkios nelikvidinės medienos ir miško kirtimo atliekų panaudojimo biokurui gaminti apimtis. Šias apimtis numatoma padidinti daugiau nei 3 kartus, lyginant su 2011 m. ir pasiekti apie 500 tūkst. m³ 2020 metais. Dar vienu uždaviniu numatoma sudaryti prielaidas įgyvendinti nepertraukiamą miškotvarką, tam tikslui sukuriant ir įteisinant miškų georeferencinį pagrindą, taip pat pereinant nuo valstybinės sklypinės miškų inventorizacijos prie miško savininkų ir valdytojų organizuojamos sklypinės miškų inventorizacijos su išlaidų kompensavimu.

Trečiasis tikslas – **didinti miškų ūkio ekonominę efektyvumą ir konkurencingumą**. Šio tikslo siekiama, nes tik ekonomiškai efektyvi ir konkurencinga miškų ūkio veikla gali užtikrinti pakankamą ir

nepertraukiamą medienos ir kitų miško produktų bei paslaugų teikimą, kartu sukuriant didesnę pridėtinę vertę, nesužadinant miškų potencialo ir užtikrinant produktyvių miškų išsaugojimą ateičiai. Siekiant šio tikslo, numatoma skatinti investicijas į miškus ir miškų ūkį, ypač inovacijas. Tai labai platus uždavinys, apimantis visas investicijas į privačius ar valstybinius miškus ir šių miškų ūkį, akcentuojant inovacijas. Jau vien inovacijos miškų ūkyje sudaro platų ratą priemonių: tai medienos ruošos mašinizavimas; nepriklausoma medienos matavimo sistema; miškų ūkio informacijos apdorojimo kompiuterizavimas ir nuotolinio ryšio sistemos; kirtimo atliekų naudojimas biokuro gamybai; miškų (ūkio) sertifikavimas; privačių miškų savininkų kooperacija; medelynų modernizavimas. Visos šios priemonės ir kitos svarbios investicijos galės būti skatinamos vykdančios uždavinį. Šioje vietoje ypatingai svarbus yra Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai paramos miškų ūkiui pagal būsimąją Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programą vaidmuo, nes būtent šis fondas ir yra pagrindinis investicijų į miškus ir miškų ūkį finansavimo šaltinis. Nors pačioje programoje ir nėra užfiksuota, tačiau protokoliniu Vyriausybės pasitarimo sprendimu yra nutarta, kad miškams ir miškų ūkiui tenkanti šio fondo dalis nuo visos paramos kaimo plėtrai 2014–2020 m. turėtų sudaryti apie 10 proc., analogiškai kaip yra ir 2007–2013 m. laikotarpyje, o tai būtų labai reikšminga parama miškų ūkio sektoriui, nes ji potencialiai sudaro 10–20 proc. to paties laikotarpio miškų ūkio sektoriaus pajamų. Ši parama ypač svarbi skatinant privačių miškų ūkio plėtrą, nes ji sudaro prielaidas formuoti ir įgyvendinti mažesnio pelningumo ir didesnės finansinių nuostolių rizikos priemones. Papildomai trečiajam tikslui pasiekti numatyta užtikrinti stabilų valstybinių miškų sektoriaus naudojimą ilgalaikio turto pelningumą, taip pat į bendrųjų miškų ūkio reikmių finansavimą įtraukti atskaitymus iš privačių miškų ūkio ir ne miškų ūrėdžių valdomų valstybinių miškų ūkio medienos pardavimo pajamų.

Ketvirtasis tikslas – **išsaugoti ir didinti miško ekosistemų tvarumą atsižvelgiant į jų ekologinį ir socialinį vaidmenį, klimato kaitos įtaką**. Šiam tikslui pasiekti numatytas uždavinys didinti miško eko-

sistemų ekologinį ir kraštovaizdžio stabilumą apima visą eilę galimų priemonių, pradedant mišrių medynų veisimo ir formavimo skatinimu, artimo gamtai miškiniųkavimo skatinimu ar pvz., skatinimu neplėnųjų miško kirtimų vietoj plėnųjų, cheminių medžiagų naudojimo miško sanitarinėje apsaugoje mažinimu, miško savininkų ir valdytojų, savanoriškai prisijungusių aplinkosauginių apribojimus ar vykdančių ūkinę veiklą, skirtą biologinės įvairovės elementams palaikyti ir išsaugoti, skatinimu ir baigiant natūralių ekosistemų ir gyvybingų populiacijų išsaugojimo skatinimu bei ūkinės veiklos ribojimų saugomose teritorijose peržiūra. Kita grupė priemonių tam pačiam tikslui pasiekti yra susijusi su rekreacinių miško funkcijų plėtra ir rekreacinės infrastruktūros objektų miškuose įrengimu ir tvarkymu. Atskirai išskirtas uždavinys, numatantis sudaryti prielaidas kultūros paveldo objektų ir jų paminklinės aplinkos išsaugojimui miškuose.

Apibendrinant galima pasakyti, kad tikslai ir uždaviniai suformuluoti pakankamai plačiai ir apima pagrindinius miškų ūkio politikos klausimus, o tuo pačiu palieka nemažai vietos pasirenkant įvairias įgyvendinimo priemones. Kaip ir numatyta programoje, tokios konkrečios priemonės bus formuluojamos trejų metų laikotarpiui (iš pradžių 2012–2014 m.), kartu numatant ir priemonių atsakingus vykdytojus, įgyvendinimo laikotarpius ir finansavimo šaltinius. Programos įgyvendinimo veiksmus ir priemones numatoma finansuoti valstybės biudžeto Bendrųjų miškų ūkio reikmių finansavimo programos, miškų ūrėdžių ir kitų valstybinių miškų valdytojų, ES finansinės paramos fondų ir kitomis lėšomis. Programos įgyvendinimo metu yra numatyta parengti dvi programos įgyvendinimo tarpines ataskaitas (2015 ir 2018 metais), jas paskelbti viešai, o šių ataskaitų pagrindu peržiūrėti likusius neįgyvendintus tikslus ir uždavinius, taip pat jų vertinimo kriterijus, pagal poreikį koreguoti programą, o korekcijas viešai svarstyti ir derinti. Galutinę programos įgyvendinimo ataskaitą numatyta parengti ir paskelbti 2021 metais. Taigi, iš esmės dokumentas sudaro ganėtinai tvirtą pagrindą nuosekliai, subalansuotai ir pakankamai atsargiai miškų ūkio plėtrai, o kaip pavyks tą pagrindą panaudoti, priklausys nuo kiekvieno mūsų indėlio. □

Miškų potencialo stiprinimui

Šiais metais miškų urėdijose pereinama prie paskutinio vieningos antžeminės automatinės miško gaisrų stebėjimo sistemos diegimo etapo pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007-2013 metų programos priemonę „Miškininkystės potencialo atkūrimas ir prevencinių priemonių įdiegimas“. Pagal šią priemonę remiamos tos 24 miškų urėdijos, kurių veiklos teritorijoje esantys miškai priskirti I ir II gaisrų rizikos laipsniui.

Vykdamas Lietuvos miškų ūkio, jo pertvarkos įgyvendinimo strategijos veiksmų ir priemonių planą, dar 2007 m. parengta Bendrosios automatinės miškų gaisrų stebėjimo sistemos Lietuvoje modelio sukūrimo studija. Remiantis ekspertų išvadomis paskaičiuota, kad antžeminių automatinės miško gaisrų stebėjimo sistemų detektorius kur tik įmanoma tikslinga montuoti ant mobiliojo ryšio operatorių bokštų. Jie pakankamai aukšti, turi elektros tiekimą bei apsaugos sistemas. Kiekvienas toks objektas, kuriame įrengtas gaisrų stebėjimo detektorius bei miškų urėdijose valdymo centrai, nuodugnai patikrinami komisijos, kuri sprendžia apie objekto tinkamumą eksploatacijai. Kadangi dalis lėšų padengiama iš ES kaimo plėtros programos, kontroliuojančios institucijos neretai atlieka finansuojamų objektų auditą.

Šių metų birželio 5 dieną Lietuvos atstovė Europos Sąjungos Audito Rūmuose Rasa Budbergytė, jos kabineto nariai bei NMA prie ŽŪ ministerijos atstovai, lankydami Vilniaus miškų urėdijos objektuose, domėjosi, kaip įrengta minėta gaisrų stebėjimo sistema, koks jos veikimo principas, kaip įsisavinamos šiam projektui numatytos lėšos. Išvažiavimo metu taip pat dalyvavo GMU, Vilniaus miškų urėdijos bei projektą vykdančios įmonės UAB „Telekonta“ atstovai.

Kaip teigė R. Budbergytė, komisijai nekelia abejonių, jog automatizuotos gaisrų stebėjimo sistemos panaudojimas neabejotinai daug efektyvesnis už gaisrų stebėjimą iš priešgaisrinių bokštelių, kuriuos anksčiau vykdavo sargai-stebėtojai. GMU ir miškų urėdijos specialistų atsakymai į užduotus klausimus išsklaidė visas buvusias abejones dėl procedūrų vykdymo teisėtumo. Pati sistema veikia, stebi ir fiksuoja.

„Bet kokia nauja technologinė įranga turi savo prasmę ir savo paskirtį. Todėl negalima sakyti, kad šios sistemos diegimas yra valstybės lėšų švaistymas. Miškininkystės potencialo atkūrimui ir prevencinėms priemonėms skiriamos lėšos iš ES biudžeto numatytos pagal Kaimo plėtros programą. Vilniaus miškų urėdijos projektas pasirinktas atsitiktinės atrankos būdu. Mus domino, ar įranga teisėtai nupirkta ir įrengta, ar sistema veikia gerai ir efektyviai. Be

to, analizuosime, ar tikrai tokios sistemos reikėjo. Mūsų misija – įsitikinti, ar sumontuota įranga tokia, kuri numatyta sutartyje tarp NMA ir GMU bei atskirų miškų urėdijų. Atlikdami auditą įvertinsime, ar nebuvo padaryti kokie nors viešųjų pirkimų įstatymų pažeidimai. Dabartiniu metu jokių galutinių išvadų ir atsakymų pateikti negaliu. Į mūsų klausimus atsakė GMU ir Vilniaus miškų urėdija, be to, paprašėme papildomų dokumentų, kuriuos analizuosime. Todėl vertinimo procesas ir galutinių išvadų pateikimas truks tikrai labai ilgai,“ – sakė Lietuvos atstovė Europos Sąjungos Audito Rūmuose Rasa Budbergytė.

Žurnalistams pašnekovė pareiškė: „Aš jums negaliu pažadėti, kad atlikus visus patikrinimus, bus nustatyta, kad už tokį svarbų projektą buvo sumokėta per brangiai.“

Apibendrinama R. Budbergytė konstatavo, jog Lietuva pagal Kaimo plėtros programos lėšų įsisavinimą bei jų panaudojimą gerai atrodo kitų, net ir ES šalių senbuvų, kontekste.

„Neretai Lietuvą, kaip valstybę, nuvertiname arba vertiname per daug neigiamai. Iš tiesų neesame blogesni, o kai kur ir geresni.“ – pabrėžė Rasa Budbergytė. „Lietuva kaimo plėtrai gauna tik nedidelę dalį ES biudžeto lėšų, tačiau svarbu ne jų kiekis, o tai, ar mes tinkamai pinigų panaudojame. Miškams kaimo plėtros priemonėse skiriamas didelis dėmesys, nes miškų potencialo atkūrimas ir išsaugojimas labai svarbūs valstybei. Juk jei nebūtų miškų, aplinkai būtų daroma didelė žala pirmiausia dėl itin išaugusiančios taršos. Miškai – labai didelė vertybė, tad mes juos turime saugoti ir apsaugoti.“

MG inf.

Prie Riešės miško gaisrų stebėjimo bokšto Verkių girininkijoje

RIMONDO VASILIAUSKO nuotrauka

Padėkos – gamtos saugotojams

VACLOVAS TREPĖNAITIS

Šiemet sukanka 40 metų, kai pradėta tarptautiniu mastu švęsti Pasaulinę aplinkos dieną. Birželio 5-osios popietę Vilniuje, konferencijų centre „Dainava“ Aplinkos ministerija surengė iškilmingą šios dienos minėjimą. Šventiniame sveikinime aplinkos ministras G. Kazlauskas pažymėjo, jog šiemet Pasaulinei aplinkos dienai skirtų renginių šeimininke tapo Brazilija, atkreiptas visuomenės dėmesys į žaliąją ekonomiką, iškeliant šūkį „Žalioji ekonomika: ar esi jos dalis?“ Ministras linkėjo Lietuvos aplinkosaugininkams nuoseklaus edukacinio bendravimo su visuomene, kad aplinkosaugos svarbą žmonės suprastų ne per baudimus, o patys norėtų gyventi ekologiškoje gamtos, miško aplinkoje. Su profesine švente kolegas pasveikino ir LR Seimo Aplinkos apsaugos komiteto narys A. Burba. Šventišku koncertu džiugino A. Noviko džiazio mokyklos auklėtiniai bei grupės „El Fugeo“ solistai.

Česlovo Kudabos premija – profesorui Algirdui Jurgiiui Stanačiui

Už išskirtinius nuopelnus šalies aplinkosaugai kas dveji metai skiriamą Aplinkos ministerijos įsteigtą prof. Česlovo Kudabos premiją šiemet pelnė žinomas gamtos mokslo populiarintojas, geografas, Lietuvos edukologijos universiteto Socialinės geografijos ir turizmo katedros profesorius, Gamtos bičiulių asociacijos prezidentas Algirdas Jurgis Stanaitis. Pretendentais šiai premijai buvo pristatyti ir visuomeninio judėjimo „Už gamtą“ vadovas dr. Algirdas Knystautas, Žaliųjų judėjimo aktyvistas Linas Kranauskas bei statybų inžinierius, dėstytojas prof. Sigi-

tas Juozas Marčiukaitis. Jiems įteiktos ministro padėkos.

Padėkos už iniciatyvas ir dėmesį aplinkosaugai

Aplinkos ministerijos Garbės ir „Už visuomeninę veiklą“ ženklais bei aplinkos ministro G. Kazlausko padėkomis paskaitinta apie šimtas Aplinkos ministerijoje ir jos sistemoje dirbančių darbuotojų, aktyvių pilietinių aplinkosauginių akcijų iniciatorių, ekologiško gyvenimo būdo propaguotojų. Tarp jų pagerbta keliolika miškų sistemos darbuotojų: už ilgametės tarnybos gerus rezultatus Aplinkos ministerijos Garbės ženklu paskatintas Valstybinio miškotvarkos instituto projektų vadovas, doc. Algirdas Juozas Rutkauskas, pareikštos padėkos – Miškų departamento skyrių vedėjams Nerijui Kupstaičiui, Stanislovui Žebrauskui, Prienų miškų urėdui Robertui Judickui, Valstybinės miškų tarnybos vyr. finansininkei Vidai Bradauskienei, VMT Miško sanitarinės apsaugos skyriaus vyr. specialistei Almai Gustienei, VMT Miškų kadastro skyriaus Duomenų teikimo grupės vadovei Astai Kuliešienei, Valstybinio miškotvarkos instituto projektų vadovui Nerijui Pivoriūnui, vyresniajam taksatoriui Antanui Urbonui, GIS ir kartografijos skyriaus vyresniajai specialistei Rimvydai Norikienei, Trakų miškų urėdijos Lentvario girininkijos girininkui Stasiui Miliauskui, Šiaulių miškų urėdijos Meškuičių girininkijos girininkui Vigiliui Urbonui, Šilutės miškų urėdijos Stemplių girininkijos girininkui Arūnui Juozui Useliui.

Už bendradarbiavimą ginant viešąjį interesą aplinkos srityje ministro padėko-

mis pažymėti 6 prokuratūros darbuotojai, o generalinis prokuroras D. Valys pareiškė padėką ministerijos kancleriui Robertui Klovui bei Valstybinės miškų tarnybos Miškotvarkos skyriaus vedėjui Leandrui Deltuvai, VMT Miškų kadastro skyriaus vedėjo pavaduotojui Robertui Vainiui, dar keliems aplinkosaugininkams.

Žemaitijos nacionaliniame parke daug prisidėjo tvarkant Platelių ežero ekosistemą Platelių ekologijos klubas „Liepija“; Šiaulių gamtos ir kultūros paveldo klubas „Aukuras“ padėjo sutvarkyti akmenyną „Velnio kelias“ ir ėmėsi iniciatyvos paskelbti jį gamtos paminklu; Marijampolės pataisos namų administracija siekia nu-teistuosius įtraukti į plačią aplinkosauginę veiklą; Gyvūnų globos asociacija suteikia galimybę išgelbėtiems laukiniams gyvūnams vėl sugrįžti į gamtą; Varėnos „Ažuolo“ gimnazijos gamtotyros klubas „Eureka“ įgyvendino aplinkosauginio švietimo projektą „Inkilų uoksiniams paukščiams gamyba ir jų iškėlimas“, asociacija „Mano miestas Klaipėda“ įgyvendino ekologinį – edukacinį projektą „Švari Danė“. Padėkota „Tėviškės gamta“ redaktoriui Juozui Stasiui už ilgametę aplinkosauginę švietėjišką veiklą, „Knygų turgaus“ organizatoriui Jonui Plentai už iniciatyvą pardavus perskaitytas knygas atnaujinti Kauno žaliuosius plotus; Jonui Pugevičiui už rūpinimąsi sparnuočiais ir įvairių originalių inkilų retiems paukščiams gamybą, Zeferui Šeštokui už žaliosios zonos Vilniaus Pašilaičių mikrorajone įkūrimą bei priežiūrą ir kt.

Šiemet verslo įmonių konkurso „Pasiekimai aplinkosaugoje“ laimėtojais tapo bendrovės – „Šiaulių vandenys“ ir „Eners-tena“. □

Č. Kudabos premijos laureatas prof. Algirdas Stanaitis

Šventės dalyviai

Tarp apdovanotųjų – Prienų miškų urėdas Robertas Judickas (dešinėje)

Lietuvos miškininkai šviesuoliai

JŪRATĖ REČIŪNIENĖ – KUUSIENĖ

Tą šiltą, lietumi sodrų gegužės 29-osios vakarą M.K. Čiurlionio fondo ir Generalinės miškų urėdijos renginyje „Miškininkų pagerbimo šventė. Šviesuolis 2012“ garbinga nominacija suteikta 10-čiai miškininkų. Tai nepaprasti žmonės, savo darbu, kūryba, mokslinė ir pedagoginė veikla, visu savo gyvenimu gražinantys mūsų kraštą, puoselėjantys miškus.

M.K. Čiurlionio fondas, nuo 2007 m. rengiantis Lietuvos šviesuolių apdovanojimus, savo dėmesį ir paieškas šiemet atkreipė į šalies miškininkus. Apdovanojimus – „REX KARŪNOS“ taures šviesuoliams teikęs akademikas, Lietuvos edukologijos universiteto rektorius prof. habil. dr. Algirdas Gaižutis sakė: „Miškininkai yra arčiausiai meno žmonių, nes jie – gamtos vaikai, puoselėja atsakingą požiūrį į mišką, kaip gamtos turtą ir Dievo kūrinį. Šiandieną pagerbiame pagrindinį šalies „resursą“ – Žmogų“.

Šviesuolius 2012 pristatė, apie jų asmenybes ir nuveiktus darbus trumpai papasakojo kolegos ar kokiais nors kitais artimais saitais susiję žmonės.

Povilas Matulionis, profesorius, 1924 m. įsteigtos Žemės ūkio akademijos rektorius, Lietuvos universiteto garbės daktaras drauge su Tadu Ivanausku įkūrė Gamtos tyrimo stotį. Jis dirbo Miškų departamento direktoriumi, dėstė Dotnuvos žemės ūkio technikumė, Žemės ūkio akademijoje, Kauno universitete, buvo Miškininkystės ir Miškotvarkos katedrų vedėjas. Šis žymus miškininkas – miško tipologijos mokslo pradininkas Lietuvoje, sukūręs Lietuvos miškų klasifikacijos lentelę, sudaręs pagrindinių Lietuvos medžių rūšių tūrių lenteles, metinės miškų kirtimo normos skaičiavimo formulę, parašęs florai pažinti skirtą veikalą „Žolynas“.

Pristatydamas šį nominantą prof. Romualdas Deltuvus, kaip knygos apie P. Matulionį autorius, pabrėžė ir visuomeninę šio miškininko veiklą: lietuviškų vakarų organizavimą, „Aušros“ platinimą ir bendradarbiavimą joje, kovą už pirmą lietuvišką bažnyčią Vilniuje ir kitus nuopelnus lietuvybei.

P. Matulioniui skirtą taurę atsiėmė Kupiškio miškų urėdas Dainius Stonkus. Apdovanojimas bus saugomas Kupiškyje P. Matulionio muziejuje.

Zdislovas Truskauskas, buvęs Generalinės miškų urėdijos generalinio miškų urėdo pavaduotojas, miškų žinyboje dirbo nuo 1966 m. Lietuvos miškotvarkos įmonėje „Miško projektas“ techniku, vėliau – Miškų ūkio ir miško pramonės ministerijoje nuo inžinieriaus iki ministro pavaduotojas, ministerijos sekretoriaus. Panaikinus Miškų ūkio ministeriją, paskirtas generalinio miškų urėdo pavaduotoju, nuo 2006 m. rugsėjo iki 2008 m. sausio – aplinkos viceministras, nuo 2008 m. vasario – vėl generalinio miškų urėdo pavaduotojas. Jis aktyviai dalyvavo rengiant Lietuvos miškų ūkio vystymo politikos ir strategijos teisės aktus, juos adaptuojant stojimui į ES. 2002 m. jam pareikšta LR Prezidento padėka, 2008 m. apdovanotas Ordino „Už nuopelnus Lietuvai“ Riterio kryžiumi.

Tardamas žodį apie jį Trakų miškų urėdas Vygantas Mierkis, buvęs ne tik Z. Truskausko bendradarbis Miškų ministerijoje, bet ir geras bičiulis, sakė, kad Zdislovas niekada nevengė darbo, kuravo sudėtingiausių ekonomikos ir finansų sritį; bendravo su visais vienodai – nuo darbininko iki ministro.

Šio Šviesuolio apdovanojimą atsiėmė našlė Regina Truskauskienė. Iškilmingame vakare dalyvavo ir jo duklė Inga bei brolis Stasys Truskauskas, Kaišiadorių miškų urėdas.

Vaidotas Antanaitis, pirmasis Lietuvos miškų ūkio ministras, profesorius. Karjerą pradėjo dirbdamas Leningrado ir Maskvos miškotvarkininkų ekspedicijose. Vėliau studijavo Maskvoje Miško technikos instituto aspirantūroje. Grįžęs į Lietuvą dirbo žurnalo „Mūsų girios“ vyriausiojo redaktoriaus pavaduotoju, vėliau – įmonės „Miško projektas“ vyriausiuoju inžinieriumi. Buvo renkamas Miškotvarkos katedros vedėju. 1990 03 23 paskirtas LR miškų ūkio ministru. 1992 m. išvyko į Vokietiją pirmuoju atkurtos nepriklausomos Lietuvos Respublikos ambasadoriumi; jam suteikiamas Nepaprastojo ir įgaliotojo ambasadoriaus rangas.

Pristatydamas V. Antanaitį, kaip savo mokytoją, LMS prezidentas doc. Edmundas Bartkevičius sakė, jog pirmiausia profe-

sorius yra drąsus Lietuvos pilietis, aktyvus šalies nepriklausomybės veikėjas ir rėmėjas ir tik po to – mokslininkas, pedagogas.

Leonardas Kairiūkštis, akademikas, Lietuvos miškų instituto bendradarbis, Miško biologijos ir miškininkystės laboratorijos vedėjas, vėliau – instituto direktoriaus pavaduotojas, direktorius, Ekologijos ir miškininkystės laboratorijos vedėjas. 1972-1984 m. – LMA Chemijos ir biologijos mokslų skyriaus akademikas sekretorius. Trejus metus dirbo Tarptautiniame taikomosios sisteminės analizės institute Austrijoje. LMA tikrasis narys, Švedijos karališkosios žemės ir miškų ūkio mokslų akademijos užsienio narys, Petro mokslų ir menų akademijos Sankt Peterburge tikrasis narys. Parengė efektyvių mišrių medynų ugdymo būdų ir etaloninio miško formavimo modelių, sukūrė mišrių miškų formavimo teoriją, atrankinių kirtimų sistemą ir produktyviausio miško teoriją, už kurią gavo Europos miškininkystės W. L. Pfeilio premiją ir (su kitais) Lietuvos nacionalinę (mokslo) premiją. Yra 4 išradimų autorius.

Miškų instituto direktorius prof. Remigijus Ozolinčius sakė, kad savo mokytojo L. Kairiūkščio nuopelnų yra prisirašęs net 5 lapus. Prisiminė vieną itin atmintin įstrigusį jo patarimą, kad miškininkas visur ir visada turi būti kantrus... Net uodų antpuoliams ekspedicijų metu...

Pranas Džiaukštas, docentas, buvęs ilgametis Miškų fakulteto dekanas. Mokslinė pedagoginė jo veikla prasidėjo iškart po mokslo baigimo: kaip aspiranto, vėliau – mokslinio bendradarbio Dubravos MTI, prodekano nuo 1965 m. ir dekanas – iki 1993 m. Jis įveisė Dubravos arboretumą, pirmąją Lietuvoje pušų sėklinę plantaciją, pradėjo leisti sėklų mainų katalogus. Paskelbė per 70 mokslinių darbų, yra knygų „Dendrologija“, „Lietuvos TSR miškų ūkis“, vadovėlio „Miškininkystė“ bendraautoris. P. Džiaukšto gyvenimas, darbas ir mokslo tyrimai buvo įvertinti penkiais vyriausybiniais apdovanojimais, garbės raštais.

Doc. Janina Šepetienė P. Džiaukštą pavadino mūsų dekanu, Pedagogu iš didžiosios raidės. Jis „sirgo“ studentų rūpesčiais ir džiaugsmais, iki šiol prisimena jų vardus ir

pavardes, žino užimamas pareigas ir aukštus postus, nepaisant to, kad auklėtinių turėjo apie 2000.

Antanas Juodvalkis, Lietuvos žemės ūkio universiteto profesorius profesinę veiklą pradėjo Biržuose Miško tyrimo punkte, vėliau – Girionyse Miškininkystės skyriuje. Pradžioje – vyr. mokslo bendradarbiu, vėliau – šio skyriaus vedėju. 1988 m. pakviestas į Žemės ūkio akademiją, kur dirbo Miškininkystės katedros vedėju, profesoriumi, nuo 1993 m. – studijų prorektoriumi. Pasibaigus prorektoriaus kadencijai, grįžo į katedrą. Jam suteiktas profesoriaus emerito vardas. Mokslinių tyrimų kryptys apėmė daug miškotyros mokslo problemų. Spaudoje miškotyros klausimais paskelbė per 200 straipsnių, dešimtadijų – užsienyje. Knygų „Miškininkystė“, „Etaloniniai medynai ir jų formavimas“, „Miškininko žinynas“, „Lietuvos miškų ūkis“, „Lietuvos ažuolynai: išsaugojimo ir atkūrimo problemos“, vadovėlio „Miško ekologija“ ir kitų leidinių autorius bei bendraautoris.

Doc. Julius Danusevičius apie savo kolegą sakė: „Jis yra ne tik mokslo artojas, bet ir visuomenininkas, turėjo ir turi daugybę įpareigojimų: ASU Senato ir Studijų komisijos, Aplinkos ministerijos Patarėjų tarybos, Konsultacinės tarybos narys bei LMS viceprezidentas, Girionių gyvenvietės bendruomenės valdybos narys. Antaną pažįsta ne tik studentai, bet ir visi Lietuvos miškininkai“.

Stanislovas Šakūnas, buvęs ilgametis gamybininkas, nusipelnęs šalies miškininkas. Dirbdamas Tytuvėnų miškų ūkio vyriausiuoju miškininku plačiai tvarkė miškus technologiškai, vykdė mažąją melioraciją. Nominantas pasireiškė kaip dekoratyvinio apželdinimo entuziastas – prie Tytuvėnų miškų ūkio pradėtas kurti dendrariumas, užveistas parkas Kelmėje prie Kražantės. 1973 m. perkeltas į Rokiškį miškų ūkio susivienijimo direktoriaus pavaduotoju miškininkystei. Apdovanotas LTSR AT prezidiumo garbės raštu, 1990–1998 m. vadovavo LMS Rokiškio skyriui. Jam suteiktas LMS Garbės nario vardas.

Rokiškio miškų urėdas Rimantas Kapušinskas prisiminė, jog dirbdamas su S. Šakūnu visada puikiai sutarė, pasikalbėdavo ir pasitardavo įvairiomis temomis: ir apie mišką, ir apie žmogų, ir apie visuomeninę veiklą.

Rimantas Antanas Kviklys, ilgametis Kretingos miškų urėdijos Šventosios giri-

Miškininkai Šviesuoliai su sveikintojais

AUTORĖS nuotrauka

ninkijos girininkas. Kretingos rajono Garbės pilietis. Jam teko būti tremtyje Sibire, Altajuje. Baigęs LŽŪA Miškų fakultetą, nuo 1949 m. dirba miškų žinyboje, nuo 1959 m. puoselėja Šventosios girininkijos miškus. Buvo Kretingos rajono Tarybos narys, LMS Girininkų tarybos narys, Lietuvos Krantų mokslinių technologijų asociacijos valdybos narys. Apdovanotas Vytauto Didžiojo ordino medaliu. Yra Viktoro Bergo premijos bei „Žaliojo angelo“ apdovanojimų laureatas, „Kaimo spindulio“ nominantas, LMS garbės narys.

Girininkų bendrijos tarybos pirmininkas Raimondas Juzikis kalbėdamas apie R. A. Kviklį, sakė, kad jo rekreaciniais darbais džiaugiasi visa Lietuva; jis yra naujo bendravimo su visuomene pradininkas. Tai kolega, kuris visada išmintingai patars, reikalui esant – ir paguos.

Edmundas Kapturauskas, ilgametis Ignalinos miškų urėdas. 14 metų dirbo Tytuvėnų miškų ūkio Dubysos girininku, vėliau 33-ejus atidavė miškui, vadovaujant Ignalinos miškų urėdijai (ūkiui). Nutiesta dešimtys kilometrų miško kelių, girininkijoje atlikta melioracija, sutvarkyti ir paskelbti lankytiniais mišrūs su maumedžiais miško želdiniai. E. Kapturauskas rašė straipsnius apie herbicidų panaudojimą miško daigynuose, pastatė miškininkų gyvenvietę, girininkijos pastatą. Jam suteiktas nusipelnusio miškininko garbės vardas. Apdovanotas ordinu „Už nuopelnus Lietuvai“ Riterio kryžiumi, diplomu „Už Rytų Lietuvos švietėjų kūrybinės minties skatinimą“.

Miškų urėdų tarybos pirmininkas Dabavos EMMU miškų urėdas Kęstutis Šakūnas priminė, jog E. Kapturauskas atliko daugybę gerų darbų, bet visada jo priorite-

tas buvo miškininkystė. Kiekvienam miškininkui E. Kapturauskas siūlo pagalvoti, ką gero yra padaręs miškui ir ką dar gali jam padaryti.

Vytautas Stacevičius, Dzūkijos krašto puoselėtojas, ilgametis girininkas, nuo 1958 m. – Veisiejų m. ū. Stalų, vėliau – Kapčiamiesčio girininkijos girininkas. Jo rūpesčiu buvo pasodinta per 2534 ha miško želdinių, įveista dešimtys ha daigynų ir medelynų, rekonstruoti 64 ha medynų, išugdyta 2 tūkst. ha jaunuolynų, pastatyta pradinė mokykla, eiguva, 5 tiltai, įrengta daugybė poilsiaviečių. 12 metų Vytautas skaitė miškininkystės kursą Kapčiamiesčio vidurinėje mokykloje. 5-erius metus buvo Lazdijų rajono deputatas, Gamtos apsaugos nuolatinės komisijos pirmininkas, tarybos prezidiumo narys. Jis yra Lazdijų rajono garbės pilietis, LMS garbės narys, JMB sambūrio garbės narys. Apdovanotas ordino „Už nuopelnus Lietuvai“ medaliu.

Veisiejų miškų urėdas Zenius Želionis apie šį nominantą sakė, jog jis kilniais darbais, savo visuomeniniu pavyzdys jaunesniems miškininkams. Su žmona subūrė ansamblį, savo sodyboje įkūrė ir prižiūri muziejų, yra puikus pedagogas ir nuostabus žmogus.

Iškilmingą vakarą pajvairino operos solistų Juditos Leitaitės ir Edmundo Seiliaus skambūs balsai, viltingos gitaristų kvarteto melodijos.

Prof. habil. dr. Algirdas Gaižutis prisiminė susitikimą su italų miškininkais, kurie Lietuvai pranašavo puikią ateitį, nes ji turi miškų ir vandenų: upių, ežerų... Ir dar Lietuva turi puikių miškininkų Šviesuolių, dabar jau nominuotų ir oficialiai paskelbtų. □

Informacinių technologijų naudojimas priešgaisrinei miškų apsaugai: Italijos geroji patirtis

Dr. LIANA SADAUSKIENĖ
LAMMC Miškų institutas

Viena grupė studentų gesina tunelyje imituojamą automobilio avarijos sukeltą gaisrą, kita grupė stebi ir mokosi

LAMMC Miškų institutas nuo 2011 m. yra vienas iš Tarptautinio bendradarbiavimo programos INTERREG IVC projekto **EFFMIS: Europos miškų gaisrų stebėsena panaudojant informacines sistemas** – partnerių. Vienas iš projekto tikslų – susipažinti su projekte dalyvaujančių šalių gerąja patirtimi, naudojant informacines sistemas priešgaisrinei miškų apsaugai, įvertinti, ką būtų galima pagerinti kiekvienoje šalyje pritaikant kitų šalių patirtį.

Projektą inicijavo ir jam vadovauja Graikijos Vakarų Makedonijos universitetas. Be Graikijos, jame dalyvauja dar 8 šalys: Bulgarija, Ispanija, Italija, Jungtinė Karalystė, Lenkija, Lietuva, Portugalija, Slovėnija. Visose šalyse (išskyrus Slovėniją) vyko arba vyks gerosios patirties mainų seminarai.

Italijoje, Romoje šiemet kovo mėn. surengtame renginyje iš Lietuvos dalyvavo Miškų instituto darbuotoja Evelina Kutkaitytė, Generalinės miškų urėdijos Miško atkūrimo ir apsaugos skyriaus vyriausiasis specialistas Raimundas Peleckas, Dubravos miškų urėdijos urėdo pavaduotojas Gediminas Kazlovas ir šio straipsnio autorė.

Italijoje gana paini priešgaisrinės apsaugos organizavimo sistema. Tiesioginė atsakomybė už priešgaisrinę miškų apsaugą tenka regionams (jų yra 20), kurie gali pasirašyti sutartis su Valstybine miškų tarnyba bei Valstybine priešgaisrine tarnyba ir naudotis jų paslaugomis arba organizuoti savo priešgaisrinę tarnybą. Todėl priešgaisrinė sistema kiekviename regione gali šiek tiek skirtis. Čia reikėtų pasakyti, kad Romos provincijos politikai parodė didelį susidomėjimą šiuo projektu.

Italijoje kyla žymiai daugiau miško gaisrų nei Lietuvoje, o jų išdegęs bendras ir vidutinis plotas taip pat viršija Lietuvos rodiklius. Nors gamtinės sąlygos Lietuvoje ir Italijoje gerokai

skiriasi, tačiau kai kuriuos priešgaisrinės saugos elementus galima pritaikyti mūsų šalies miškų apsaugai.

Italai trijuose regionuose gaisrams aptikti ir stebėti naudoja inovatyvią technologiją – kosminių palydovų informaciją. Apsilankėme Romos La Sapienza universiteto Astronautikos, elektros ir energetikos departamento laboratorijoje, kur prof. G. Laneve pademonstravo, kaip vyksta procesas. Iš kosminio palydovo kas 15 min. gaunama 1/3 žemės teritorijos apimanti statinė nuotrauka. Universiteto darbuotojų sukurta kompiuterinė programa „iškerpa“ Italijos teritoriją ir analizuoja duomenimis. Sistema aptinka ir nedidelius gaisrus, tačiau negali

Lietuvos atstovai (iš kairės) E. Kutkaitytė, L. Sadauskienė, R. Peleckas, G. Kazlovas

Luis Silva pristato gaisrų stebėjimo sistemą CICLOPE ir automatinio mokymosi programą Romos provincijos priešgaisrinės apsaugos centre

tiksliai nustatyti jų padėties, kadangi vienas pikselis (taškas) apima 4x4 km plotą. Taip pat sistema nustato gaisro intensyvumą (energiją). Po 15 min. gavus naujus duomenis, galima spręsti apie gaisro plitimą. Jeigu generuojama energija didėja – gaisras plečiasi, jei gaisro plitimo greitis didelis – jis gali būti fiksuojamas kitame taške (pikselyje), taip nustatoma jo kryptis. Duomenys apie pastebėtus gaisrus automatiškai perduodami į regionų priešgaisrinės apsaugos centrus ir toliau jų vietos nustatymas vyksta naudojant turimas gaisrų stebėjimo priemones (žmonės bokštuose ar patruliuojantys ant žemės). Ši sistema, nors ir inovatyvi, tačiau pagrindinis jos trūkumas siekiant didesnio pritaikymo yra per mažas tikslumas nustatant gaisro vietą.

Kita naudojama gaisrų stebėjimo sistema yra vaizdo kameros. Romos provincijoje jos naudojamos ne tik gaisrams stebėti, bet ir saugumui užtikrinti. Šioje provincijoje įdiega CICLOPE sistema, kurios veikimo principas labai panašus į Lietuvoje diegiamą ir daug kur aprašytą *FireWatch* sistemą. Įdomu tai, kad sukurta automatinio mokymosi programa, kuri leidžia sumažinti klaidingų pranešimų skaičių. Aptikus dūmus ir nustačius, kad pranešimas klaidingas, sistema pateikia klausimą operatoriui, ar ateityje aptikus tokį vaizdą jį reaguoti. Jeigu operatorius, įvertinęs situaciją, nusprendžia, kad tai yra ne gaisras, jis nurodo, kad sistema į tokį vaizdą daugiau nereaguotų. Programos kūrėjai teigia, kad nė viena iki šiol sukurta sistema nenustato gaisrų 100 proc. tikslumu.

Įdomi kompiuterinė programa sukurta gaisro gesinimo priemonių išdėstymo bei kelių tinklo optimizavimui. Šioje programoje naudojami statistiniai duomenys apie įvykusius gaisrus: meteorologinės sąlygos, teritorijos aprašymas, medynų duomenys, o taip pat gaisro gesinimo laikas (per kiek laiko atvažiuo gaisriniai automobiliai, kiek laiko užtruko vandens papildymas, per kiek laiko atskrido sraigtasparnis ir t.t.). Šių duomenų pagrindu skaičiuojamas rodiklis, kuris parodo, kaip efektyviai buvo užgesintas gaisras. Tokia analizė parodo, kur reikia papildomų kelių, vandens rezervuarų ar gaisrininkų brigadų. Ši programa dar nėra paruošta komerciniam naudojimui, tačiau planuojama, kad 2013 m. ją jau bus galima įsigyti.

Speciali sofa, kurioje deganti ugnis imituoja tikro gaisro sąlygas

Daug dėmesio Italijoje skiriama gaisro priežasčių nustatymui ir, jeigu nustatoma, kad buvo padegimas, atsakingų asmenų paieškai. Tai yra labai aktualu, nes daugiau nei 60 proc. gaisrų kyla dėl tyčinių padegimų. Jie traktuojami kaip nusikaltimai ir tiriami, taikant mokslinius metodus (DNR tyrimai ir pan.). Išaiškinama apie 8-9 proc. padegimų.

Paskutinę renginio dieną projekto dalyviai apsilankė Italijos nacionalinėje gaisrininkų rengimo mokykloje. Ji turi puikią praktiniam mokymui skirtą bazę, kurioje gali sukurti artimas tikriems įvykiams sąlygas. Pvz., specialiai įrengtas namas, kuriame dega atvira ugnis, kambariai įkaista iki 300° C, jie užpildomi dūmais arba 100 m ilgio tunelis, kuriame imituojamas automobilių avarijos sukeltas gaisras. Mokymo metu naudojami gaisriniai automobiliai bei kita įranga.

Kelios mintys apie tai, kas aktualu būtų Lietuvai iš to, ką sužinojome bei pamatėme Italijoje. Pirmiausia – ugniagesių mokymai. Reikėtų daugiau dėmesio skirti miškų urėdijų personalo, kuris vyksta gesinti miško gaisrus, mokymams. Imituoti miško gaisrą gana sudėtinga (tokios infrastruktūros nematėme ir Italijoje), todėl galėtų būti naudojamos kompiuterinės programos su įvairiomis miško gaisrų situacijomis. Tokia programa, kuri vadinasi *RescueSim*, buvo pademonstruota Jungtinėje Karalystėje, civilinės saugos pareigūnų mokymo centre. Taip pat Lietuvoje būtų aktualu turėti tobulesnę įvykusių gaisrų statistikos ir geografinio pasiskirstymo kompiuterinę programą, kurioje būtų kaupiami ir analizuojami duomenys ne tik apie gaisrų skaičių, medynų charakteristikas, gaisrų gesinimo trukmę ir jų kilimo priežastis, bet ir meteorologines, gamtines sąlygas, pavaizduotas įvykusių gaisrų teritorinis pasiskirstymas (išryškėtų dažniausiai nuo gaisrų nukentėję ir jiems jautriausi miško masyvai), taip pat ir priešgaisrinę priemonių sistemos išdėstymas (kelių tinklas, priešgaisrinės juostos, vandens šaltiniai, lankomiausi objektai ir vietos bei kt.) bei galimybės projektuoti naujas priemones.

CICLOPE automatinio mokymosi programos principai galėtų būti pritaikyti Lietuvoje naudojamai automatinei gaisrų aptikimo sistemai *FireWatch*, siekiant sumažinti klaidingų pranešimų skaičių. □

Spindžiaus mišku vingiuoja „Žaliasis takas“

AUKSĖ KOMIČIENĖ

Trakų miškų urėdija kartu su Aukštadvario regioninio parko direkcija visus gamtos mylėtojus, visuomenės atstovus, jaunuosius miško bičiulius birželio 7 d. pakvietė aplankyti naujai įrengtą pažintinę turizmo trasą „Žaliasis takas“. Beveik 8 km takas veda unikaliu Spindžiaus mišku, kuris patenka į Spindžiaus kraštovaizdžio draustinio ir Natura 2000 teritoriją.

Šio tako atidarymo proga šalia Strėvos įgriuvos susirinkusį gausų būrį žygeivių pasveikino Trakų miškų urėdas Vygantas Mierkis bei Aukštadvario regioninio parko direktorius Vaclovas Plegevičius. Visiems atvykusiems svečiams buvo įteikti originalūs suvenyrai su tako simbolika. Ekologas Talvydas Špilaiuskas pirmiesiems tako lankytojams surengė ekskur-

siją, kurios metu supažindino su Spindžiaus šilo turtais, paslaptinėmis orchidėjomis karalystėje, Strėvos upe ir jos pakrantėse slypinčiomis pelkaitėmis ir liūnais, išpuodingomis Vakarų taigos, pelkėtų lapuočių miškų buveinėmis, mįslingais Lausgenių pilkapiiais ir kitais tako informaciniuose stenduose pristatomais objektais.

Ekskursijai įpusėjus, žygio dalyvių laukė staigmena – iš miško glūdumos atklydęs medžiotojas, pūsdamas ragą, sveikino pirmuosius tako lankytojus, o deivės Žvėrynė ir Medeina su savo pagalbininkėmis vaidilutėmis kvietė visus atsi-gaivinti ryto rasos gėrimu. Tokį teatralizuotą pasirodymą svečiams surengė parko kultūrologė Rita Balsevičiūtė, jai talkino Aukštadvario vidurinės mokyklos moksleivės. Žygeiviai, įveikę netrumpą

„Žaliojo tako“ trasą, buvo pasitikti vaidilutė šoku ir pakviesti pasistiprinti ant laužo virta žolelių arbata bei gardžiu plovu.

Spindžiaus kraštovaizdžio draustinyje galima pamatyti net 26 augalų rūšis, įrašytas į Lietuvos raudonąją knygą ir 4 augalų rūšis saugomas Europos bendrijoje. Čia gyvena retos žinduolių, paukščių, roplių, vabzdžių, moliuskų rūšys, iš jų – skiauterėtasis tritonas ir ūdra saugomi ne tik Lietuvoje, bet ir Europoje.

Šiai ypatingai vertingai teritorijai parngtas Spindžiaus miško gamtotvarkos planas. Juo vadovaujama atliekant ūkinis bei tvarkymo darbus gerinant gamtinių buveinių, saugomų augalų augaviečių būklę, įrengiant rekreacines priemones bei objektus. □

AUTORES nuotraukos

PENTAX
A RICOH COMPANY

K-5

KORPUSAS IR OBJEKTYVAS ATSPARŪS DRĖGMEI IR DULKĖMS

16.3 mln. efektyvių vaizdo taškų
Filmavimas Full HD formatu
7 kadrai per sekundę fotografavimo sparta
Plečiamas ISO nuo 80 iki 51200
3,0 colio raiškus LCD ekranas
Maitinimo šaltinis: Ličio jonų baterija
Magnio lydinio korpusas, atsparus
vandeniui/dulkėm ir šalčiui iki -10°
Vaizdo stabilizavimo sistema
Pentaprizminis vaizdo ieškiklis, matymas apie 100%

www.pentax.lt

Vilniuje: Švitrigallos 118, tel. (8 5) 2394 130, (682) 15074
Kaune: Savanorių pr. 346, pirkinių centras "SAVAS", tel. (8 37) 711 296, (682) 29047
Klaipėdoje: Liepų g. 24, tel. (8 46) 310 018, (618) 38858

VILBRAFOTO

Jaunikio laukianti patelė

Labanoro girios kurtiniai

RYTIS ZIZAS
LAMMC Miškų institutas

Pagaliau po tam tikrų „kryžiaus žygių“ atsakingų organizacijų ir institucijų atstovai maloningai „suteikė patepimą“ ir išdavė leidimą tęsti pradėtus kurtinių populiacijos tyrimus radijo telemetrijos metodu. Lietuvių liaudies patarlė sako, jog ratus, kad negirgždėtų, tepti reikia prieš važiuojant. Gi manuoju atveju ratai sukasi kone vien iš idėjos, iš noro pažinti kurtinių gyvenimą, o patys tyrimai vykdomi be finansinio atlygio. Tad ir ratų tepti „kryžiaus žygyje“ nebuvo kuo, matyt, todėl jie ilgai ir girgždėjo...

Kurtinių gyvensenos tyrimai radijo telemetrijos metodu tęsiami Labanoro girioje. Už pagalbą bendradarbiaujant noriu padėkoti Labanoro regioninio parko specialistams ir ypač Švenčionėlių miškų urėdijos miškininkams. Puikus pavyzdys, kai kurtinių stebėjimų metu

išaiškinome iki šiol oficialiai miškotvaros planuose nefiksuotą šių paukščių tuokvietę ir apie ją pranešėme Švenčionėlių miškų urėdijos vadovams. Šie operatyviai sustabdė ir nukreipė kitur jau pakeliui važiuojančias medkirtes kirsti šio miško ploto, kuriame tuoktuves kėlė

mažiausiai penketas kurtinių patinų. Dar prieš porą metų mano prašymu Švenčionėlių miškų urėdijos miškininkai kurtiniams išpylė žvyro krūvas, reikalingas jų mitybai, ypač žiemą. Praėjusią žiemą kurtiniai jas surado – apie tai byloja likę ekskrementai. Šie pavyzdžiai rodo miškininkų geranorišką gamtosauginį supratingumą bei pastangas išsaugoti retas paukščių rūšis.

Anot vietinių, Labanoro girioje kurtinių sutiksi „ant bet kurio kampo“. Na, gal taip ir nėra, tačiau šių paukščių gausumas čia vienas didžiausių Lietuvoje. Kartais jie visiškai nesislepia, atvirai demonstruojasi prieš ryte pravažiuojančias miškavežes ar vaikus į mokyklą vežantį autobusą, leisdami keleiviams pasigėrėti savo išpūdingu, karališku stotu. Užfiksuoti keli atvejai, kai patinai ar patelės atklysta ir į sodybas. Labanoro girios viduryje esančiame Januliškio kaimelyje jaunas pernykštis patinėlis, nežinia iš kur pėsčiomis „atžirgliojęs“ per ilgiausią pievą, sodyboje praleido visą pusdienį,

Straipsnio autorius laiko radiometriniais tyrimams sugautą kurtinį

nekreipdamas dėmesio į šalia vaikštančius žmones. Porą dienų po to jis vis dar sukinėjosi aplinkui, stebindamas vietinius gyventojus. Beje, tokių atvejų Lietuvoje, kur tik gyvena šie paukščiai, fiksuojama kasmet, o kartais koks pasipūtęs juodukas miško sodintojams net ir „į skvernus kabinasi“. Nereikėtų galvoti, kaip kad teko išgirsti, jog „kurtinių prisiveisė tiek, kad šie nebetelpa savo tuoktuvių vietose ir ieško vietų naujom“. Paukščio nebailus elgesys pasireiškia tada, kai nuo tuoktuvių įkarščio įsiaudrinusi paukštį emocijos užvaldo tiek, kad šis tam tikram periodui visiškai praranda atsargumo jausmą.

Per pastaruosius kelerius metus Labanoro girioje atsirado daugiau tuokviečių ir fiksuojamas kur kas didesnis šių paukščių skaičius. Manychiau, kad tai paaiškinti galima būtų ne pagerėjusiomis kurtinių veisimosi ar gyvenimo sąlygomis, o Labanoro regioniniame parke dirbančio vyr. biologo Audriaus Aliukonio sąžiningu monitoringo (apskaitų) atlikimu, nebijojimu apeiti ir ištyrinėti didesnes nei oficialiai priklausytų miško dalis, potencialias kurtinių tuokviečių vietas. O šių kone savanoriškų paieškų finale buvo atrasta keletas iki tol nefiksuotų tuokviečių. Sakoma, kad bet kurios rūšies gyvūnų gausa tiesiogiai priklauso nuo ten dirbančio tyrėjo sąžiningumo ir kruopštumo.

Šiomet balandžio pabaigoje užplūdus vasariškai karštiesiems orams baigėsi labiausiai pastebimas kurtinių gyvenime periodas – tuoktuvės. Patelės, sudėjusios kiaušinius, gegužės pradžioje ėmė juos

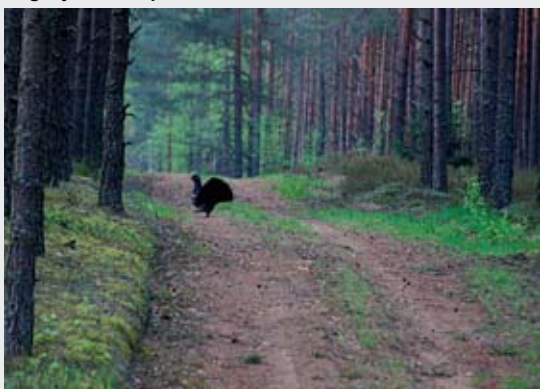

AUTORIAUS nuotrauka

Demonstruoja drąsą

Žirglioja ieškoti patelės

Patelių maudyklės smėlyje

perėti, kartkartėmis pasišalindamos nuo lizdo pasimaitinti ir pasikuisti miško kelių ar kvartalinių linijų smėlyje. Būdingos jų maudyklių duobutės reiškia, kad netoliese, už šimto ar dviejų šimtų metrų, kantriai kiaušinius šildo patelė. Perėjimas, jei dėties ar besimaitinančios kurtinės neužpuola plėšrūnai, trunka vidutiniškai 28 paras.

O patinai beveik visą gegužę dar lankosi tuokvietėse, lūkuriuodami pirmąsias dėties praradusių patelių. Jie, kaip ir vestuvių įkarštyje, į tuokvietes suskrenda vakarais. Tačiau dabar savo balsus energingai demonstruoja ir iš vakaro. Anksti ryte, dažniausiai tik brėkstant, pradeda savo giesmę. Dar apytamsėje nusileidę iš medžių, valandą kitą pasidemonstruoja ant žemės, nelabai azartiškai vienas kitą pavaikydami... Saulei kylant vėl suskrenda į medžių viršūnes ir vėlesnį

laiką leidžia jose. Vienas po kito jie skleidžia sunkiai įvardijamą garsą, kurį geriausia būtų galima apibūdinti kaip raugėjimą ar kriuksėjimą. Tuokvietę subrendę patinai dažnai palieka tik kaip reikiant įdienes, kiek ilgiau užsibūna jauniausieji.

Deja, nemažai suaugusiųjų, o ką jau kalbėti apie jauniklius bei dėties, žūsta nuo plėšrūnų. Literatūroje teigiama, kad suaugusių kurtinių žuvimo atvejai pasitaiko retai, atseit, gudrūs paukščiai yra akyli ir sugeba apsisaugoti. Tačiau man asmeniškai vien per pastaruosius porą metų teko rasti net devynis sudraskytus suaugusius kurtinius (patinus ir pateles). Sunku įsivaizduoti, kokią populiacijos dalį sunaikina armija naguotų bei sparnuotų plėšrūnų, ypač padidėjusi per pastaruosius dešimtmečius. Tačiau apie tai – kitame straipsnyje. □

LOGSET

Titaniška stiprybė – skandinaviška kokybė!

- Naujausi techniniai sprendimai
- Ekonomiški, galingi ir draugiški aplinkai „Sisu“ varikliai
- Moderni valdymo sistema „Logset TOC“
- Racionalaus dizaino, erdvi kabina
- Puiki kabinos garso izoliacija

Efektyvi technika profesionaliems miško ruošos darbams!

Įvairių modelių miško priekabos ir šakų, rąstų bei medienos atliekų griebtuvai!

Griebtuvai pritaikyti frontaliniais, teleskopiniams ir kitiems krautuvams!

Naujiena! Naujiena! Naujiena!

Tralai miško ir kitos didžiagabaritinės technikos pervežimui!

Medelių ir krūmų daigų sodinamosios!

Daigų aukštis turi neviršyti 40 cm.

UAB „Biržų žemtiekimas“ • Tiekimo g. 4, LT-41128 Biržai

Tel. 8 450 31383 • Mob.: 8 686 30477, 8 619 56295 • Faks. 8 450 31484 • El. p.: info@zemtiekimas.lt

www.zemtiekimas.lt

Elektroniniame aukcione parduota beveik 600 tūkst. m³ medienos

Pirmą kartą visose miškų urėdijose surengtas II pusmečio Apvaliosios medienos pardavimo elektroninis aukcionas, kuriame pasiūlyta beveik 1 mln. kub. metrų medienos. Internetu nupirkta daugiau nei pusę siūlyto kiekio. Didžiausią paklausą turėjo statyboms ir perdirbimo pramonei tinkama apvalioji mediena.

Apvaliosios medienos elektroninėje pardavimų sistemoje šių metų birželio 12 d. paskelbti medienos aukcionų rezultatai. Kovo mėnesį daug diskusijų sulaukusi Apvaliosios medienos elektroninė pardavimų sistema (AMEPS) pasiteisino pusmetinių ir ilgalaikių aukcionų rezultatais. 2012 metų II pusmečio medienos pardavimo aukcionuose miškų urėdijos pateikė 800 tūkst. kub. m apvaliosios medienos ir daugiau nei 85 tūkst. kub. m kirtimo atliekų pusmetinėms sutartims sudaryti bei daugiau nei 90 tūkst. kub. m apvaliosios medienos ir 3,5 tūkst. kub. m kirtimo atliekų ilgalaikėms sutartims sudaryti.

Aukcionai vyko didžiausios pasiūlytos kainos principu per Apvaliosios medienos elektroninę pardavimų sistemą (AMEPS). Medienos pirkėjai 5 dienas elektroniniu būdu konfidencialiai teikė pasiūlymus dėl medienos kiekio ir kainos elektroninėje pardavimų sistemoje. Generalinio miškų urėdo įsakymu patvirtintu laiku, pasibaigus medienos pirkimo pasiūlymų laikui, elektroninė sistema automatiškai išreitingavo medienos pirkėjų pasiūlymus pagal didžiausią kainą ir laimėjusių pirkėjų sąrašą, kurie įgijo teisę sudaryti sutartis. Miškų urėdijos per mažiau nei minutę laiko sužinojo medienos pirkėjų pasiūlytas kainas ir kiekius. Dabar belieka sudaryti sutartis ir vykdyti medienos pardavimus.

Nuolatiniais medienos pirkėjais ilgalaikėms sutartims sudaryti paskelbtos 322 įmonės, o 45 įmonės dėl neatsiskaitymų už patiektą medieną sutartyse numatytais terminais negalėjo dalyvauti aukcione. Aukcione nupirkta 59,2 proc. visos siūlytos medienos. Paklausiausi buvo pjautinieji rąstai (jų parduota 78,4 proc.), antri pagal perkamumą – popiermedžiai (72,5 proc.), trečioje vietoje – plokščių mediena (39,3 proc.). Mažiausiai paklausai buvo malkinė mediena ir kirtimo atliekos (dėl sezoniškumo), jų pardavimo apimtys sudarė atitinkamai 27,2 proc. ir 22,5 proc.

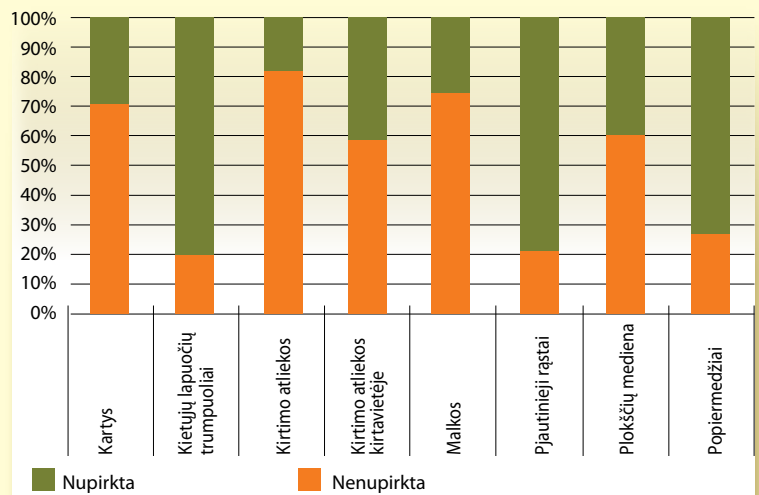
Daugiausiai pasiūlytos medienos nupirkta šiose miškų urėdijose: Šalčininkų – 94 proc., Utenos ir Pakruojo – po 87 proc., Švenčionių ir Tauragės – po 83 proc., Jurbarko – 81 proc., Kaišiadorių – 79 proc., Druskininkų – 77 proc., Raseinių – 75 proc., Veisiejų – 71 proc., Šilutės – 69 proc., Rokiškio – 68 proc., Kretingos, Panevėžio ir Ukmergės – po 67 proc., Ignalinos – 65 proc. pusmetinėms sutartims sudaryti.

Miškų urėdijose, kuriose mažiausiai nupirkta pasiūlytos medienos, vyks pakartotinis aukcionas pusmetinėms sutartims sudaryti, kuris numatomas liepos pirmoje pusėje.

Pesimistų prognozuotas kompliktuotas Apvaliosios medienos elektroninės pardavimų sistemos veikimas nepasitvirtino, o aukcionų rezultatai parodė, kad sistema veikia sklandžiai ir užtikrina konkurencingumą bei konfidencialumą teikiant pasiūlymus visoms miškų urėdijoms vienu metu.

GMU inf.

Sortimentas	Parduodama, tūkst. m ³	Nenupirkta, tūkst. m ³	Nupirkta, tūkst. m ³	%
Kartys	2,730	1,930	800	29.30%
Kietųjų lapuočių trumpuoliai	3,407	690	2,717	79.75%
Kirtimo atliekos	52,889	43,389	9,500	17.96%
Kirtimo atliekos kirtavietėje	34,500	20,500	14,000	40.58%
Malkos	129,061	96,266	32,795	25.41%
Pjautinieji rąstai	399,650	87,623	312,027	78.08%
Plokščių mediena	158,730	96,420	62,310	39.26%
Popiermedžiai	182,490	50,270	132,220	72.45%
Iš viso:	963,457	397,088	566,369	58.79%

Miškų urėdijų gegužės mėn. parduotų apvaliosios medienos sortimentų kainos, Lt/m³

Sortimentas	2012 m. gegužės mėn. vidutinė kaina	Indeksas 2012 m. sausis=100	2012 m. sausio - gegužės mėn. vidutinė kaina
Pušies pjautinieji rąstai	188	99.5	188
Eglės pjautinieji rąstai	199	99	200
Ažuolo pjautinieji rąstai	475	99.4	478
Uosio pjautinieji rąstai	214	91.1	229
Drebulės pjautinieji rąstai	128	96.2	132
Beržo pjautinieji rąstai	206	95.8	212
Juodalksnio pjautinieji rąstai	197	93.8	204
Pjautinieji spygliuočių smulkieji rąstai	153	100	155
Pjautinieji lapuočių smulkieji rąstai	124	101.6	123
Eglės popiermedžiai	80	89.9	85
Pušies popiermedžiai	83	90.2	89
Beržo popiermedžiai	93	82.3	104
Drebulės popiermedžiai	74	89.2	82
Uosio popiermedžiai	142	98.6	144
Plokščių mediena (spygliuočių)	73	94.8	76
Plokščių mediena (lapuočių)	67	90.5	73
Malkinė mediena	82	96.5	85
Iš viso apvalioji mediena	126	88.7	134
Kainos be PVM ir transporto išlaidų			GMU inf.

Miškų atkūrimo pamokos Dubravos girioje

VACLOVAS TREPĖNAITIS

Generalinės miškų urėdijos duomenimis, 2010 m. rugpjūčio škvalo pažeistuose valstybiniuose miškuose reikia atkurti 2203 ha medynų: pernai atkurta 579 ha (21 proc.), šiemet planuojama 1152 ha (52 proc.), iki 2013 m. pabaigos tikimasi atkurti likusius 469 ha (21 proc.) pažeistų medynų. Daugumą škvalo pažeistų miškų šiemet baigs atkurti Dubravos ir Prienų miškų urėdijos. Kitąmet dar liks daugiau padirbėti Varėnos, Kaišiadorių ir Valkininkų urėdijų miškų želdintojams.

Dubravos EMM urėdijoje gegužės 24 d. surengtame seminare „Škvalo pažeistų miškų atkūrimas“, dalyvaujant Aplinkos ministerijos Miškų departamento, Generalinės miškų urėdijos, miškų urėdijų specialistams, LAMMC Miškų instituto mokslininkams, LMSA atstovams, aptartos bendros valstybinių miškų atkūrimo darbų aktualijos, taikytinos naujos dirvos ruošimo, miško sodmenų išsiau-ginimo ir sodinimo, priežiūros, apsaugos technologijos, mechanizmai; informuota, kaip įsivainama ES parama, skirta stichinių nelaimių pažeistiems miškams atkurti. Pademonstruota nauja užsienio firmų technika medelynams, kelių priežiūrai, dirvos ruošimui.

Valstybinių miškų atkūrimo aktualijos per pastarąjį penkmetį

Generalinio miškų urėdo pavaduotojas Petras Kanapienis pranešime informavo, kad po 2010 m. rugpjūčio škvalo valstybiniuose miškuose ženkliai padidėjo plynais sanitariniais kirtimais iškertamų medynų. Pvz., 2009 m. valstybiniuose miškuose buvo plynai iškirsta 9200 ha medynų (iš šio kiekio plynais sanitariniais kirtimais – tik 121 ha), 2010 m. – atitinkamai 9754 ha (862 ha), 2011 m. – 9847 ha (949 ha). Šiemet planuojama plynai iškirsti 8800 ha medynų, iš jų plynais sanitariniais kirtimais – 300 ha. Užtat nuo 9079 ha (2009 m.) iki 8500 ha (2012 m.) sumažėjo planinių plynų kirtimų plotas.

Valstybiniuose miškuose nuo 2006 m. kasmet vidutiniškai atkurama apie 9,5 tūkst. ha medynų, išskyrus krizinius 2009 m. (tada atkurta 8717 ha), šiemet –

9341 ha. Atkurti 1 ha kirtavietės miškų urėdijoms 2006-2012 m. kainavo vidutiniškai apie 2160 litų.

Apie 60 proc. kirtaviečių 2007-2010 m. atkurtos želdiniais. Nuo 2011 m. vis daugiau atkurama mišriu būdu (želdiniais ir žėliniais) – 31 proc. Šiemet miškų urėdijos planuoja 48 proc. kirtaviečių atkurti želdiniais, 27 proc. – mišriu būdu ir 24 proc. – žėliniais.

Pranešėjas atkreipė dėmesį į įveistų miško želdinių ir žėlinių kokybę. Buvusių RAAD Miškų kontrolės skyrių duomenimis, pernai 10-yje miškų urėdijų atlikus miškų kontrolės pareigūnams atkurtų kirtaviečių patikrinimus, Rietavo miškų urėdijoje gerai įvertinta 98 proc. tikrintų želdinių, Kretingos – 97 proc., Rokiškio, Kazlų Rūdos – po 91 proc., Dubravos – 89 proc., Panevėžio – 80 proc., Marijampolės – 76 proc., Radviliškio – 74 proc., Pakruojo 56 proc., likę želdiniai šiose urėdijose – patenkinamai. Analogišką miškų urėdijų eilę galima išskirti ir pagal 2011 m. vertintų žėlinių kokybę: 100 proc. gerai įvertinti Dubravos, Kretingos ir Rietavo miškų urėdijose tikrintų kirtaviečių žėliniai, Rokiškio – 95 proc., Kazlų Rūdoje – 88 proc., Panevėžio – 86 proc., Utenos – 72 proc., Pakruojo – 69 proc., Marijampolės – 62 proc., Radviliškio – 49 proc. žėlinių, likę – patenkinamai.

Daugiausiai medynų atkurama eglėmis, beržynais, pušynais, juodalksnynais. Pvz., 2011 m. 44 proc. kirtaviečių atkurtos eglėmis (4059 ha), 21 proc. – beržynais (2022 ha), 15 proc. – pušynais (1641 ha), 14 proc. – juodalksnynais (1327 ha), 5 proc. – ąžuolynais (487 ha). Atkuriant škvalo pažeistus miškus, 2011 m. duomenimis, 42 proc. želdaviečių vyraujanti medžių rūšis yra pušis, 37 proc. – eglė, 13

proc. – beržas, 6 proc. – juodalksnis ir 2 proc. – ąžuolas.

Apsaugoti pasodintus vertingesnius želdinius ir jaunuolynus nuo žvėrių pa-kenkimų 2007-2012 m. taikytos įvairios apsaugos priemonės 89 tūkst. ha miškų plote arba kasmet vidutiniškai 14,86 tūkst. ha. Nuo 2011 m. kasmet jau apsaugoma apie 17 000 ha želdinių. Vėl grįžtama prie želdinių apsaugos tvoromis: 2010 m. ap-tvėrta 199 ha, 2011 m. – 393 ha.

Be miškininkams įprastų „CERVA-COL® EXTRA“ tepamų repelentų, latvių atstovai siūlė želdinių apsaugai naudoti kiškius, stirnas, briedžius, elnius atbaidančius repelentus „Plantskydd“, kurie pagaminti iš kraujo miltų (99 proc.). Pasak juos demonstravusio miškininko Gintauto Kadžiulio, paruoštu vandeniniu tirpalu (5 litrų vandens ir 1 kg kraujo mil-

Lenkų technika medelynams

Dubravos miškų urėdas K. Šakūnas demonstruoja beržo sodmenų su uždara šaknų sistema auginimą šiltnamyje

tų) žymiai patogiau ir sparčiau nugariniu purkštuvu apipurkšti medelių viršūnes rugsėjo – gruodžio mėn. Latvių miškininkai šiuos repelentus jau naudoja 14 metų, jų efektyvumas žiemos laikotarpiu – 6 mėn.

Siekis gauti ES paramą stichinių nelaimių pažeistiems miškams atkurti

Nacionalinei mokėjimo agentūrai 10 miškų urėdijų pateikė 46 paraiškas gauti ES struktūrinių fondų paramą škvalo pažeistų miškų sutvarkymui ir atkūrimui (prašyta 5444 tūkst. litų paramos). Daugiausiai tokių paraiškų yra pateikusios Dubravos (11), Kaišiadorių (8), Valkininkų (7), Prienų (6) ir Švenčionėlių (4) miškų urėdijos.

Pranešime P. Kanapienis pažymėjo, jog buvo galima pretenduoti gauti ES paramą į didesnę škvalo pažeistų miškų plotą, negu parengė paraiškas miškų urėdijos. Pvz., Dubravos EMM urėdija turėjo 350 ha pažeistų miškų, atitinkančių reikalavimus ES paramai gauti, bet pateikė paraiškas 197 ha išvalymui ir 196 ha atkūrimui; Kaišiadorių miškų urėdija iš turėtų 296 ha pateikė paraiškas 183 ha išvalymui ir 176 ha atkūrimui; Valkininkų miškų urėdija iš turėtų 269 ha pateikė paraiškas 142 ha išvalymui ir 120 ha atkūrimui; Varėnos miškų urėdija iš turėtų 152 ha pateikė paraiškas 68 ha išvalymui ir 68 ha atkūrimui; Alytaus miškų urėdija iš turėtų 82 ha pateikė paraiškas 9 ha išvalymui ir 9 ha atkūrimui. Aktyviau sukosi

Prienų ir Trakų miškų urėdijos. Prieniskiai miškininkai iš turėtų 170 ha pateikė paraiškas 163 ha išvalymui ir 163 ha atkūrimui, trakiečiai – beveik visam turėtam 73 ha ploto atkūrimui kompensuoti.

Bet iki šių metų gegužės pradžios 1052 tūkst. litų ES paramą buvo gavusios tik 3 miškų urėdijos (Švenčionėlių – 730 tūkst. litų, Varėnos – 211 tūkst. litų ir Alytaus – 58 tūkst. litų), o likusioms atsakyta ją skirti. Dėl to Prienų, Kaišiadorių ir Valkininkų miškų urėdijos kreipėsi į Žemės ūkio ministeriją.

Matyt, siekiant ES paramos reikėjo ir kruopščiau sudaryti Nacionalinei mokėjimo agentūrai pateikiamą dokumentaciją ar samdyti ES paramos paraiškų teikimo firmų konsultantus, daugiau dėmesio skirti viešiesiems pirkimams (ieškant rangovo, miško sodmenų pardavėjo ir pan.).

Reikia tikėtis, kad ES paramos negavusių miškų urėdijų miškininkai suspės paruošti naujas paraiškas, nes jų priėmimas pratęstas iki rugpjūčio 1 d. (paramos lėšų likutis – 6,5 mln. litų).

Naujų technologijų taikymo perspektyvos

Aplinkos ministerijos Miškų departamento Miškininkystės skyriaus vedėjo Stanislovo Žebrausko manymu, stichinių nelaimių metu padidėjus miškų atkūrimo darbų apimtims, skandinavų pavyzdžiu galėtų būti praktikuojamas spartesnis miškų veisimas sodmenimis, išaugintais konteineriuose su uždara šaknų sistema.

LAMMC Miškų instituto Miškininkystės skyriaus vyresniojo mokslo dar-

buotojo dr. Vytauto Suchocko teigimu, Lietuvoje sodmenų su uždara šaknų sistema panaudojimas miško želdinime leistų pratęsti želdinimo sezoną, paspartinti atkūrimo darbus. Miškų urėdijos galėtų suburti iš kelių žmonių labiau kvalifikuotas želdintojų brigadas. Vienas įgudęs sodintojas su specialiu sodikliu per dieną galėtų pasodinti 3–5 tūkst. tokių sodinukų. Jie geriau prigytų ir augtų. Be to, sodmenims su uždara šaknų sistema išauginti reikėtų žymiai mažiau sėklų, o tai ypač svarbu naudojant brangias, genetiškai pagerintas sėklas. Šiltnamyje per metus galima išauginti 3 sėjinukų rotacijas, o miškui sodinti sodmenys konteineriuose išaugtų per 3–18 mėn., kai grunto medelyne išauginimas užtrunka 1–4-erius metus, apie ¼ jų išbrokuojama.

Žinoma, šiai miško sodmenų auginimo technologijai įdiegti reikėtų nemažų investicijų. Dubravos miškų urėdas Kęstutis Šakūnas mano, kad sodmenų su uždara šaknų sistema bazės įkūrimui pradinė investicija galėtų siekti 5–8 mln. litų, todėl ją steigti tikslinga lėšų konsolidavimo principu. Pirmieji žingsniai šia linkme jau žengiami – Dubravos EMM urėdijos medelyne šiemet pastatytas šiltnamius beržo sodmenims su uždara šaknų sistema auginti. Miškų urėdas K. Šakūnas pakvietė kolegas jį apžiūrėti: kontroliuojamoje aplinkoje auginamų karpotojo beržo sėklos pradžioje sudaiginamos nedidelėse dėžutėse, po to persodinamos į mažus indelius su substratu, auginamos laistomame šiltnamyje. Selekcinių sodmenų išauginimo padalinio

Dubravos EMM urėdijos medelyne šiemet pastatytas šiltnamius beržo sodmenims su uždara šaknų sistema auginti

Dr. A. Malinauskas (centre) pristato įveistus eksperimentinius želdinius

kituose šiltnamiuose auginami skiepyti įvairių medžių rūšių sodinukai visoms miškų urėdijoms, veisiančioms miško selekcines plantacijas.

Prasidėjus Dubravos EMM urėdijoje škvalo pažeistų medynų tvarkymo ir atkūrimo darbams, iškilo aibė klausimų. Todėl šioje miškų urėdijoje 2010–2011 m. surengti keli pasitarimai. Susipažinti su škvalo padarinių likvidavimo darbais Vaišvydavo girininkijoje lankėsi Lenkijos, Švedijos miškininkų delegacijos. Nuspręsta šioje girininkijoje palikti apie 10 ha kirtaviečių, kur pagal Miškų instituto mokslininkų rekomendacijas vykdomi parodomieji įvairūs miško atkūrimo ir savaiminio atsikūrimo bandymai.

Miškų instituto Miškininkystės skyriaus vyresnysis mokslo darbuotojas dr. Antanas Malinauskas pristatė seminaro dalyviams įvairiais būdais, skirtingu laiku ir įvairiais sodmenimis atkuriamą didelę kirtavietę. Ji suskirstyta į 4 sklypus, kur dirva želdiniams šių metų pavasarį ruošta vagonais freza TPF-2, aikštelėmis – kaurėliais kultivatoriumi Bracke M 26 ir įrenginiu ORM-1,5 bei 2011 m. rudenį ekskavatoriumi. Veisti įvairaus amžiaus pušų, eglių, beržų, juodalksnio, liepos sodmenys atviromis šaknimis ir su uždara šaknų sistema. Sodinta rudenį ir pavasarį. Taip pat pernai pavasarį sodinti į neruoštą dirvą įvairaus amžiaus liepos, juodalksnio (1+1), eglių (2+3), pušies (2+1), karpotojo beržo (2+0) sodinukai. Dr. A. Malinausko teigimu, sodmenys su uždara šaknų sistema prigijo geriau, nepriklausomai nuo dirvos paruošimo būdo ir sodinimo laiko. Kaip augs įvairiais būdais pasodinti medeliai, bus galima stebėti ateityje, nes kiekvienas plotas pažymėtas kuoliukais su atitinkamais užrašais.

Seminare atkreiptas dėmesys ir į tai, kad atkuriant didžiules kirtavietes, ypač

Freza dirvai ruošti

AUTORIAUS IR VYTAUTO RIBIKAUŠKO NUOTRAUKOS

L ir U hidrotopo augavietėse, būtina pavasarį nuleisti susikaupusį paviršiuje vandenį nuotėkio kryptimi (iki 1 m gylio grioveliais). Žinoma, lygaus reljefo kirtavietėse tai gana sudėtinga. Apžiūrint Vaišvydavo girininkijoje eksperimentui paliktą želdavietę, jos viduryje likusiose pelkutėse dar smagiai kvarkė varlės, buvo likusių ir neapželdintų šlapių vietų.

Remiantis Dubravos EMM urėdijos miškininkų patirtimi, neracionalu miškų atkūrimui naudoti peraugusius eglės (2+3) sodmenis, o tikslinga medelynuose nurašyti; optimalūs sodinti būtų 3-ųjų metų (1,5+1,5) eglės sodinukai, turintys gerai išvystytą šaknų sistemą ir tinkamą antžeminę dalį; be to, juos lengviau transportuoti ir sodinti. Atkuriant škvalo pažeistus miškus, pirmais metais veisiant želdinius nėra būtinas dirvos ruošimas. Miškų atkūrimui naudojant konteineruose išaugintus sodmenis, būtina pakoreguoti Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatus (reikia įteisinti mažesnę 1 ha sodinamų sodmenų kiekį).

Kokia technika ateityje ruošime dirvas želdiniams?

Nepriklausomybės metais į miškų urėdijas plūstelėjo įvairi užsienietiška miško atkūrimo technika. Anot S. Žebrausko, žiūrint tik į prekės kainą, neturint pagrįstų mokslinių rekomendacijų dėl įvairių mechanizmų tinkamumo mūsų miškuose, galima gausioje pasiūloje ir pasiklysti. Užsienio šalyse dažnai įrengiamos įvairios miško technikos ekspozicijos, kur galima susipažinti su jos tinkamumu miško darbams, medelynams. Seminaro metu pasiūlyta kurioje nors miškų urėdijoje (tinkamiausia būtų Dubravos EMMU) įsteigti panašų dirvos ruošimo mechanizmų parką, kur būtų galima šiuos mechanizmus išbandyti bei paruošti rekomendacijas, kaip juos naudoti. Be to, miškų atkūrimo mokslininkams reikėtų parengti praktinį Miško želdintojo žinyną girininkams.

Lietuvos miškuose nuo seno labiausiai paplitęs dirvos ruošimas vagonais, bet, atsižvelgus į augavietės hidrotopą, galima ruošti ir juostomis, aikštelėmis, kaurėliais. Tinkamai paruošta dirva įveistų želdinių augimą pagerina bent kelerius metus.

Dr. A. Malinauskas pažymėjo, jog dirvos paruošimo būdas miško želdiniams kirtavietėse priklauso nuo geografinės

padėties, dirvožemio derlingumo, numatytų želdinti medžių rūšių ir kitų sąlygų. Miške dirvos nereikėtų ruošti pavasarį, nes ji per vasarą užželia augmenija, suvelnėja. Geriausias laikas imtis šio darbo – nuo liepos.

Į seminarą atvykę Lenkijos, Olandijos, Latvijos firmų atstovai pakvietė mūsų miškininkus praktiškai susipažinti su naujos technikos galimybėmis, ruošiant dirvą želdiniams kirtavietėje.

Lenkijos Jarocino miškų technikos įmonė pirmąją gaminamos produkcijos prezentaciją Dubravos EMM urėdijoje surengė prieš dešimtmetį (2002 m. birželį). Šį kartą Jarocino miškų technikos įmonės delegacija, vadovaujama direktoriaus Ryšardo Misieko (Ryszard Misiek), pademonstravo naują produkciją medelynams, kelių remontui ir dirvos ruošimui. Direktorius R. Misiekas pažymėjo, jog Lenkijoje nuo 1996 m. pradėta medelynų plėtros programa paskatino įmonę imtis naujų techninių sprendimų, imant pavyzdį iš danų „Egedal“ firmos. Lenkų miškininkai 2010–2015 m. vykdė antrąjį medelynų plėtros etapą, plėsdami perspektyvius miško medelynus, kuriuose auginami ir sodmenys su uždara šaknų sistema šiltnamiuose. Vienas tokių medelynų steigiamas Suvalkuose. Jiems reikia našių mechanizmų, tinkančių dirbti šiltnamiuose.

Nuo 2001 m. Lenkijos miškuose uždraudus deginti kirtimo atliekas, miškininkams iškilo dirvos ruošimo problemų. Todėl Jarocino įmonėje imtos gaminti ir kirtimo atliekų šalinimo, smulkinimo frezos, grėbtuvai, įvairūs plūgai. Kiekvienam seminaro dalyviui buvo įteikti aplankai su galimos įsigyti lenkiškos miško atkūrimo technikos aprašais, kainoraščiais.

S. Videikos įmonės „Santera“ darbuotojai pristatė olandų gamintojo „HANDEL-SONDERNEMING SCHRAUWEN B.V.“ gaminamą techniką medelynams. Latvių firma „UOT“ pademonstravo galingą švedišką miško dirvų ruošimo frezą.

Dienai slenkant vakarop, visiems seminaro dalyviams susirinkus jaukioje Dubravos girios poilsiavietėje, apžvelgtos bendros škvalo suniokotų medynų atkūrimo problemos bei pasiekti rezultatai, aptarta, kokia miško technika paliko didžiausią įspūdį ir kurią vertėtų įsigyti. □

**HANDELSONDERNEMING
SCHRAUWEN B.V.**

TECHNOLOGIJOS RYTOJUI...

Gamintojų atstovas Lietuvoje
S. Videikos įmonė „Santera“

Tel.: 8 618 02000
El. p. mtt@miskams.lt

www.miskams.lt

Pirmą kartą Lietuvoje – specializuota miškininkystės paroda

Miško technikos ekspozicija po atviro dangumi Ukmergės miškų urėdijos Pašilės miške veikė tris dienas (nuo gegužės 28 iki birželio 1 dienos), ją aplankė apie 3 tūkst. žmonių. Parodą organizavo žurnalas „Miškai“, vietą jai suteikė Ukmergės miškų urėdija.

Parodos dalyvius ir lankytojus sutiko Ukmergės žemės ir miškų šeimininkai – rajono meras Algirdas Kopūstas, miškų urėdas Vigantas Kraujalis, juos sveikino Generalinės miškų urėdijos vyriausiasis patarėjas Andrius Vancevičius bei Seimo Aplinkos apsaugos komiteto pirmininkas Jonas Šimėnas.

Parodą aplankė du ministrai: žemės ūkio – Kazys Starkevičius bei ūkio – Rimantas Žilius.

Čia buvo eksponuojama ir demonstruojama miško, medienos ruošos, medelynų, biokuro gamybos technika, jos padargai bei kitos darbo ir apsaugos priemonės.

Visa technika susisteminta pagal savo paskirtį, tad lankytojai galėjo lengviau palyginti skirtingų gamintojų technikos charakteristikas, kainas ir galimybes.

Tai, kad techniką galima buvo stebėti darbo procese, didelis Ukmergės miškų urėdijos nuopelnas: ji parinko tam labai tinkamą Pašilės mišką, kuriame buvo ir medelynas, ir miškotvarkos projektu numatyta kirtimo biržė.

Nemažai dėmesio parodoje skirta biokuro gamybai ir joje naudojamai šiuolaikinei technikai.

Biokuro gamybos įranga Pašilės miške skirtoje aikštelėje buvo demonstruojama taip pat „gyvai“.

Šalia užsienio gamintojų parodoje buvo ir lietuviškos technikos. Viena tokių – Kėdainių miškų urėdijos pristatyta gilių sėjamoji. Ją pagal miškų urėdo Juozo Girino idėją prieš keletą metų sukonstravo tuometinio Žemės ūkio universiteto Inžinerijos fakulteto (IF) mokslininkai.

Kėdainių miškų urėdas J. Girinas bendradarbiaudamas su IF mokslininkais ketina šį įrenginį patobulinti. Apie tai jie diskutavo parodos metu vykusioje praktinėje – mokslinėje konferencijoje.

Joje aptartos ir šiandien itin aktualios biomasės ruošos bei biokuro gamybos problemos.

Parodoje buvo šiek tiek ir baigtos produkcijos iš medienos – rąstinių namelių, pirčių, kubilų.

Ekspoziciją pagyveno gyvieji eksponatai – škodžių bei ostfryzų veislės avys. Šios avys vadinamos kraštovaizdžio avimis, nes pievas, krūmokšnius jos nugenia geriau už bet kokią krūmaplovę, o žolę nugraužia lygiau už žoliaplovę.

Miško technikos paroda Ukmergės miškų urėdijoje sutapo su miesto švente, tad šie du renginiai susiliejo į vieną. Į miško technikos parodą buvo atvežtos trys skulptūros, kurias iš urėdijos ažuolų išdrožė šalyje žinomi tautodailininkai Adolfas Tebesius, Saulius Lampickas bei Algirdas Judickas.

Pasibaigus parodai šios skulptūros papuošė Ukmergės miesto viešąsias erdves.

Pirmą kartą Lietuvoje surengta miško technikos paroda, žinoma, dar negalėjo prilygti toms parodoms, kurios turi senas tradicijas Švedijoje, Vokietijoje ar Čekijoje. Ten suvežama pati naujausia ir moderniausia miško technika, jos būna didesnis pasirinkimas, tačiau ši paroda patogi tuo, jog jos lankytojams nereikėjo belstis į svetimus kraštus.

„Kiekviena paroda suteikia tam tikrų žinių, patyrimo, atneša naujų minčių ir sprendimų. Gerai, kad tokios parodos pradėtos rengti ir Lietuvoje“, – taip pirmąją miškininkystės parodą, kuri vyko Ukmergės miškų urėdijoje, įvertino Kėdainių miškų urėdas J. Girinas.

MG inf.

Bendradarbiausime su lenkų miškininkais

Pasaulinę Aplinkos dieną į Veisiejų miškų urėdiją atvyko garbių svečių – lenkų miškininkų delegacija, vadovaujama Bialystoko regioninės miškų direkcijos direktoriaus Ričardo Ziemblickio, bei iš Vilniaus – generalinio miškų urėdo pavaduotojas Petras Kanapienis, Generalinės miškų urėdijos Miškų atkūrimo ir apsaugos skyriaus vyriausiasis specialistas Dainius Stonis, Aplinkos ministerijos Miškų departamento Miškininkystės skyriaus vyriausiasis specialistas Zbignevas Glazko.

Apie respublikos miškus, jų būklę lenkų miškininkams papasakojo Zbignevas Glazko. Su Veisiejų miškų urėdijos veikla susipažindino miškų urėdas Zenius Želionis, apie priešgaisrinę miškų apsaugą informavo vyriausiasis miškininkas Rimas Tumosa. Svečiai domėjosi centriniu gaisrų stebėjimo pultu – „elektronine miškų stebėjimo akimi“, miško gaisrų gesinimo technika. Jie pareiškė norą prisijungti savo miškų stebėjimo kameras prie mūsų, kad esant reikalui vieni kitiems galėtume padėti. Žavėjosi mūsų skulptūrų parku „Vaikystės sodas“.

Po pietų, pagerbę Emilijos Pliaterytės atminimą Kapčiamiestyje, nuvykome į Lenkijos respublikos kaimynines miškų urėdijas susipažinti su jų miškais. Vienas iš įdomesnių objektų – pasienyje XX a. 8-ojo dešimtmečio gaisravietėje atkurtas per 100 ha miškas.

GINTARO FOMINO nuotrauka

Skulptūrų parke „Vaikystės sodas“

Tikėtina, kad bendradarbiaujant pagerės miškų apsauga nuo gaisrų, miško grobystojų bei pažeidėjų. Didelės pagalbos saugant miškus tikimės ir iš pasienio tarnybos, su kuria neseniai pasirašėme bendradarbiavimo sutartį.

VYTAUTAS STACEVIČIUS

Veisiejų miškų urėdijos ryšių su visuomene specialistas

**Dideliais kiekiais superkame
beržo ir juodalksnio rąstus
nuo 14 cm skersmens**

LIKMERĖ

Informacija apie supirkimo kainas ir sąlygas internete: www.likmere.lt
telefonu: +370 340 60054
el. paštu: info@likmere.lt

Moteris, kuriai patikimos paslaptys

JURGITA JANKAUSKIENĖ

Kiekvienoje įstaigoje ar organizacijoje yra žmogus, kuris tampa lyg ir kolektyvo ašimi. Šiaulių miškų urėdijoje toks vaidmuo per daugelį metų atiteko personalo inspektorei Romai Caparienei, kuri ne tik priima žmogų į darbą ir jį išlydi, bet ir sugeba apie visus žinoti daugiau negu įpareigoja pareigos, sugeba padėti visiems, kuriems prireikia jos pagalbos.

Urėdijos enciklopedija

Šiaulių miškų urėdijos personalo inspektoriškos Romos Caparienės kabinetą yra aplankęs kiekvienas darbuotojas – čia visi tvarkosi priėmimo į darbą dokumentus. Tačiau tas pirmasis susitikimas, matyt, būna lemtingas, nes paskui šio kabineto durys prasiveria gana dažnai: Romai žmonės patiki savo paslaptis, ateina pasiguosti ir pasitarti arba tiesiog pasišnekti.

„Mūsų Roma – ypatinga moteris. Ji, nepapasakodama nieko apie save, sugeba visus išklausyti, rasti paguodos žodį, nuraminti. Manau, kad nėra kito tokio žmogaus mūsų kolektyve, kuris taip nuoširdžiai ir įtikinamai gintų urėdiją ir čia dirbančius žmones už jos ribų“, – taip apibūdina personalo inspektoriškos Šiaulių miškų urėdas Stasys Pališkis.

Anot jo, Roma yra tarsi vaikščiojanti miškų urėdijos enciklopedija, nes apie kiekvieną darbuotoją žino: kada jis priimtas į darbą, kada baigė dirbti, kaip jam sekėsi, Roma žino tai ne iš savo bylų, o tiesiog visus asmeniškai pažindama ir kiekvieną, čia dirbusį, puikiai prisimindama.

Mieliau pasakoja apie kitus

Paprašyta papasakoti apie save, Roma šelmiškai nusišypso, pasukdama kalbą kita linkme. „Apie mane nėra ką rašyti, tiesiog dirbu savo darbą. Manau, kad jį per tiek metų jau išmanau. Jeigu norite, pakalbėkime apie mano bendradarbius, juos tikrai gerai pažįstu. Galiu pasakyti tik tiek, kad miškų urėdijoje esu tas žmogus, kuris čia dirba ilgiausiai. Vadinas, visus į darbą priėmiau,

Roma Caparienė

dokumentus sutvarkiau, todėl ir nesistebėkite, kad visus pažįstu“, – sako moteris.

Ji priduria, kad kuo labiau pažino šalia dirbančius žmones, tuo daugiau žavėjosi ir tebesižavi miškininkų atsidavimu savo darbui. „Mes čia, kontoroje, taip sunkiai tikrai nedirbame. Miške besidarbuojančių triūsas ištis yra nelengvas ir labai atsakingas. Štai tarp tų nuostabių miško žmonių ir prabėgo kaip trumpas akimirksnis tie 40 mano darbo metų. Iš jų daug ko išmokau, jais žavėjau ir tebesižaviu“, – sako Roma Caparienė.

Kadangi Roma buvo tvirtai nusiteikusi, kad miškų urėdijoje dirbs tik trumpą laiką, todėl su šypsena ji prisimena ir kitų žmonių įdarbinimo akimirkas.

Štai visų bendradarbių už darbštumą ir profesionalumą mėgiama ir gerbiama Almina Ramanauskienė, dirbanti Lukšių girininkos pavaduotoja, įsidarbinimo metu miškų urėdijos vadovams nesukėlė didelio pasitikėjimo.

„Mat tada, kai Alma atėjo įsidarbinti, viskas atrodė kiek kitaip. Jauna, lakuotais nagučiais ir dvigubomis blakstienomis atėjusi Alma (taip visi ją vadiname) senam miškų vilkui Albertui Zdanevičiui, kuris ją priėmė į darbą, sukėlė liūdesį. Jis tada palingavo galvą ir su mumis pasidalino mintimis – nieko gero čia nebus: miško, sunkių darbų, purvo ir tamsos ši jauna moteris neištvers... O dabar galime pasakyti, kad nuogastavimai buvo visai be reikalo. Alma puikiai tvarkosi su dar-

bais, labai mėgstą savo darbą. Be to, rašo puikius eilėraščius, moka nuostabiai tvarkyti aplinką. Tad, kur Alma, ten ir gražu, ir ramu, ir visi darbai laiku atlikti“, – pastebi Roma.

Sudėtingiausias – reformų metas

Personalo inspektorei patys sudėtingiausi ir atsakingiausi būna permainingi ir reformų metai. Kai kurios iš tų reformų yra pagrįstos ir suprantamos, tačiau daugelis jų būna tik dėl kažkieno užgaidų ar neišmanymo, ambicijų. Tačiau visais atvejais tai didžiulis smūgis daugeliui žmonių, kurie netenka darbo. Būtent su jais Romai Caparienei būna skaudžiausia susitikti, pasakyti jiems žinią apie atleidimą.

Anot R. Caparienės, iki šiol puikiausiai miškų urėdijoje galėjo dirbuoti savo darbo fanatikai Česlovas Sungaila, Algimantas Drūtys ir Jokūbas Margeinis. Roma juos vadina paskutiniosios reformos, prasidėjusios 2007-aisiais, aukomis. „Nuostabūs žmonės, iš kurių daugelis gali mokytis ir mokytis. Prisiekę miškininkai, savo darbo fanatikai. Tačiau reforma juos išslavė iš miškų urėdijos. Manau, kad tai didžiulis nuostolis visai sistemai, kada profesionalai per anksti tampa nereikalingais“, – piktinasi Roma.

Galimybė karjerai

Roma Caparienė sako, kad Šiaulių miškų urėdijoje kiekvienam žmogui sudarytos puikios sąlygos daryti karjerą. Anot jos, kolektyvui pradėjus vadovauti Stasys Pališkis daug ką čia apvertė aukštyne kojomis, miškų urėdijoje atsirado ypatingos energijos. Miškų urėdas skatino ir skatina visus mokytis, kelti kvalifikaciją, daryti karjerą.

Štai girininkas Vigilijus Urbonas gali būti pavyzdžiu, kaip reikia tvarkytis girininkijoje ir savo gyvenime. Jis kažkada buvo priimtas dirbti eigu. Jaunas, ambicingas ir protingas žmogus baigė mokslus, jo pareigos vis keitėsi, o dabar jis – Meškuičių girininkijos girininkas, vienas iš labiausiai patyrusių miško specialistų.

Algirdas Černauskas miškų urėdijoje pradėjo dirbti miško darbininku. Baigė mokslus, įgavo patirties – dabar Algirdas yra Gruzdžių girininkijos girininkas.

„Giedrius Tamošiūnas, prieš ateidamas dirbti pas mus, dirbo gamyboje, o dabar jau neįsivaizduojame už jį geresnio urėdo pavaduotojo, kuris taip giliai išmano miškininkystę, gilinasi į šią sritį, yra vienas iš geriausių specialistų visoje Lietuvoje“, – didžiudamasi pasakoja Roma.

Ji sako, kad puikiai sutaria ir su iš urėdijos išėjusiais, kitur besidarbuojančiais, karjerą padariusiais žmonėmis. Štai Šiaulių miškų urėdijoje dirbęs Dainius Stonkus dabar – Kupiškio miškų urėdijos urėdas, Vytautas Rupšys – Kuršėnų miškų urėdijos vyriausiasis miškininkas, Darius Stonis – Generalinės miškų urėdijos Miško atkūrimo ir apsaugos skyriaus vyriausiasis specialistas.

„Visuomet šiltai prisimename buvusius bendradarbius, tikimės, kad ir jų prisiminimai apie mus tokie patys“, – sako Roma.

Nepažįsti tų žmonių, nežinai miškų urėdijos

Roma Caparienė sako, kad gyvenimas jau taip sutvarkytas, kad ne visuomet pakankamai dėmesio sulaukia tie, kurie jo tikrai nusipelnė. Paprastai tokie žmonės būna kuklūs ir paskendę darbuose, mažai pastebimi. Vienas iš tokių, anot moters, eigučio simboliu galintis būti Kazimieras Augys, dirbantis Kurtuvėnų girininkijoje. Kazimierui nėra tokių dalykų, kurių jis nežinotų apie mišką, o Kurtuvėnų girininkijos plotai šio eigučio pereiti skersai ir išilgai.

„O kas nepažįsta Albino Borusevičiaus, tas negali sakyti, kad žino ką nors apie mišką. Tai mūsų legenda. Mes visi mylėjome ir mylime Albiną, jį gana vėlai „išstekinome“, nes per miškus žmogus neturėjo kada žvalgytis į moteris. Visuomet smagu Albiną sutikti, daugelio mūsų keliai vis veda į šio buvusio Bubių girininkijos girininko namus Bubiuose“, – pasakoja Roma.

Šviesios atminties Enrikas Mejeris, bene garsiausias Šiaulių miškų urėdijos miškininkas, ilgus metus dirbęs Kurtuvėnų girininkijos girininku, anot R. Caparienės, buvo tarsi jos globėjas ir patarėjas. Šio žmogaus buvo pilna visur: jis suspėdavo viską laiku padaryti ir darbe, ir subūrė ne vieną miškininkų saviveiklos kolektyvą, rengė nuostabias šventes.

Giedrė Pangonienė

„Džiaugiuosi, kad dabartinis Kurtuvėnų girininkijos girininkas Gintaras Nemunis taip pat tęsia E. Mejerio pradėtas tradicijas, puikiai tvarkosi“, – pastebi pašnekovė.

Grazūs prisiminimai Romą siejį ir su buvusiu vadovu Stasiu Stoniu, kuris žavėjo savo išmintimi ir santūrumu. Anot Romos, S. Stoniui niekada nereikėjo kelti balso, iš jo žvilgsnio visi suprasedavo, kaip blogai pasielgė.

Bendradarbiai tampa draugais

„Kuomet dirbi taip ilgai viename kolektyve, jis tau tampa antrais namais, o čia sutikti žmonės būna ir puikiais draugais. Štai ekonomiste miškų urėdijoje dirbusi Giedrė Pangonienė man visuomet liks vienu artimiausių žmonių, nes kartu dirbome ir labai daug bendravome, neįsivaizduodavome dienos viena be kitos“, – su nostalgija sako Roma. Anot jos, iš šalia dirbančių žmonių gyvenimo istorijų ji daug ko išmoko. Štai Irena Ivanauskienė, Kurtuvėnų girininkijos eiguclė, yra tas žmogus, kuris daugeliui gali būti atkaklumo, užsispyrimo pavyzdžiu, nes ši moteris bando rasti išeitį iš visų situacijų, bėdos jos nesuslūgdo, greičiau, dar labiau grūdina.

Dėl savo energijos, geros nuotaikos ir trykštančio optimizmo išskirtine moterimi Roma laiko ir Laimą Lukošaitienę, kuriai likimas nepagailejo išbandymų. „Visuomet palaikėme viena kitą, daug bendravome, guodėmės, verkėme ir juokėmės kartu. Tokie dalykai sujungia amžiams, draugaujame su Laima iki šiol, nors ji pas mus ir nebedirba“, – pasakoja Roma.

Ir tokių žmonių sąrašą R. Caparienė galėtų tęsti ir tęsti. Kiekvieni metai

Almina Ramanauskienė

atneša vis naujų pažinčių ir naujų gerų bičiulių, tačiau senieji draugai, anot Romos, visuomet liks tais tikraisiais.

„Taigi, kada 1972-ųjų kovo 5-ąją atėjau dirbti į tuometinį Šiaulių miško pramonės ūkį, atrodė, kad čia stabtelėsiu tik trumpam. Dabar galiu tvirtai pasakyti, kad žinau posakio „nieko nėra pastovesnio kaip laikina“ prasmę. Džiaugiuosi, kad galiu dirbti tarp tokių puikių ir darbščių žmonių“, – šypsosi Roma Caparienė, prisimindama pirmąsias savo darbo akimirkas ir mintis, kurias gyvenimas gerokai pakoregavo. □

Albinas Borusevičius

Šiaulių miškų urėdijos archyvo nuotraukos

Pasodinau giraitę tėvų žemėj...

Miškininkas JONAS GRIGALIŪNAS

Pasidalinsiu kuklia savo patirtimi, įveisiant mišką buvusiose laukų žemėse.

Radviliškio krašte, Šeduvos, Aukštelkų kaimų ir Užuožerių, Radvilonių miškų atribotoje beveik 18 km² ploto dirbamoje žemėje nėra nė vieno bent kiek didesnio krūmyno ar miškelio. Laukuose kai kur matosi paskiri medžiai, primenantys buvusias vienkiamų sodybas ir trėmimų laikmetį. Kraštovaizdžio pajvairinimui kilo mintis prosenelių, senelių bei mamų žemėje įveisti nedidelę giraitę jų atminimui. Po kai kurių formalumų Radviliškio savivaldybė suteikė teisę pasodinti 1 ha miško.

Gentainiams talkininkaujant, 2003 m. pavasarį pasodinome miškelį, kuriame 3-uose sklypeliuose atskirai veistos 3 rūšių medžiai: europinis maumedis, paprastasis ąžuolas ir karpotasis beržas. Maumedžių giraitė, pasodinti iš savo surinktų sėklų išaugintais dvimečiais sodinukais, skyriau 25 arus. Plotas nedidelis dėl sodmenų trūkumo, susijusio su gana ribota galimybe pasirinkti sėklinius medžius, menku (4 proc.) sėklų daigumu, kankorėžių aižymo sunkumu (dėl didelio jų sakingumo) ir labai maža sėklų išeiga. Pastarąsias surinkome kiek neįprastu būdu – purtydami šakas su balandžio pradžioje besiskleidžiančiais kankorėžiukais, iš kurių pabirusios sparnuotos sėklėlės, esant ramiam orui, nusileisdavo ant plėvelės, patiestos po medžiu. Taip buvo išvengta aižymo procedūros, tuščių pernykščių kankorėžiukų skabymo, kurie, išsilaikę visus metus, nedaug tesiskiria nuo renkamųjų.

Miško sodintojai 2003 m.

Žemė sodinimui ištiesai suarta ir išlyginta akėčiomis. Eilėse maumedukai sodinti 2 m, o tarp eilių – 2,5 m atstumais. Beveik visi medeliai prigijo. Atrodė, kad visi maumedžio giraitės veisimo darbai baigti. Tačiau trečiaisiais metais giraitę, esančią 1,5 km atstumu nuo miško, pradėjo lankyti stirninai. Žymėdami savo veiklos teritoriją, jie ragais aptrynė daugelio pačių dailiausių maumedukų žievę, betrindami dalį ir nulaužė, greta dar iškapstė žemę. Stirninai nelietė tik nuo pažemės besišakojančių medelių.

Želdinius teko kelis kartus pildyti. Šiokių tokių apsaugos efektą davė aplink želdinius ir jų viduje ištempta kaproninė virvelė, ant kurios prikabinėjome po dvi greta beveik besiliečiančias alaus skardinėles, kurios papūtus vėjui skleisdavo metalinį garsą. Ne kartą teko rasti virvelės dalis gana toli nuo želdinių. Matyt, jos užsikabinavo žvėrimis už ragų ir velkamų skardinėlių triukšmas keturkojams įvarydavo nemažai baimės. Pakraštyje augantiems medeliams žalos darė ir aplink želdinius esančių pasėlių purškimas.

Maumedis yra gajus medis – beveik iš visų nulaužtų medelių apatinių šakelių išaugo nauji stiebeliai. Atvykęs 2011 m. rudenį paskaičiavau, kad didesni medeliai užaugo jau iki 5-6 m aukščio, apatinės jų šakos susivėrė, po jomis ėmė dygti kazlėkai. Pavasariais medeliai žydi.

Ąžuolų gojelį veisėme kruopščiai atrinktomis gilėmis. Eilėse gilės į žemę įterptos 1,5 m, o tarp eilių – 2 m atstumais. Visos gilės sudygo. Labai nustebau, kai

rudenėjant visas ąžuolynėlio plotas buvo apaugęs vos ne iki juosmens įvairiomis laukų žolėmis, nors buvo praėję tik metai po jame augintų kviečių. To lauko žemdirbys paaiškino, kad kviečiuose piktžolės buvo naikinamos selektyvinės paskirties herbicidais, tačiau daigai nesunyko. Kitais metais vasaros viduryje apie ąžuoliukus nuplovus žolę, prisišaukta nauja bėda – medelius ėmė kandžioti stirnos. Barškalai ant kaproninės virvelės stirnų per daug negąsdino. Per septynerius metus ąžuoliukai kerojosi, bet nežuvo. Geriausiai išsilaikiusius medelius 2010 m. pavasarį apsupau apsauginiais gaubtais. Efektas paaiškėjo greitai. Pernai kai kurie medeliai jau praaugo žmogų. Stipriausiai šoktelėjo laukų papuošimui įveisti keli raudonojo ąžuolo medeliai. Daugelis ąžuoliukų jau ruošėsi iš apdangalų išlįsti.

Pasidomėjau, ką „veikė“ 7-erius metus be priežiūros palikti medeliai. Iškasus kiek geresnio augimo ąžuoliuką, paaiškėjo, kad jo centrinė šaknis 85 cm gylyje įsiskverbė į sunkų glėjinį, labai kalkingą su akmenėliais dirvožemio sluoksnį, paviršinės šaknys pasklido 40 cm spinduliu. Medelio skersmuo šaknies kaklelyje užaugo 2,5 cm, o jo aukštis dėl nukandžiojimo pasiekė tik 40 cm. Nors medeliai nuo stirnų apkandžiojimo apsaugoti, tačiau jų apsauga tuo dar nesiėmė. Apdangalai laukų vėjyje ilgai neišsilaikys. Medelius, pasiekusius 1,5 m aukštį, toliau teks saugoti nuo stirnų trynimosi ragais, juos apgaubiant plonu vielos tinkleliu.

Trimis metais vėliau sodinti beržai ūgiu nedaug atsiliko nuo europinių maumedžių

Važiuojant daug kur galima pamatyti dirbamoje žemėje natūraliai išaugusius berželių sąžalynus. Tai kėlė mintį likusiame žemės sklype įveisti beržą sėjimu. Apie 0,6 ha išsėjau su lengvu įterpimu apie 5 mln. tais pat metais surinktų ir patikrinto daigumo beržų sėklų. Bet nei rudenį, nei kitų metų pavasarį neradau jokio beržo daigelio. Nesėkmės priežastimi galėjo būti sausa vasaros pabaiga. Pavasarį pakartotinai sėjant daigias beržo sėklas su įterpimu į vagos dugną, jos vėl nesudygo. Beržynėlių teko veisti dvimečiais sodinukais. Prigijimas buvo geras, bet berželių viršūninius ūglius taip pat skabo stirnos. Tačiau tankūs (1 x 1,5 m) želdiniai nuo tokių pažeidimų (berželių stiebai taip pat buvo stirninų trinami) beveik nenukentėjo.

Iš savo želdinių veisimo dirbamoje žemėje patirties galiu pasakyti, kad medynus laukuose tikslinga veisti ne jaunesniais, kaip 2-ųjų metų sodinukais; juos būtina apsaugoti nuo kanopinių žvėrių apkančiojo bei nutrynimo; želdiniai turi būti tankesni už Miško atkūrimo nuostatuose nurodytą tankį. □

Pasodintus ažuoliukus apsaugojo nuo žitės tik gaubtai

Laukų ažuoliukų lapus apniko drugelių vikšrai

Ažuoliukas, 7-ius metus kandžiotas stirnų

AUTORIAUS nuotraukos

Ketinantiems gerinti savo miškus ar įveisti naujus

Šalies vyriausybė pritarė, kad rengiant Lietuvos kaimo plėtros 2014-2020 m. programą ES paramos miškų ūkiui dalis sudarytų apie 10 proc. visos kaimo plėtrai skiriamos paramos. Ši žinia ypač svarbi privačių miškų savininkams, kurie ir dabartiniu (2007-2013 m.) finansavimo laikotarpiu naudoja si ES parama savo miškams gerinti ir miškų ūkiui plėtoti, taip pat žemės savininkams, kurie ketina įveisti naujus miškus po 2013 metų. Nors didesnė paramos pagal Kaimo plėtros programą dalis tenka minėtiesiems savininkams, toks sprendimas svarbus ir valstybinių miškų valdytojams, ypač kalbant apie miškams išsaugoti ir pažeistiems miškams atkurti skirtas priemones.

Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai lėšos, kurios rengiant ir įgyvendinant Lietuvos kaimo plėtros programą skiriamos ir miškų ūkiui, yra vienas iš neseniai patvirtintos Nacionalinės miškų ūkio sektoriaus plėtros 2012-2020 m. programos finansavimo šaltinių.

AM inf.

Iggesund forest PAGAMINTA ŠVEDIJOJE!

Viskas Jūsų medkirtei :

- Pjovimo juostos ir žvaigždutės
- Pjovimo grandinės
- Varančiosios žvaigždutės
- Markiravimo dažai

Atstovas Lietuvai
UAB „MMC Forest“
Plungės 43, LT-90313 Rietavas
Tel.: 8 673 51506
El. paštas: info@mmc.lt
www.miskui.lt
www.mmc.lt

Žodis skaitytojui

Praėjusį kartą palinkėjus smagios vasaros, atkaru sėsti prie bjaurios temos. Bet pareiga verčia.

Du pašauktieji gelbėti Lietuvos miškus inkognito su paslaptina misija atvyksta į Kretingos miškų urėdijos žemes. Pateptųjų ant „rubežiaus“ su duona ir druska nepasitinka ne tik urėdas, bet ir vietinis girininkėlis!!!

Pateptųjų nervai nebeišlaiko. Naudodamiesi tik pateptųjų privilegija, jie ant kojų sukėlė aukštus valdininkus.

Prieš tokį didmeistrišką ėjimą neatsilaiko ne tik girininkas, bet ir pats urėdas. Abudu prisistato ant kilimėlio, t.y. ant miško keliuko.

Va čia ir prasideda visas gražumas.

Pašauktaisiais, pateptaisiais tampama tik turint ypatingų gebėjimų. Ne kiekvienam driskiui duota užuosti apokalipsės artėjimą.

Urėdo ir girininko žvilgsniai miškų apaštalamis leidžia suklusti – kvepia nelabuoju. O žvirbliu išsprūdęs žodis – sugrįžta jaučiu. Mediena. Štai kur Da Vinčio kodas.

Tik baisus mūsų šventųjų miškų kenkėjas gali drįsti šventąjį medį paversti mediena.

Gėda, ponai Lietuvos mokytojai. Ateis ir Jūsų eilė. Kaip Jūs drįstate nuodyti Lietuvos ateities sąmonę aiškindami, kad aviena – iš avies, šienas – iš žolės, mediena – iš medžio, o jautiena – iš karvės. Pasiėksime ir Jus, ponai konformistai, gyvenančius mediniuose namuose, sėdinčius ant medinių kėdžių ir krapštančius dantis kiniškais mediniais krapštukais. Dreškiet, žmogienos.

Maždaug taip paprastų žmonių kalba galima perpasakoti aktyvaus politologo Vladimiro Laučiaus, netikėtai nėrusio į gamtosaugos vandenį, straipsnio *Delfi.lt* portale esmę. (V. Laučius. Lietuvos gamtą valdo žmogiena? www.DELFI.lt 2012 m. birželio 13 d. 11:56)

Esu pakankamai rambus, kad reaguočiau į kiekvieną šnypstelėjimą mano pusėn (medžiotojas, žudikas, demagogas ir t.t.), bet negaliu tylėti, kai „visažiniai“ ir „visagaliai“ dergia man žinomas, garbingus žmones, tikrus savo profesijos patriotus.

Todėl, pone Vladimiraui Laučiau, keliu Jūsų numestą purviną pirštinę ir drįstu perfrazuoti Jūsų straipsnio pavadinimą:

„Vargas tau, Jeruzale, jei Lietuvoje gamtosaugą propaguoja asiliena“.

P.S. Nuolankiai atsiprašau visą asilų giminę. Nieko blogo apie juos nenorėjau pasakyti.

P.S. Visiems susidomėjusiems galiu išsiųsti V. Laučiaus straipsnį. Mano elektroninį adresą nesunkiai rasite tinklalapyje www.lmzd.lt

Vis tiek smagios vasaros.

EUGENIJUS TIJUŠAS

Miškų bei žemių savininkai ir medžiotojai – ne priešai, o draugai

Prof. habil. dr. VYTAUTAS PADAIGA

Atsižvelgiant į Konstitucinio teismo sprendimą pataisyti Medžioklės įstatymą (priimtą 2002 m.), kad nebūtų varžomos miškų ir žemės savininkų nuosavybės teisės, LR Seime rengiamos atitinkamos pataisos. Dėl šių pataisų plačiai diskutuojama žiniasklaidoje ir visuomenėje.

Iš vienos pusės, siekiant išsaugoti esamą medžioklės tvarką, remiamasi valstybine laukinės gyvūnijos nuosavybe, valstybės pajamomis už medžioklę, nuogaustaujama dėl miškų ir žemių savininkų galimų vandalizmo veiksmų prieš laukinius gyvūnus. Tai medžiotojų, kurių yra per 25 tūkst., argumentai. Iš kitos pusės – apie 250 tūkst. privačių miškų ir 700 tūkst. žemių savininkų arba beveik 1 mln. šalies gyventojų norėtų, kad medžiotojai su jais sudarytų miškų ir žemių nuomos medžioklei sutartis už atitinkamą nuomos mokestį ir įteisintų nuosavus medžioklės plotus. Lietuvoje viename miško savininkui tenka apie 3,5 ha miško, o žemės savininkui – apie 5 ha žemių.

Daugelyje Europos šalių medžioklės teisė siejama su žemėvaldos teise arba valstybinių ir privačių miškų bei žemių nuoma medžioklei. Šiaurės Amerikoje (JAV, Kanada) medžiojamieji gyvūnai yra valstybės nuosavybė. Tačiau valstybinė gyvūnijos nuosavybė tose šalyse nesuteikia teisės medžioti svetimose medžioklei neišsinuomotose žemėse arba be valdos savininko sutikimo; tai laikoma brakonieriaivimu.

Medžioklei išnuomojami ne laukiniai gyvūnai, kurie yra paskelbti valstybės nuosavybe, o medžioklės plotais pavadintos jų buveinių ganyklos miškuose ir laukuose. Miškuose – tai miško

Raseinių medžiotojai

želdiniai, pomiškis ir trakas, krūmokšninės ganyklos, laukuose – žemės ūkio pasėliai (grūdinės, aliejinės ir kaupiamosios kultūros, kultūrinės pievos ir kt.).

Pagal dabar veikiančią Medžioklės įstatymą, medžiotojai moka taip vadinamus mokesčius už medžiojamųjų gyvūnų išteklių naudojimą, nors faktiškai tai yra mokesčiai už medžiojamųjų gyvūnų buveines, priklausomai nuo jų tinkamumo gyvūnams. Be to, metinio mokesčio tarifai išliko tokie patys, kaip iki tol buvę už miškų ir žemių nuomą medžioklei ir sudaro: už 1 ha įvairių miškų – nuo 0,45 Lt iki 1,8 Lt; 1 ha laukų – 0,25-0,30 Lt, vandens telkinių – 0,1 Lt (Vyriausybės žinios, 2003, Nr. 5-180). Ne mažiau kaip 70 proc. lėšų, surinktų iš mokesčių už medžiojamųjų gyvūnų išteklių naudojimą, skiriama prevencijos priemonėms gyvūnų daromai žalai miškui išvengti (repelentai, tvoros, gaubtai ir kt.), o 30 proc. – medžioklės plėtrai, medžioklėtvarkai, moksliniams tyrimams ir kt. (Medžioklės įstatymas, 2002, 6.3 str.). Iš šių pagrindinių medžiotojų mokesčių už medžioklę valstybės biudžetas nieko negauna, nors medžiojamieji gyvūnai paskelbti valstybės nuosavybe. Todėl nuogastavimai, kad, priėmus Medžioklės įstatymo pataisas, valstybė netektų pajamų už medžioklę, neatitinka tikrovės. Panaikinus licencijas šernams ir stirnoms medžioti, neimamas mokestis už licencijas elniams ir briedžiams medžioti. Medžiotojai dideles išlaidas patiria pirkdami medžioklinius šautuvus, šaudmenis, aprangą bei avalynę ir kitas priemones. Iš to naudos turi ir valstybė, surinkdama nemažas PVM sumas.

Nuogastavimai dėl galimų savininkų vandalizmo veiksmų, atgavus jiems teisę nuomoti medžioklei nuosavus privačius miškus ir žemę, yra perdėti. Juk medžioklės tvarką ir toliau reglamentuos valstybė, nustatydamą medžiojamųjų gyvūnų rūšis, terminus ir medžioklės būdus, galimą sumedžioti jų skaičių, išduodama licencijas, medžioklės lapus.

Pagal šiuolaikinę medžioklėtyros teoriją, medžiojamųjų gyvūnų apsauga ir racionalus naudojimas tėra įmanomi tik jų elementarių populiacijų užimamų teritorijų ribose. Elnių elementarių populiacijų apgyvendintas miško masyvų kompleksų minimalus plotas – 10 tūkst. ha, o optimalus – 30 tūkst. ha, briedžių – 60-100 tūkst. ha, šernų – 5-10 tūkst. ha. Stirnų, kaip sėslių gyvūnų, elementarios populiacijos užima pavienius laukų apsuptus miškus arba kelis mažesnius iš jų, esančius 1-2 km atstumu vienas nuo kito.

Šių medžioklėtyros mokslo reikalavimų fone apie privatų medžioklės ūkį kelių hektarų miško arba žemės plote nėra ko ir kalbėti. Be to, miškų ir žemių nuomos medžioklei sutarčių sudarymas su beveik 1 mln. miškų ir žemių savininkų yra beveik neįmanomas.

Matyt, kad Lietuvoje kooperuojant medžioklei privačias ir valstybines žemes, miškus ir vandens telkinius reikėtų formuoti teritorinius medžioklės plotus, kuriuose būtų ne mažiau kaip 5-10 tūkst. ha miškų, apgyvendintų elementarių stirnų, elnių ir šernų populiacijų. Tokius teritorinius medžioklės plotus medžioklei turėtų išnuomoti valstybinių ir privačių miškų, žemių ir vandens telkinių

medžioklės kooperatyvų valdyba, atstovaujanti miškų ir žemių valdytojus bei savininkus. Viena stambi medžioklės teritorija galėtų būti išnuojama keliems medžiotojų klubams arba privatiems medžiotojų kooperatyvams, išlaikant dabar esamą ne mažesnę kaip 1000 ha medžioklės vieneto plotą. Toks klausimo sprendimas nesukeltų jokio chaoso, nes išliktų dabar esamas medžioklės plotų paskirstymas į medžioklės vienetus.

Šiuose teritoriniuose medžioklės plotuose kanopinių žvėrių elementarios populiacijos gali būti saugomos ir racionaliai naudojamos tik pagal vieningas kvotas, kurios padalinamos tų teritorijų medžioklės vienetams nuomojantiems medžiotojų klubams, atsižvelgiant į miškų plotą ir kanopinių žvėrių gausą juose.

Miškų, laukų ir vandens telkinių kooperacija medžioklei plačiai taikoma Europos šalyse, Šiaurės Amerikoje ir kitur. Pvz., Vokietijoje, išnuojant medžioklei nedideles privačias valdas, jos kooperuojamos ir turi būti ne mažesnės kaip 150 ha, o JAV medžioklei kooperuojamos mažesnės kaip 400 ha žemės valdos. Vokietijoje savininkas, turintis ne mažiau kaip 75 ha žemės, gali joje medžioti. Visi šie miškų ir žemės plotai inkorporuojami į medžioklės teritorijas, apgyvendintas kanopinių žvėrių elementarių populiacijų.

Miškų ir žemių valdytojai bei savininkai ir medžiotojai neturi būti priešai, o artimiausi pagalbininkai vieni kitiems. Pirmieji gerina gyvūnų buveines, saugo miško želdinius ir pasėlius nuo gyvūnų daromos žalos, naudodami prevencines priemones iš lėšų, gautų už miškų ir žemių nuomą medžioklei. Medžiotojai reguliuoja gyvūnų populiacijų tankį, kad jis būtų optimalus, saugo žemės ūkio pasėlius, įrengdami bokštelių medžioklei pačiose jautriausiose, ūkininkų nurodytose vietose. Be to, miškų ir žemių valdytojai bei savininkai ne tik žmonių saugumo sumetimais, bet ir dėl galimo brakonieravimo turi žinoti kas, kur ir kada medžioja.

Labai gražios galėtų būti bendros miškų ir žemių valdytojų bei savininkų ir medžiotojų šventės, rengiamos įvairiomis progomis. Tokios šventės, suartinančios vienus su kitais, labai populiarios Skandinavijos šalyse. □

**Antano Truskausko Pj.
FELIS**

Tel.: (8-5) 233 00 09,
(8-5) 233 77 80
Faks. (8-5) 213 02 00
Mob. +370 698 89 240
El. paštas: felis@takas.lt
skype: felishunting

Geriausios medžioklės visuose Pasaulio kontinentuose pagal Jūsų pageidavimus

Legalus trofėjų įvežimas: gamtosauginių leidimų ir veterinarijos sertifikatų parūpinimas, muitinės procedūrų sutvarkymas

Skambinkite ir mes pasiūlysim geriausius variantus!

Kai kurias mūsų medžioklių programas rasite: www.hunting-world.com

Nuotraukos iš E. Reiterio knygos – albumo „Passion“

„Fotografija – tobiliausia medžioklės forma...“

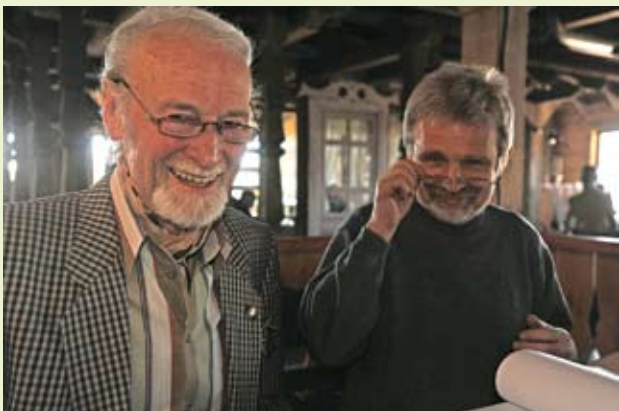
SELEMONAS PALTANAVIČIUS

Galima būtų ginčytis ir nesutikti su šia mintimi, tačiau ji, kaip tas žvirblis, išskrido pasakytą. Net ir negalvodamas rasčiau pakankamai pavyzdžių, patvirtinančių tokį teiginį: labai daug garsių pasaulio fotografų ir filmų apie gamtą kūrėjų savo kelią pradėjo medžiotojais. Matyt, vieną akimirką ateina savotiška branda ar gimsta nauja mintis, naujai pamatomas gyvūnas, kurį daug prasmingiau įamžinti nuotraukoje ar vaizdo juostoje ir parodyti, pasidalinti tuo su visais.

Tokia įžanga šiame rašinėly ne šiaip – pavasariui dar neįpusėjus į Lietuvą atriedėjo gamtos (ar labiau – gyvūnų) fotografas iš Liuksemburgo Eugene Reiteris. Savo konstrukcijos – iš visureigio sukurto ilgam gyvenimui skirtu automobiliu – savotišku nameliu ant ratų, jis jau seniai suka po Europą. Šįkart Eugenijaus Tijušo pakviestas pasiekė mūsų kraštą. Kaip pats sakė, jei ne Eugenijus, būtų nevažiavęs – juk abu susitinka tarptautinių medžiotojų (FACE, CIC) organizacijų plenuose, posėdžiuose, Eugenijus tiek pasakojo jam apie Lietuvą. Tačiau dar viena svarbi kelionės priežastis – bebrai, kurių Vakarų Europoje nėra, o juos Eugene labai norėjo nufotografuoti. Taigi – atviliojo Lietuva ir bebrai...

E. Reiteris – septintą dešimtį baigęs verslininkas, visą amžių medžiojęs ne tik Liuksemburge, bet ir visam pasaulyje – Europoje, Azijoje, Afrikoje, Amerikoje. Apie medžiokles ir trofėjus būtų atskira kalba, nes jų buvę labai įdomių, o trofėjų – išskirtinių. Tačiau sulaukęs šešiasdešimties jis šautuvą padėjo į šalį ir į rankas paėmė fotoaparatą.

Eugene Reiteris ir žinomas Lietuvos gamtos fotografas Vytautas Knyva

AUTORIAUS nuotrauka

Toks apsisprendimas daug kam buvo sunkiai suprantamas. Tačiau pats Eugene pasinėrė į šį naują savo pomėgį – matyt, nedaug ką tereikėjo atrasti: gyvūnai ir jų elgsena pažįstama, gyvenamosios vietos žinomos. Tiesa, reikėjo kai ką ir keisti, nes sumedžioti gyvūną galima bet kokių oru, atstumas iki žvėries gali būti net labai didelis, šimtai metrų. Fotografijai būtinas tinkamas apšvietimas, be to – gyvūnas turi būti arti, geriau – visai arti. O tai – ne tik sugebėjimo, bet ir sėkmės reikalas.

Po keliolikos darbo metų aplankyta daug šalių, fotografuota daugybė gyvūnų. Kai kurios išvykos reikalavo didelės ištvermės. E. Reiteris pasakojo, kad nuošaliame Indijos regione laukiant tigrų, jam teko praleisti 5 savaites, maitinantis tik bananais ir koka kola. Kitokio maisto ten tiesiog nebuvo, o gerti vietinių tiekiamą vandenį būtų buvę ne tik neapdairu, bet ir labai pavojinga. Ne lengviau ir Centrinėje Afrikos Respublikoje, kur fotografas dirba jau keletą metų. Čia sudėtingas klimatas, nestabili politinė situacija. Ir gyvūnai – tie, kurių jis laukia – patys rečiausi. Beje, apie Afrikos gyvūnus ir jų fotografavimą E. Reiteris mums atvėrė akis. Tai, ką matome dažniausiai nufotografuota – zebrai, žirafos, liūtai ir keletas rūšių antilopių, tėra pats lengviausias „turistinio tako pakraščio rezultatas“. Šie gyvūnai gausūs nacionaliniuose parkuose, plėsrūnas čia netgi maitina netoli kelių, kad turistai juos visada surastų ir pamatytų. Eugene ieško kitų – pačių rečiausių, baiksčiausių rūšių, kurių tenka tykoti ilgas savaites. Štai paskutinį kartą Centrinėje Afrikoje jis medyje „gyveno“ 12 dienų ir sulaukė savo trofėjų: nuostabios antilopės bongo ir didžiausios antilopės Derbio kanos.

Tačiau kartu su E. Reiteriu sugrįžkime į Lietuvą, kur jis paskui bebrus keliavo bent trejetą savaitę. Sutikite – ne kiekvienas tą galėtų. Tačiau Eugene – ypatingos kantrybės vyras! Prie kai kurių bebraviečių jis praleido bent po penketą rytų ir vakarų. Laukė, o bebrai niurnėjo savo šiltuose namuose ir nepasirodė. Lietuvoje keletą kartų buvo sugrįžusi žiema, nulalėjo Velykos, o Eugene kantriai laukė savo bebrų. Ar sulaukė? „Taip, jų buvo, kažkas padaryta...“, – kukliai pripažino fotografas. – Tačiau dar sugrįšiu...”

Po ilgo varginančio bebrų fotomedžioklės turnyro fotografas patraukė į Lietuvos vidurį, pas stumbrus. Kai kas pamanytų, kad jis skubėjo į valstybinio stumbryno aptvarus, kur galima tų stumbrų rasti bet kada. Kur ten! Penketą dienų jis tykojo pamiškėse, sulaukė jų saulei tekant ir vakarais džiaugėsi ne tik šių galiūnų, bet ir elnių, stirnų nuotraukomis. O toliau...

Toliau – ilgas kelias į Suomijos šiaurę. Ten balandžio antroje pusėje jo sulaukė kurtiniai. Kai Suomijoje ėmė aušti tikrasis pavasaris, gyvūnų fotografas E. Reiteris pasuko į savo gimtąjį Liuksemburgą. Bent trumpam. O po to – vėl Afrika, gal dar kuris kraštas. Bet Lietuva, kaip sakė jis pats, yra jo planuose. Taigi – iki kito susitikimo, Eugene. □

miškų, želdinių, žvėrinčių ir ganyklų aptvėrimui

UAB „**SEGRIS**“ oficialus atstovas

Vilkaviškis, mob. tel.: +370 656 74 003, +370 670 64 115, el. p. uabsegris@zebra.lt

Vilkaviškis

Mob. tel.: +370 656 74 003,

+370 670 64 115

El. p. uabsegris@zebra.it

Vokiška kokybė už gerą kainą!

Kad miške
viskas būtu
aišku!

UAB „MMC Forest“

Plungės 43, LT-90313 Rietavas

Tel.: 8 673 51506

El. paštas: info@mmc.lt

www.miskui.it

**A. Klovo ģimēnē – oficiāli firmas „OREGON” atstovē Lietuvā
palankākais cēlums – oficiāli firmas „OREGON” atstovē Lietuvā**

kreipiančiasias juostas * pjaunančiasias grandines * vedančias žvaigžduotes medkirtėms

Tel. (8 45) 575700 * Faks. (8 45) 575702 * El. paštas: klovas2@takas.lt

Miškininkų fotografų dovana Onkologijos institutui

JŪRATĖ REČIŪNIENĖ – KUUSIENĖ

Gerumo akcija

Minėdami Pasaulinę aplinkos dieną, Aplinkos ministerija, Generalinė miškų urėdija ir Švenčionėlių miškų urėdija organizavo gerumo akciją „Padovanokime įamžintus gamtos vaizdus“. Jos metu Vilniaus universiteto Onkologijos institutui padovanota 30 fotografijų, kurių autoriai – Švenčionėlių miškų urėdijos darbuotojai Rimantas Nalivaika ir Jonas Barzdėnas.

Gamtos fotografijų ekspozicijos atidarymo renginyje dalyvavo aplinkos ministras Gediminas Kazlauskas, generalinis miškų urėdas Benjaminas Sakalauskas, VU Onkologijos instituto direktorius prof. Konstantinas Povilas Valuckas, akcijos koordinatorė GMU Teisės ir personalo skyriaus vyriausioji specialistė Lina Sindaraitė, Švenčionėlių miškų urėdas Nauris Jotautas, fotografijų autoriai Jonas Barzdėnas ir Rimantas Nalivaika, Onkologinės radioterapijos skyriaus Aukštųjų energijų spindulinės terapijos poskyrio vadovai, darbuotojai ir jų pacientai.

Noras pasidalinti grožiu

Aplinkos ministras sveikinimo kalboje pažymėjo meno ir grožio svarbą kiekvieno žmogaus gyvenime: „Šią akciją inspiravo žmogiškas noras pasidalinti grožiu. Mes norėtume bent truputėlį

praskaidrinti gydytojų ir kito medicininio personalo bei ligonių kasdienybę. Iš nuotraukų sklindantis gamtos dvelksmas turėtų skleisti ramybę ir geras emocijas žadinančią nuotaiką“.

Autoriams gi – prasminga tai, kad jų darbai suteikia energijos, ramybės ir gerumo žmonėms, kuriems labai to reikia. Pasak Onkologijos instituto direktoriaus prof. K.P. Valucko, meno terapija onkologijoje taikoma kaip vienas iš onkologinės reabilitacijos metodų. Onkologai džiaugiasi, kad tolimi nuo medicinos žmonės tokią gražią idėją puikiai realizavo. Jis padėkojo organizatoriams ir fotografijų autoriams bei gavo dovaną iš generalinio miškų urėdo B. Sakalausko – jo paties darytą fotografiją „Keliaujantis briedis“. Generalinis miškų urėdas sakė, kad fotografas pajunta didelį malonumą „pagavęs“ įdomesnę kadram ir dar maloniau, jei dalį tų jausmų gali perduoti aplinkiniams, ypač jei bent menka dalele gali pradžiuginti sergantį žmogų.

Dovanotąsias fotografijas išeksponuoti padėjo VU Onkologijos instituto bičiuliai iš Dailės muziejaus – šio muziejaus Liaudies vaizduojamosios dailės rinkinio saugotoja – tyrinėtoja Marija Kuodienė ir tapytojas Viktoras Šatas.

Fotografijų autoriai dirba gamtoje

Antaliedės girininkijos girininkas Jonas Barzdėnas fotografuoja jau per 30 metų. Mėgstamiausias žanras – foto medžioklė. Dažnai fotografuoja ir peizažus, retus augalus. Priklauso „Naturephoto.lt“ ir „Žaliojo skėčio“ fotoklubams. Išleido knygą „Labanoro girioje“. Kasdieną būdamas gamtoje girininkas mato daug gražių vaizdų, todėl nori parodyti juos žmonėms, kurie retai gali tai matyti.

Rimanto Nalivaikos, Švenčionėlių miškų urėdijos medelyno prižiūrėtojo – brigadininko, nuotraukomis iliustruotos knygos „Švenčionių krašto gamta“, „Su meile – Lietuva“, „Didžioji medžioklės knyga“, „Ignalina lelijos žiede“ ir kt. Apie gyvosios gamtos fotografo kasdienybę jis su humoru sakė, jog žmogus, laukiantis gyvūno, turi būti negirdimas, nematomas ir bekvapis. O vieną kadram kartais tenka „gaudyti“ labai ilgai: būna, kad mėnesį, o būna, kad ir metus.

Aukštųjų energijų spindulinės terapijos poskyryje, kuriame eksponuojamos fotografijos, kasdien apsilanko apie 200 onkologinių pacientų, jiems atliekama išorinė spindulinė terapija. Kaip jie gydomi, kokią modernią aparatūrą su ES struktūrinių fondų parama turi įsigijęs šis centras, apie gydymosi aparatūros privalumus susirinkusiesiems papasakojo poskyrio vyresnioji ordinatorė gydytoja onkologė radioterapeutė Asta Žilevičienė. □

Generalinis miškų urėdas B. Sakalauskas perduoda jo paties darytą fotografiją instituto direktoriui prof. K. P. Valuckui

Gerumo akcijos dalyviai

RIMANTO NALIVAIKOS NUOTRAUKOS

Aktyviausieji JMBS būreliai ir konkurso „Tiriamieji darbai miške“ nugalėtojai

ASU Miškų ir ekologijos fakultete birželio 4 d. vyko konkurso „Tiriamieji darbai miške“ darbų vertinimas bei peržiūrėjus atsiųstas JMBS būrelių veiklos ataskaitas nustatyti aktyviausieji būreliai. Vertinime dalyvavo LMS prezidentas doc. E. Bartkevičius, JMBS rėmimo tarybos pirmininko pavaduotoja E. Mankevičienė, Aplinkos ministerijos Miškų departamento vyriausioji specialistė A. Graževič, Miškų ir ekologijos fakulteto doc. J. Šepetienė, doc. M. Navasaitis, leidyklos „Lututė“ direktorius R. Barauskas, JMBS 2011-2012 m. veiklos koordinatorė L. Marmaitė-Snitkienė.

Konkurso „Tiriamieji darbai miške“ nugalėtojai

Jais pripažinti: pirmoji vieta skirta už darbą „Ažuolynų atkūrimas Troškūnų girininkijoje“ (atliko Anykščių miškų urėdijos globojamo JMB būrelio „Girinukas“ narės Ugnė Kustaitė, Alina Undaravičiūtė, vadovė Rasytė Gaidienė); II vieta – už darbą „Oro užterštumo įtaka spygliuočiams“ (autorės – Kauno miškų urėdijos globojamo JMB būrelio „Kul-

tuvėlė“ narės Agnė Bušauskaitė, Gabrielė Mikuckaitė, vadovė Kolomba Bulotienė); III vieta – už darbą „Oro užterštumo tyrimai“ (pastarojo būrelio „Kultuvėlė“ narės Dovilė Zakarauskaitė, Ineta Zakarauskaitė, vadovė Kolomba Bulotienė).

Paskatinamieji prizai skirti: darbui „Augalų tuoktuvų paslaptys“ (autorės – Tauragės miškų urėdijos globojamo JMB būrelio „Skroblas“ narės Dalia Kančiauskaitė, Evelina Borkertaitė, vadovė Irena Žebelienė); „Koks šį pavasarį Barsūniškio miškas“ (darbą atliko Kauno miškų urėdijos globojamo JMB būrelio „Juodasis gandrai“ nariai, vadovai Rasa Stankienė ir Saulius Žvinys). Konkurso nugalėtojai bus kviečiami į Jaunųjų miško bičiulių sambūrio stovyklą „Žalioji mūsų vasara“.

Aktyviausieji 2011-2012 m. JMBS būreliai

Įvertinus JMBS būrelių darbų ataskaitas ir dalyvavimą 2011-2012 m. skelbtuose konkursuose, geriausiais tapo: Trakų miškų urė-

dijos globojamas JMB būrelis „Bebriukai“ nariai, vadovė Alma Žukauskienė; Kupiškio miškų urėdijos – JMB būrelis „Pelkinukai“ nariai, vadovė Janina Daukienė; Kauno miškų urėdijos – JMB būrelis „Juodasis gandrai“ nariai, vadovė Rasa Stankienė; Druskininkų miškų urėdijos – JMB būrelis „Sakalėliai“ nariai, vadovė Janina Tamošiūnienė; Tauragės miškų urėdijos – JMB būrelis „Skroblas“ nariai, vadovė Irena Žebelienė bei šios miškų urėdijos – JMB būrelis „Aš – miško bičiulis“ nariai, vadovė Jurgita Alminienė. Už aktyvią veiklą šie jaunųjų miško bičiulių būreliai kviečiami į stovyklą „Žalioji mūsų vasara“. Specialiuoju paskatinamuoju prizu pažymėti Radviliškio miškų urėdijos globojamo JMB būrelis „Girinukai“ nariai, vadovas Gytis Kazlauskas. Tarp jaunųjų miško bičiulių tuntų geriausiu išrinktas Kėdainių miškų urėdijos globojamas tuntas „Žilvičiukai“, vadovės Danutė Bernatavičienė, Danutė Unikienė. *Sveikiname nugalėtojus!*

JMBS inf.

JMB renginys Onuškyje – „Būkime gamtos vaikai“

Trakų miškų urėdija ir jos globojamas JMB būrelis „Bebriukai“ su vadove Alma Žukauskiene Onuškio vidurinėje mokykloje birželio 7-ąją organizavo šventę – konkursą „Būkime gamtos vaikai“. Moksleiviai iš Aukštadvario, Lentvario, Bijūnų, Keturiasdešimt Totorių, Rūdiškių ir Onuškio mokyklų kartu su savo vadovais ir globėjais miškininkais jau penktą kartą susirinko aptarti metų veiklos rezultatus, pasidžiaugti vieni kitų pasiekimais, pabendrauti bei pasivaržyti dėl metų geriausiojo Trakų miškų urėdijos globojamo būrelio titulo. Renginyje Onuškio vidurinės mokyklos direktorė Rima Blikertienė pasidžiaugė, kad toks gausus būrys miško bičiulių pirmą kartą atvyko į šią mokyklą. Sėkmės konkurse jauniems miško bičiams linkėjo Trakų miškų urėdas Vyngantas Mierkis, Onuškio seniūnijos seniūnė Zita Aniulienė, buvęs ilgametis Onuškio girininkijos girininkas Raimundas Balkelis. Jis pasidžiaugė, kad JMB veikloje dalyvauja jo anūkai Laurynas ir Aistė Balkeliai.

Savo žinias ir sugebėjimus moksleiviai tikrino konkursuose, mėgindami atpažinti paukščių balsus, medžių rūšis, demonstravo meninius sugebėjimus piešinių ant asfalto konkurse „Aš noriu gyventi“ bei kuo originaliau pristatydami komisijai apie savo nuveiktus darbus miške, pasiektus rezultatus respublikiniuose konkursuose, vykdytas akcijas, dalyvavimą kituose sambūrio ir miškų urėdijos organizuotuose renginiuose.

Komisijai susumavus rezultatus, tik 1 taško skirtumu praeitų metų konkurso nugalėtojai Onuškio vidurinės mokyklos jaunieji miško bi-

čiuliai „Bebriukai“ atidavė šį titulą „Verkniukams“ iš Aukštadvario vidurinės mokyklos. Šios šventės simbolis išmintingoji pelėda iškeliavo į Lentvario M. Šimelionio gimnaziją. Būtent čia kartu su JMB būreliu „Ateitis“ bus organizuojama kitų metų jaunųjų miško bičiulių šventė.

Po varžytuvių šventės dalyviai buvo pakviesti pažiūrėti Onuškio vidurinės mokyklos moksleivių surengtos meninės programėlės.

Trakų miškų urėdijos inf.

AUKŠTADVARIŲ MIŠKŲ URĖDIJOS nuotrauka

Girionys – Lietuvos miškininkų Meka

AUTORIAUS nuotraukos

VYTAUTAS RIBIKAUSKAS

Saulėtą gegužės 26 d. popietę girioniečiai ir jų svečiai šventė Girionių gyvenvietės įsikūrimo 50-ies metų sukaktį. Šia proga sveikindamas Girionių gyventojus Kauno rajono meras Valerijus Makūnas džiaugėsi gražiai sutvarkytu jo vadovaujamo rajono kampeliu ir palinkėjo: „Išsaugoti gražius papročius, mylėti savo žemę, savo mišką, neiškeisti jų į joki kitą pasaulio kraštą, nes jūs kuriate Kauno rajono dabartį ir ateitį“.

Apie Lietuvos miškų instituto ir Girionių gyvenvietės įkūrimo istoriją papasakojo buvęs ilgametis šio instituto direktorius akad. Leonardas Kairiūkštis. Plečiantis 1950 m. spalį įkurto instituto veiklai, Kauno centre MA rūmuose ėmė trūkti patalpų. Tarp instituto vadovų prasidėjo diskusija, kur steigti miškų eksperimentinę tyrimų bazę ir perkelti administracinį centrą. Siūlyta – į Kazlų Rūdą, bet aplinkybės susiklostė taip, kad institutui iš Kauno miškų ūkio buvo perduotos Dubravos ir Panemunės girininkijos (apie 4,6 tūkst. ha). Iš šių girininkijų 1957 m. įkūrus Dubravos miškų tyrimo stotį, prasidėjo naujos gyvenvietės pakau-nėje projektavimo darbai. Instituto iškėlimą ženklai pakoregavo ir sprendimas iš Vilniaus iškelti miškų technikumą, ir tam vyriausybė skyrė nemažai lėšų. Susidarė palankios finansinės galimybės kurti naują miškų mokslo ir mokymo centrą.

Konkrečiau apie pačios Girionių gyvenvietės atsiradimą šventės dalyviams papasakojo prof. Albertas Vasiliauskas, kuriam 1966-1992 m. vadovaujant Dubra-

Girionių gyvenvietės įkūrimo istoriją prisimena buvęs ilgametis Miškų instituto direktorius akad. Leonardas Kairiūkštis

Girionių gyventojus sveikina Kauno rajono savivaldybės meras Valerijus Makūnas

vos miškų tyrimo stočiai ir teko didžiausia darbų našta statant Girionių gyvenvietę. Miškų mokslo ir mokymo centro gyvenvietę nuspręsta įkurti ant Nemuno kranto iš „Gintaro“ kolūkio perimtose apleistose Raguolių kaimo žemėse. Per 50 metų apleistuose dirvonuose, kur vėjai pustė smėlį, išaugo moderni gyvenvietė, suvešėjo nepakartojamo grožio 120 ha parkas, unikali dekoratyvinių medžių bei krūmų kolekcija – arboretumas, pavyzdinčiai tvarkomas medelynas ir daug kitų miškų mokslo ir mokymo objektų. Visa tai buvo sukurta nuoširdžiu mažiausiai dviejų žmonių kartų darbu. Būtent šiems, Raguolių ir Girionių kaimuose gimusiems, augusiems, dirbusiems bei dar tebedirbantiems ir iš kitų Lietuvos vietovių atvykusiems miškų specialistams bei kitų profesijų atstovams ir skirta ši Girionių gyvenvietės pusės amžiaus jubiliejaus šventė.

Pasak A. Vasiliausko, Miškų instituto ir technikum darbuotojams nepatiko Raguolių kaimo pavadinimas, todėl vietovė, kur kūrėsi miškų mokslo ir mokymo centro gyvenvietė, buvo vadinama tai Girėnais, tai Dubravais. Miškų instituto kolektyvas nusprendė gyvenvietę pavadinti Girionimis ir kreipėsi į žymų lietuvių kalbos žinovą prof. Kazį Ulvydą, kad išaiškintų žodžio Girionys prasmę. Prof. K. Ulvydo atsakymas buvo kaip tik toks, kokio laukė miškininkų gyvenvietės kūrėjai: „...šis žodis gali reikšti vietovę, kurioje gyvena žmonės, nusimaną apie mišką“. Netrukus LTSR Aukščiausios Tarybos Prezidiumas 1966 m. įsaku Kauno

Girionyse pastatytas tautodailininko Adolfo Teresiaus koplytstulpis

rajo Samylų apylinkės Raguolių gyvenamosios vietovės pavadinimą pakeitė į Girionių.

Šiandien Girionys žinomi kaip Lietuvos miškininkų Meka – gyvenvietė, kurioje įsikūrusios Lietuvos miškų instituto, Dubravos eksperimentinės – mokomosios miškų urėdijos bei Kauno miškų ir aplinkos inžinerijos kolegijos buveinės.

Sukakties proga Girionyse pastatytas tautodailininko Adolfo Teresiaus koplytstulpis, kurį pašventino Karmėlavos parapijos klebonas Virginijus Veprauskas. Šiame kūrinyje pavaizduotas angelas primins Kauno marių dugne palaidotus kaimus, melsis už jų gyventojus, laimins gražią Girionių gyvenvietę ir jos žmones. Prie koplytstulpio pastatymo finansavimo prisidėjo Lietuvos krepšinio federacija (LKF), kuri padėjo ir atnaujinti Girionių gyvenvietės krepšinio aikštelę. Šventės metu naujus aikštelės krepšius taikliais metimais „atrišo“ LKF generalinis sekretorius Mindaugas Balčiūnas ir Kauno rajono meras Valerijus Makūnas. M. Balčiūnas Girionių bendruomenės centro pirmininkei Albinai Krasauskienei įteikė krepšinio kamuolį.

Šventei išleista knygelė „Girionių žmonės be miškų savo gyvenimo neįsivaizduoja. Penkiasdešimtmetė Girionių krašto kronika.“ Jos leidybą ir šventės organizavimą parėmė: Kauno rajono savivaldybė, Dubravos EMM urėdija, Miškų institutas bei Kauno miškų ir aplinkos inžinerijos kolegija.

Atnaujintame Liepų alėjos take demonstruoti girioniškių meno kūriniai. Pirmame plane – dr. A. Pliūros tapybos darbai

Jauniausiųjų Girionių gyventojų dviratukų varžybomis atidarytame atnaujintame Liepų alėjos take buvo demonstruojami girioniškių meno kūriniai. Prie koplytstulpio savo eiles skaitė Girionių poetė, buvusi Miškų instituto darbuotoja Elvyra Veinšreiderienė – Tauragnė. Dainomis dalyvius linksmino Girionių, Šlienavos bei Žiegždrių meno kolektyvai. Vaikai galėjo pajodinėti ūkininko Vido Kūloko žemaitukais, pasivažinėti karietą. Gausiai į šventę susirinkę dabartiniai ir buvę Girionių gyventojai, miškininkai, senjorai maloniai bendravo šventės šurmulyje, gurkšnodami kaimišką alų dalijosi prisiminimais. □

Visus suartinio bendra šventinė nuotaika

Savo jubiliejui pasodinau beržų alėją

Lietuvos radijo laidos „Gamta – visų namai“ ir žurnalo „Mūsų girios“ skelbtame rašinio konkurse „Miškas – žmonėms“ komisija atrinko penkis geriausius darbus. Vienas iš jų – šilutiškio PRANO JURJONO.

Gimiau mažame kaimelyje miško pakraštyje, todėl meilė miškui buvo nesvetima. Sulaukęs vos 13-os metų įsitraukiau į Lietuvos laisvės kovas. Nors buvau jaunas, sugebėjau būti dideliu tiekėju partizaniniam judėjimui. Po 8-erių metų miško brolių teliko vos vienas kitas, jie pasitraukė į gilų pogrindį. Taip baigėsi mano nelegalus takas į miško tankmės.

1952-aisiais pasiėmęs kirvį išėjau į mišką ir tapau medkirčiu. Per 15 metų keturių vyrų brigada „nušlavėme“ nuo žemės paviršiaus apie 500 ha miško – maždaug vienos eiguvo plotą. Vėliau, dirbdamas vairuotoju ir važinėdamas po Šilutės urėdijos miškus, matydavau savo iškirstas plynas. Užeidavo smarkus širdograužis. Bet metams bėgant, būta ir laimingų darbų. Esu dėkingas Šilutės miškų urėdijos specialistams už tai, kad sudarė galimybes plūgu PKL-70 paruošti šimtus hektarų dirvos miškui atsodinti. Širdžiai malonu, kad kaltės miškui jau lyg ir nebūta. Vėliau, autobusiuku veždamas į kirtavietes medkirčius, džiaugdavausi gražiai žaliuojančiais jaunuolynais, augančiais mano ruoštoje dirvoje.

Kai po 45-erių darbo metų atsi-
sveikinau su kolektyvu, miškas neli-
ko pamirštas. Pirmiausia kaime šalia
savo tėviškės nusipirkau 1,15 ha miš-
ko. Išvaliau menkaverčius krūmus,
pasodinau įvairius želdinius. Dabar
širdį džiugina gražiai augantis antra-
sis medyno ardai. Sodinuok užsiau-
ginu savo mikrodaigynėlyje, kuriame
auga eglutės, pušaitės, pocūgės, kalni-
nės pušaitės, tujos. Pernai rudenį savo
80-mečio proga pasodinau 80-ies ber-
žiukų alėją ir 8 ąžuoliukus. Jeigu man dar bus lemta pagyventi,
alėja kasmet pagausės vienu berželiu.

Yra ir ko paliūdėti, kai matai, kaip kasmet mažėja faunos: stir-
nų, kiškių. Net nebėra kam lankytis prie ędžių žiemą, o briedžiais
gali pasigrožėti nebent zoologijos sode. O kiek jų buvo prieš
porą dešimtmečių. Kas dėl privačių miškų, tai iš karto matosi,
kur miškas auga žmogui, o kur tik tam, kad papildytų savininko
kišenes. Susidaro nuomonė, ar reikėjo už turėtus karklynus grą-
žinti geriausius medynus...Liūdina ir tai, kad galandami pirštai
privatizuoti Lietuvos girias. Bet gal gi pavyks atsilaikyti.

Ar užčiuopiam gyvenimo prasmę?

„Poeziją myliu nuo jaunystės. Ir me-
džius. 36-erius metus atidaviau miš-
kui ir dabar gyvenu prie miško vien-
kiemyje. O šiaip esu paprastas žmo-
gus, dargi neįgalus“, – laiške redakcijai
rašo ilgametis Raseinių miškų urėdijos
darbuotojas Vladas Danusas. Tačiau ir
paprastas žmogus gali rašyti nepapras-
tus eilėraščius. Juose ryškus autoriaus
santykis su gamta, ypač su medžiais,

amžinas gyvenimo esmės, prasmės ir savojo kelio ieškojimas bei
santykis su amžinybe ir dar daug daug gerų, gilių emocijų, min-
čių. Ne mažiau jų kyla ir perskačius pirmąją V. Danuso poezi-
jos rinktinę „Gimtinės vėjas“. Jos autorius pernykščiame miškų
žinybos darbuotojų kūrybiniame konkurse „Paslaptingas miško
grožis“ poezijos ir prozos srityje laimėjo pirmąją vietą. Vėliau,
dėkodamas už įvertinimą, jis atsiuntė į redakciją keletą naujų
eilėraščių. Dalį jų ir kelis iš poezijos rinktinės pateikiame savo
skaitytojams. Tie, kas perskaitys, turės apie ką pamąstyti.

JŪRATĖ REČIŪNIENĖ – KUUSIENĖ

Versmė. Mano laimė

*Aš ir vėl sugrįžtu prie tyrosios versmės
nusiplauti ir purvą, ir gėlę,
paklausyti galiūnų aistringos giesmės,
paskandint versmėje savo sielą.*

*Šiandien vėl man krūtinėje šėlsta audra
daug gražesnė negu vakarykštė, –
net džiugu, kad ir džiaugsmas, ir skausmas yra
ir tie žodžiai neskambūs ir šykštūs.*

*Net džiugu, kad ir vėlei iš naujo galiu
kilti ir kristi ir žengti prieš vėją,
kad nemaža praėjusi žemėj kelių
į mane mano laimė atėjo.*

*Ir nutolsta iškart abejonių šimtai,
gera taip ir gaivu – lyg po liūčių.
Su versme savo laime prisiekus šventai
Nesiskirti nuo šiol kas bebūtų!*

Kelias

*Iš pilių, sodybų, iš pirkelių
grįžtam po pavasario sėjos.
Kiekvienam paskirtas savas kelias.
Norime ar ne, bet turim eiti juo.*

*Dievo valiai lyg ir pasiruošę,
Žinamai, nežinamai.
Žmogus tikies,
Kad šiandien geriau
nei vakar klosis... –
Saulė – nori ar nenori – patekės
Ir apšvies visus
Iš rūmų, iš pirkelių
Lygiai lygiai. –*

*Grįžtam po sėjos.
Turime kiekvienas savo kelią.
Tik nesibijokim eiti juo.*

*Šis medis mirs,
O kitas vėl užaugs, –
žolė šienaujama
atolu želia
o kalnas kalnu
aidu atsišauks,
kaip susišaukia
gruodis ir birželis.*

*Tėkmė yra
Kaip ir svajonė – amžina.
Labai gerai, kad
Esame pavaldūs
Gražiausiems žodžiams;
Motina viena,
Tėvynė Lietuva,
Dorovė, Meilė, Darbas.*

Pradžia

*Visos upės gimsta iš toli.
Grūdas kenčia, kol išauga varpa.
O keliai maži ir dideli,
Kuriais mes išeiname į darbą.*

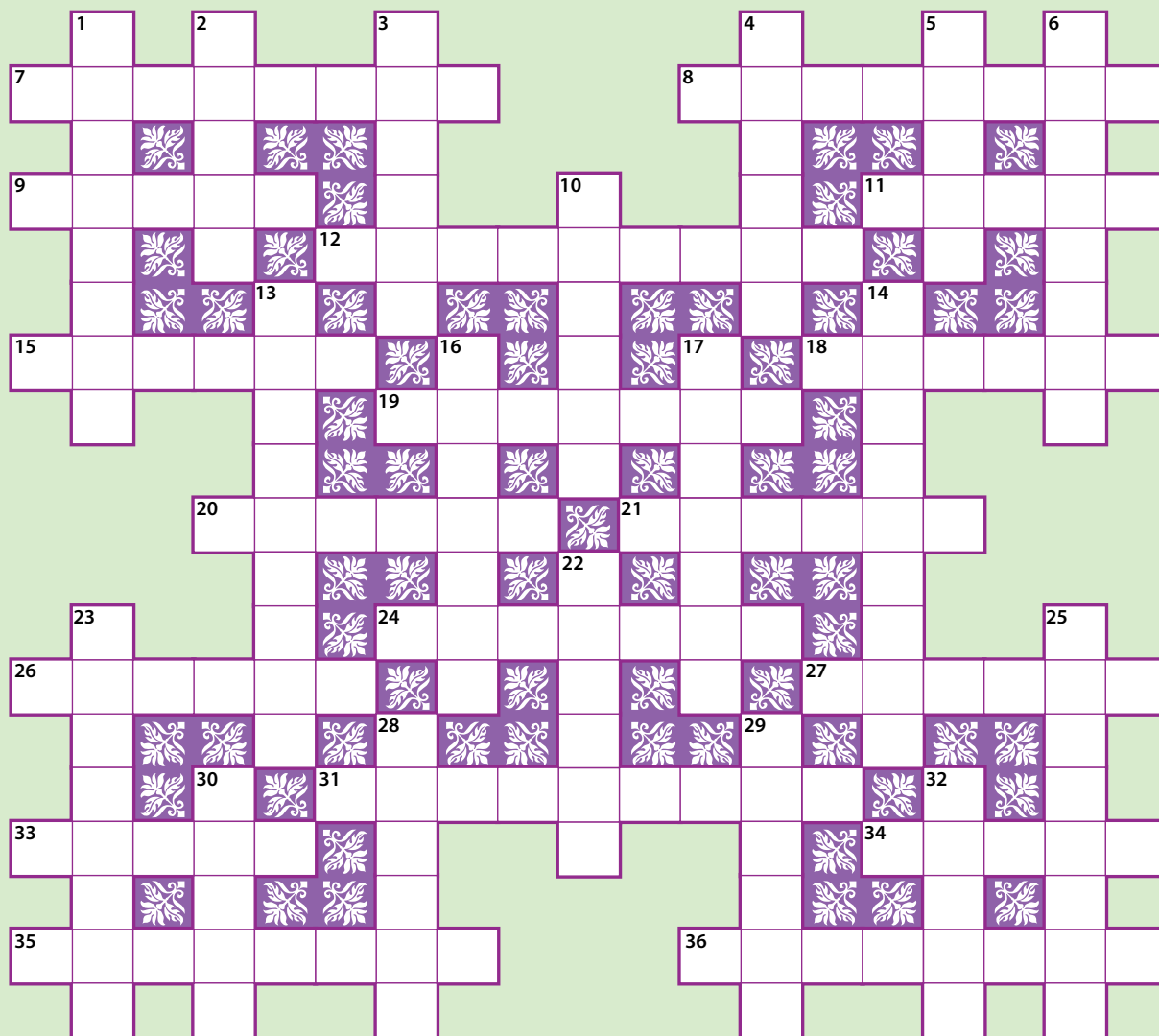
*Šaltas vėjas pučia iš žemių.
Debesys pilki į kalną renkas.
Tai kodėl palieku aš namus?
Prieš mane nieks nepakėlė rankos.*

*Pikto žodžio, žvilgsnio nejutau.
Tik mažytis kambarėlis – mažas.
Gal dabar pasiekti aš bandau
Prieš akis iškilusį mirąžą.*

*Paskubėti kol ne taip vėlu.
Eisiu, šliaušiu, su malūnais kausiuos.
Iš visų mažų ir didelių
Šitas kelias – nesantis – šviesiausias.*

Augalijos pasaulyje...

Vertikaliai:

1. Vazoninė gėlė į saulutę panašiais žiedais. 2. Kibus augalas ar jo vaisius. 3. Pelkėtų vietų augalas, jo pavadinimas primena kasdien valgomą produktą. 4. Dažnas augalas, augantis pievose, šios genties augalai yra kai kurių drugių vikšrų (pvz., dvitaškio pelėdgalvio) mitybinis augalas. 5. Samaninių ir šaltiniuotų pelkių augalas, jo liaukų sekrete įklimpsta nutūpę smulkūs vabzdžiai. 6. Sukulentinis augalas, vadinamoji vilko pupa. 10. Dvokus pelkių augalas. 13. Chlorofilo neturintis, saprotrofiškai mintantis augalas (augantis ant „barzdos“). 14. Gegužraibinių šeimos pievų ir miškų augalas (*Gymnadenia*). 16. Kikilinių šeimos paukštis, kurio patino kakta ir viršugalvis raudoni; pakaušis, galvos ir kaklo šonai pilki, rusvo atspalvio. 17. Ankštinių šeimos nuodingas, vaistinis, medingas, pašarinis augalas. 22. Miltinga miškų uoga. 23. Skėtinių šeimos stambus vaistinis augalas (*Peucedanum*). 25. Varpinių šeimos pašarinis augalas, daržų piktžolė (*Echinochloa*). 28. Daugiameis astrinių šeimos žolinis augalas geltonai oranžiniais žiedais, įrašytas į Raudonąją knygą. 29. Aukštaūgis graižžiedžių šeimos augalas, tinkantis dideliems alpinariams. 30. Žydra, nereikli, lelijinių šeimos darželių gėlytė, kuri gerai auga tiek saulėje, tiek pavėsyje. 32. Vizgantis „augalas“.

Horizontaliai:

7. Graižžiedžių šeimos piktžolė dygliuotais vaisiais (*Xanthium*). 8. Vėdrynių šeimos retas, šakniastiebinis augalas, žydintis ryškiai geltonais nemažais žiedais. 9. Vienmetis, 20-45 cm aukščio dekoratyvus prieskoninis puskrūmis. 11. Ankstyva miškų gėlė žydinti baltais žiedukais. 12. Iškulta galvena, sėmenojas. 15. Vėdrynių šeimos ūksmėtų lapuočių miškų nuodingas augalas. 18. Nevalgomas grybas gaubta kepurėle, plonu tampriu kotu. 19. Baltoji, durpinė samana. 20. Vandens paukštis lauka galva. 21. Pusiau vandenyje augantis didelis augalas. 24. Panašus į ajerą drėgnų vietų „šiurpus“ augalas. 26. Skėtinių šeimos stambus paupių krūmų augalas su miltiniu apnašu (*Cornioselium*). 27. Augalas, kuris padeda sužadinti apetitą, gerina virškinimą. 31. Skėtinių šeimos pelkėtų vietų augalas (*Berula*). 33. Miškų papartis, turintis vieną stiebą. 34. Stepukinių šeimos, visžalis, šliaužiančiu stiebu puskrūmis, sudarantis ištisą kilimą. 35. Į pataisą panašus ilgas, išsidriekęs, vėduokle išsiskleidusiomis šakutėmis augalas. 36. Samana, kuri augdama sudaro tankias, beveik rutulio pavidalo „pagalvėles“.

Sunkesni žodžiai: vilkopupė, lingalvis, bligna, maludė, raženis, padraika, rietmenė, gludas.

Kryžiažodžio „Skamba girios nuo paukščių giesmių“ (2012 m. Nr. 5) atsakymai:

Vertikaliai: 1. Saliavas. 2. Angis. 3. Laukys. 4. Suopis. 5. Antis. 6. Skriabin. 10. Stotis. 13. Karetaitė. 14. Žalvarnis. 16. Kadagys. 17. Čiurlys. 22. Lututė. 23. Keršulis. 25. Strazdas. 28. Varnas. 29. Lizdas. 30. Kielė. 32. Ruduo.

Horizontaliai: 7. Varnėnas. 8. Musinukė. 9. Einis. 11. Kivis. 12. Gyvatėdis. 15. Margas. 18. Šaltis. 19. Dagilis. 20. Stažas. 21. Kragas. 24. Vyturys. 26. Meleta. 27. Ligutė. 31. Garstyčia. 33. Pušis. 34. Murza. 35. Kirlikas. 36. Gaidukas.

Sudarė ONA GYLIENĖ

Beržas

birželio 24 (vasaros saulėgrąža)

Tai lankstūs, aristokratiški, lengvo būdo, mieli žmonės. Turi pasisekimą, niekada nepiktnaudžiauja niekieno paslaugomis, moka būti delikatus ir santūrus, neprime-ta savo simpatijų ir nuotaikų, nieko nereikalauja ir nieko nenori. Kuklūs iki puritoniškumo, bet visada elegantiški, be jokio moralizavimo. Prabanga ir bet koks noras pa-sirodyti jiems svetimi. Mieliau gyventų kaime, bet gali priprasti bet kurioje vietoje, kad tik galėtų ramiai dirbti. Būdingiausias jų bruožas – inteligentiškumas. Darbus atlieka kūrybiškai. Moka racionaliai mąstyti ir įgyvendinti savo mintis. Jiems darbingumas atveria visas duris. Nors gali užsiimti bet kuria veikla, didžiausių laimėjimų pasie-kia meno srityje. Užsidarėliai. Jiems pakanka artimos šir-dies ir geros bibliotekos. Aukštuomenės gyvenimas, kon-taktai su įtakingais žmonėmis nepatraukia jų dėmesio. Jie dažnai būna laimingi ir mažai reikalauja iš gyvenimo.

Meilėje sentimentalūs, bet bijo perdaug aistringų jausmų. Lojalūs ir ištikimi, moka namuose sukurti jauku-mo ir laimės atmosferą. Pasitaiko, kad tuokiasi kiek neap-galvotai, bet niekada nesigaili dėl savo pasirinkimo.

Po šiuo ženklu gimė: E.Vėberis, V.Geitsas, K. Šabrolis, J. Mateika, J. Hutenbergas.

*šakom – sūpuoklėm tegu vėjai supas
išvaikę debesis, audrų jausmus
tegu jaunystė geria tavo saldžią sulą,
kai ją pakviesi į savus namus*

*Leisk prisiglaust prie balto tavo kūno
baltų prisiminimų pusnyje
tegu pavasario upeliais srūva
lengva kaip laumžirgio sparnai dvasia*

*te baltos vėliavos į debesis pakyla
virš pievos, miško ir virš angelų
tegu šaltiniuose virpėdama ištrykšta
balta viltis, kurioj aš gyvenu...*

*toks baltas visada – per žiemą, pūgą, speigą
gilius atodūsius saulėgrąžos naktį
tu net ir mirdamas visiems atleidi
ir saulės kasomis rudens laukus puoši*

*tegu pajunta vasaros malonę
visi, kas prie baltumo tavo prisiglaus,
tegu prie vasaros balčiausios drobės
suklupęs lapas dangui pasimels.*

PROSTA SPORINNI

- IŠKLAUSYSIME
- PAKONSULTUOSIME
- PARINKSIME GERIAUSIĄ,
KOKYBIŠKIAUSIĄ IR PIGIAUSIĄ
- OPERATYVIAI ATVEŠIME TIESIAI
PAS JUS, O JEI REIKIA IR Į MIŠKĄ...

Pasiklydai miške-užeik į

www.miskui.lt

UAB "MMC Forest"

Plungės 43, LT-90313 Rietavas

Tel./faks.: +370 448 68054

Mob.: +370 673 51506

El. paštas prekyba@miskui.lt

www.mmc.lt

www.miskui.lt

Gamtos tyrimų centre:

JUOZAS LABOKAS, g. 1959 m., baigęs 1982 m. LŽŪA Miškų ūkio fakultetą, biomedicinos mokslų daktaras, nuo 2012 m. kovo 12 d. paskirtas GTC Botanikos instituto vadovu. Prieš tai dirbo šiame institute Ekonominės botanikos laboratorijos vadovu.

Druskininkų miškų urėdijoje:

JOANA JANULEVIČIŪTĖ, g. 1985 m., baigusi LŽŪU, dirbusi Grūto girininkijoje eigule, nuo 2012 m. kovo 21 d. paskirta Miškų informacinio centro „Girios aidas“ vedėja;

VAIDAS PATINSKAS, g. 1986 m., baigęs KMAI kolegijoje bakalauro studijas, įgijęs miško ūkio inžinieriaus kvalifikaciją, nuo 2012 m. gegužės 2 d. paskirtas Grūto girininkijos eiguliu.

Kuršėnų miškų urėdijoje:

STASYS SKIPARIS, dirbęs miškų urėdo pavaduotoju, mažinant etatus, nuo 2012 m. vasario 2 d. išleistas į pensiją;

VYTAUTAS RUPŠYS nuo 2012 m. kovo 8 d. paskirtas vyriausiuoju miškininku. Prieš tai dirbo Šiaulių miškų urėdijoje vyriausiuoju inžinieriumi.

Šakių miškų urėdijoje:

LINAS BILINSKAS, dirbęs Gelgaudiškio girininkijos girininko pavaduotoju, nuo 2012 m. balandžio 18 d. šalių susitarimu atleistas iš šių pareigų;

MANTVYDAS MACIUKEVIČIUS, dirbęs Šakių girininkijos girininko pavaduotoju, nuo 2012 m. gegužės 7 d. perkeltas Gelgaudiškio girininkijos girininko pavaduotoju;

REMIGIJUS MILIUS, dirbęs Šakių girininkijos eiguliu, nuo 2012 m. gegužės 21 d. perkeltas Šakių girininkijos girininko pavaduotoju;

ARŪNAS IŽGANAITIS, studijuojantis ASU MEF miškininkystės studijas, nuo 2012 m. gegužės 21 d. paskirtas Šakių girininkijos eiguliu.

Šiaulių miškų urėdijoje:

ROMUALDAS ZEBČIUKAS, g. 1962 m., baigęs 1985 m. LŽŪA Miškų ūkio fakultetą, nuo 2012 m. kovo 8 d. paskirtas vyriausiuoju inžinieriumi. Prieš tai dirbo Centrinio medienos ruošos, prekybos ir techninio padalinio viršininku;

SIMONAS VAITEKŪNAS, g. 1983 m., baigęs 2008 m. LŽŪU Miškų ir ekologijos fakultetą, nuo 2012 m. kovo 8 d. paskirtas Centrinio medienos ruošos, prekybos ir techninio padalinio viršininku. Prieš tai dirbo šiame padalinyje meistru.

Varėnos miškų urėdijoje:

JONAS TAMULEVIČIUS, dirbęs Zervynų girininkijoje eiguliu, šalių susitarimu nuo 2011 m. gruodžio 30 d. atleistas iš šių pareigų;

JOANA VALENTUKEVIČIENĖ, dirbusi buhalterė, šalių susitarimu nuo 2012 m. balandžio 30 d. atleista iš šių pareigų;

DANUTĖ SAULĖNIENĖ, dirbusi vyr. buhalterio pavaduotoja, šalių susitarimu nuo 2012 m. gegužės 31 d. atleista iš šių pareigų;

RIMANTAS STONYS, g. 1963 m., baigęs 1986 m. LŽŪA žemės ūkio ekonomikos ir organizavimo studijas, nuo 2012 m. birželio 8 d. paskirtas vyriausiojo buhalterio pavaduotoju. Prieš tai dirbo Valkininkų miškų urėdijoje vyr. buhalterio pavaduotoju;

ALDONA STRAMKAUSKIENĖ, dirbusi personalo inžiniere, šalių susitarimu, nuo 2012 m. gegužės 9 d. atleista iš šių pareigų;

GINTARAS KAZLAUSKAS, dirbęs vyriausiuoju inžinieriumi, šalių susitarimu nuo 2012 m. gegužės 25 d. atleistas iš šių pareigų;

DAINIUS MUZIKEVIČIUS, g. 1981 m., baigęs 2004 m. KMAI kolegijoje miškininkystės studijų krypties miško ūkio studijų programą, 2010 m. MRU aplinkos apsaugos politikos ir administravimo magistro studijas, nuo 2012 m. birželio 18 d.

paskirtas vyriausiuoju inžinieriumi. Prieš tai dirbo Valkininkų miškų urėdijoje medienos ruošos, darbų saugos inžinieriumi ir informatikos specialistu; VYTAS VAŽGYS, dirbęs Glūko girininkijos girininku, šalių susitarimu nuo 2011 m. gruodžio 16 d. atleistas iš šių pareigų;

PETRAS BALUKONIS, g. 1982 m., baigęs 2009 m. LŽŪU MEF miškininkystės magistro studijas, dirbęs Merkio girininkijos girininku, sujungus Glūko ir Merkio girininkijas, nuo 2012 m. birželio 1 d. paskirtas Glūko girininkijos girininku;

ALGIS LUKŠYS, dirbęs Glūko girininkijoje girininko pavaduotoju, pačiam parašant nuo 2012 m. birželio 8 d. atleistas iš šių pareigų;

RINOLDAS JACKUS, dirbęs Zervynų girininkijos girininko pavaduotoju, nuo 2012 m. birželio 11 d. perkeltas Glūko girininkijos girininko pavaduotoju. Prieš tai dirbo Valstybinės miškų tarnybos Miškų kontrolės skyriaus Valstybinių miškų kontrolės poskyrio vyresniuoju specialistu;

STASYS SAKALAUSKAS, dirbęs Merkio girininkijoje girininko pavaduotoju, nuo 2012 m. birželio 1 d. perkeltas į Glūko girininkiją eiguliu;

DARIUS JONAS TAMULEVIČIUS, dirbęs Glūko girininkijoje eiguliu, pačiam prašant 2012 m. birželio 8 d. atleistas iš šių pareigų;

DEIVIDAS KRAČKA, g. 1988 m., baigęs 2010 m. KMAI kolegijoje kraštotvarkos krypties želdynų dizaino koleginių studijų programą, nuo 2012 m. birželio 18 d. paskirtas Glūko girininkijos eiguliu;

AURIMAS NAVICKAS, g. 1987 m., baigęs 2011 m. LŽŪU MEF miškininkystės bakalauro studijas, dirbęs Dubičių girininkijoje eiguliu, nuo 2012 m. birželio 11 d. perkeltas Zervynų girininkijos girininko pavaduotoju;

GINTARAS JANULIONIS, g. 1987 m., baigęs 2012 m. ASU Miškų ir ekologijos fakultete specialiosios miškininkystės magistro studijas, nuo 2012 m. birželio 4 d. paskirtas Matuizų girininkijos eiguliu.

OLOFSFORS vikšrai ir grandinės medkirtėms, medvėžėms

Jisvažiuosį visur ir visada!

UAB „MMC Forest“
Plungės 43, LT-90313 Rietavas
Tel.: 8 673 51506
El. paštas: info@mmc.lt
www.miskui.lt

Dėl Mamos mirties reiškiamo užuojautą **FELIKSUI KERŠULIUI**, Valstybinės miškų tarnybos Miškų kontrolės skyriaus Panevėžio teritorinio padalinio vyriausiajam specialistui – Valstybinės miškų tarnybos darbuotojai, bendramoksliai

Dingusį Valstybės įmonės Kazlų Rūdos mokomosios miškų urėdijos valstybinių miškų pareigūno spaudą Nr. 32/12 laikyti negaliojančiu.

VĮ Kazlų Rūdos mokomoji miškų urėdija

Su 30-uju gimtadieniu

Liepos 14 d. šią sukaktį pažymintį Marijampolės miškų urėdijos Varnabūdės girininkijos eigulį DAINIŲ JURKONĮ, 15 d. – LAMMC Miškų instituto personalo vedėją JURGITĄ RIMVYDĘ, 16 d. – Kėdainių miškų urėdijos darbininką EGIDIJŲ ČIŽINAUSKĄ.

Su 40-uju gimtadieniu

Liepos 6 d. šią sukaktį pažymintį Kėdainių miškų urėdijos Skinderišio dendrologinio parko administratorę IRMĄ KALTENYTĘ, 13 d. – Šakių miškų urėdijos Lekėčių girininkijos miško darbininką DARIŲ SKATIKĄ, 14 d. – Ukmergės miškų urėdijos miško želdinimo inžinierių RIMVYDĄ MASLINSKĄ, 15 d. – Tauragės miškų urėdijos medienos ruošos, prekybos ir techninio padalinio šaltkalvį ŽILVINĄ ŠLAMĄ, 20 d. – Vilniaus miškų urėdijos urėdą ARTŪRĄ NANARTAVIČIŲ, 21 d. – Biržų miškų urėdijos urėdo pavaduotoją ALVIDĄ KURKLIETĮ, 24 d. – Nemenčinės miškų urėdijos Purviniškių girininkijos girininką ARŪNĄ JOCIŲ, 25 d. – Aplinkos ministerijos Miškų departamento Miškų ūkio plėtros skyriaus vedėją NERIŲ KUPSTAITĮ, 28 d. – ASU Miškų ir ekologijos fakulteto Ekologijos katedros asistentę ILONĄ GRIGALAVIČIENĘ.

Su 50-uju gimtadieniu

Liepos 1 d. šią sukaktį pažymintį Biržų miškų urėdijos šaltkalvį ROMALDĄ BEITINĮ, 6 d. – Kretingos miškų urėdijos medienos ruošos, prekybos ir techninio padalinio traktorininką KĘSTUTĮ JANUŠKĄ, 7 d. – Joniškio miškų urėdijos vyriausiosios buhalterės pavaduotoją GRAŽINĄ DEMBINSKIENĘ, 9 d. – Kėdainių miškų urėdijos darbininką VYTAUTĄ KAUPĄ, 11 d. – Jurbarko

liepa

miškų urėdijos vyriausiąją buhalterę VIRGINIĄ VAITKEVIČIENĘ, 14 d. – Panevėžio miškų urėdijos Gegužinės girininkijos girininką DAINIŲ MEDUTĮ, 17 d. – Telšių miškų urėdijos Ubiškės girininkijos girininką PETRĄ RUDNICKĮ, 23 d. – Ignalinos miškų urėdijos sekretorę ALDONĄ BUTIŠKIENĘ, 24 d. – Anykščių miškų urėdijos traktorininką STASĮ KAULAKĮ, 26 d. – Švenčionėlių miškų urėdijos medienos ruošos, prekybos ir techninio padalinio medienvežio automobilio vairuotoją ARVYDĄ LAZAUSKĄ, 30 d. – Šilutės miškų urėdijos Saugų medienos ruošos, prekybos ir techninio padalinio padalinio suvirintoją KOSTĄ LOMSARGĮ, 31 d. – Marijampolės miškų urėdijos Varnabūdės girininkijos eigulį VITĄ RUTKAUSKĄ.

Su 60-uju gimtadieniu

Liepos 8 d. šią sukaktį pažymintį ASU Miškų ir ekologijos fakulteto Ekologijos katedros profesorę EUGENIJĄ KUPČINSKIENĘ, Kazlų Rūdos MM urėdijos sargę ONĄ KAKSAITIENĘ, 17 d. – Telšių miškų urėdijos miško apsaugos inžinierių KOSTĄ GULBĮ, 19 d. – ASU Miškų ir ekologijos fakulteto Miškininkystės katedros vedėjo referentę RIMANTĘ VENSŁAUSKIENĘ, Valstybinio miškotvarkos instituto vyriausiąjį specialistą dr. BALĮ BARONIŪNĄ, 22 d. – Valstybinio miškotvarkos instituto vyresnįjį specialistą

JONĄ LUČKĄ, 23 d. – Dubravos EMM urėdijos Ežerėlio girininkijos eigulį VAIDOTĄ RUZGĮ, 27 d. – Tytuvėnų miškų urėdijos Kelmės girininkijos eigulį POVILĄ JOKUBAUSKĄ.

Su 70-uju gimtadieniu

Liepos 1 d. šią sukaktį pažymėsiantį buvusį ilgametį Telšių miškų urėdijos inžinierių EUGENIJŲ JULIŲ MILAŠIŲ, 30 d. – buvusią Šakių miškų urėdijos vyriausiosios buhalterės pavaduotoją GENOVAITĘ DOMEIKIENĘ.

Birželio 4 d. šią sukaktį pažymėjo buvęs ilgametis Tauragės miškų urėdijos Obelyno girininkijos eigulys JONAS MONKEVIČIUS.

Liepos 23 d. sukanka 75-eri buvusiam ilgamečiam Marijampolės miškų urėdijos Paežerių girininkijos eiguliui JUOZUI KAVALIUSKUI.

Birželio 6 d. šią sukaktį pažymėjo buvęs ilgametis Tytuvėnų miškų urėdijos Pakražančio girininkijos girininkas VLADISLAVAS NARBUTAS.

Su 80-uju gimtadieniu

Liepos 3 d. šią sukaktį pažymintį buvusį ilgametį Šakių miškų urėdijos darbuotoją JONĄ ALGIRDĄ SNIEČKŲ, 4 d. – buvusį ilgametį Jurbarko miškų urėdijos ekonomistą JUOZĄ VOLDEMARĄ MOCKEVIČIŲ, 8 d. – buvusią ilgametę Varėnos miškų urėdijos vyriausiosios buhalterės pavaduotoją REGINĄ LEIKAITIENĘ, 25 d. – buvusią ilgametę Miškų ūkio ministerijos darbuotoją REGINĄ GUDAVIČIENĘ.

Liepos 15 d. sukanka 85-eri buvusiam ilgamečiam Utenos miškų urėdijos Rudesos girininkijos eiguliui PETRUI LAURINAVIČIUI.

Žemėlapis apie lankytinas vietas valstybiniuose miškuose

Prasidėjus rekreaciniam sezonui, Generalinė miškų urėdija išleido žemėlapi-lankstinuką plačiai visuomenei, kuriame informuojama apie šalies valstybiniuose miškuose esančias įvairias lankytinas vietas: pėsčiųjų ir dviračių takus, apžvalgos aikštes, atokvėpio vietas, poilsiavietes ir stovyklavietes, taip pat gamtos ir kultūros paveldo bei kitus lankomus objektus. Lietuvos gamtiniame žemėlapyje (A pusėje) sutartiniais ženklais pažymėta per 300 žymesnių lankytinų vietų miškų urėdijų valdomuose valstybiniuose miškuose. Taip pat įdėta miškų urėdijų ir saugomų teritorijų direkčių kontaktinė informacija, lankymosi miškuose taisyklės ir atstumų tarp Lietuvos miestų lentelė. Žemėlapis B pusėje pateikti kiekvienos lankytinos vietos trumpi aprašymai su nuotraukomis. Žemėlapis maketas patalpintas interneto svetainės www.valstybiniamiskai.lt skyriuje „Rekreaciniai objektai“.

Nauji leidiniai

Miškininko R. A. Kviklio personalinė bibliografijos rodyklė (1971-2012 m.)

Padedant Kretingos rajono savivaldybei, M. Valančiaus viešosios bibliotekos darbuotojams bei Klaipėdos universiteto leidyklai, šiemet išleista bibliografinė rodyklė „Rimantas Antanas Kviklys: miškininkas, visuomenės veikėjas, publicistas, literatas“, skirta įamžinti tremtinio, miškininko, Kretingos rajono Garbės piliečio 80-ųjų dešimtmečių gyvenimo kelią, visuomeninę veiklą.

Leidinyje pateiktos miškininko R. A. Kviklio gyvenimo ištakos, įdomesni faktai, prisiminimai, publikacijų sąvadas mums primins ir skaudų tautos istorinį laikmetį, kai jo tėvai, tarpukario mokytojai Mečislovas Kviklys ir Antanina Skardinskaitė-Kviklienė, kartu su kitais Lietuvos inteligentais, visuomenininkais patyrė skaudžias 1941 m. birželio represijas. Išgyvenusi vyro atskyrimą nuo

šeimos, jo žūtį Sverdlovsko lageriuose, M. Kviklio našlė su trimis vaikais 1947 m. surado jėgų nelegaliai grįžti į tėvynę, iš naujo įsikurti. Todėl kitoks negalėjo būti ir jų sūnus Rimantas Antanas Kviklys, 50 metų (1959-2009 m.) pašventęs pajūrio miškų apsaugai, puoselėjimui, džiaugėsis atkurta valstybės nepriklausomybe.

MG inf.

PONSSE

GERIAUSIAS MEDKIRČIO DRAUGAS

PONSSE Bear 8w

Pramonės g. 8A/28,
LT-91100 Klaipėda

Verslo g. 9, Kumpių k.,
LT-54311 Kauno r.

Kniaudiškių g. 149,
LT-37374 Panevėžys

Savanorių pr. 193,
LT-02300 Vilnius

 KONEKESKO

oficialus **PONSSE** atstovas Lietuvoje

Miško technikos pardavimas: tel. 8 610 27218

Servisas: tel. 8 700 55100

Atsarginės dalys: tel. 8 614 03734

www.ponsse.com

VEJA

ŽOLĖ

MEDELIAI

Universalios krūmapjovės darbui ūkyje, sode ir miške.

HUSQVARNA 345FR / 336FR

Mūsų naujos universalios krūmapjovės puikiai tinka įvairiems pjovimo darbams atlikti: pjauti veją, sustabarėjusią žolę ar netgi medelius. Šios krūmapjovės komplektuojamos kartu su žoliapjovės galvute, žolės pjovimo peiliu ir disku medeliams pjauti. Jų puiki išvaizda, žemas vibracijos lygis ir patogūs diržai leis jums dirbti greitai ir patogiai.

Tai tik keli modeliai iš gausaus *Husqvarna* krūmapjovių asortimento.

Apsilankykite pas artimiausią prekybos atstovą ir profesionalūs konsultantai padės jums išsirinkti tinkamiausią. www.husqvarna.lt

